

**Издателство
ОТЕЧЕСТВО**
**Библиотека
ВРЪСТНИЦИ**

Кирил Божилов ВЛЮБИХ СЕ

КИРИЛ БОЖИЛОВ
ВЛЮБИХ СЕ
РАЗКАЗИ ЗА ПЪРВАТА ОБИЧ

chitanka.info

Млади приятелю!

Ти сигурно се сблъскваш вече със сложните въпроси на битието, иска ти се да узнаеш повече истини за живота, за целта и смисъла на човешкото съществуване, за дълга и честта, за любовта и приятелството, за избора на любима професия и на свое собствено място в обществото на възрастните. Един или друг отговор на тези въпроси ще ти предложат, разбира се, и в семейството, и в училището, и в пионерската или комсомолската организация, ала най-близки до твоята чувствителност ще бъдат отговорите на Библиотека „Връстници“. Съставена от избрани повести и романи на именити български и чуждестранни писатели, Библиотека „Връстници“ ще те направи съпричастен към най-актуалното от драмите и възторзите, от проблемите и въжделенията, които вълнуват днес твоите връстници в различни страни на света.

МЛАДИ ПРИЯТЕЛИ

Името ми видяхте върху корицата на тази книга, може и да не го запомняте. За себе си ще кажа само това, че работя в редакцията на списание „Пламъче“.

Веднъж в редакцията открихме едно необикновено писмо, то сериозно ни смути. Беше от дете, от вашата връстничка К. Т. от Асеновград. Кратки и динамични редове, сякаш бяха телеграма мълния:

Пиша ви по въпрос, който е много важен за мене.
Влюбих се.

Аз съм в 7 клас и за първи път в живота си се влюбих.

Пишете ми какво да правя. Пишете незабавно!

Честно казано, в редакцията нямахме специалист по влюбванията. Но както става с всички възрастни хора, затрогнахме се: момичето нищо не е споделило с родителите си, нито с приятелки, с роднини или с други свои близки, нито с учители или пионерски ръководители. Може би защото се е страхувало дали ще го разберат, при това може и да го накажат (родителите), може да го гледат разочаровано (учителите); да оформят клюки (на ужким приятелки и роднини). А тайно се обръща към редакцията, значи тя би трябвало най-бързо да дава мъдри и точни съвети като в рецепта — за всяка възможна болка или съмнение, дори за лудо влюбване на седмокласничка...

За рецепта и дума не можеше да става, разсъждавахме така: никакъв човешки опит, колкото и натежал да е той, нито собствено никакво разбиране, колкото и безпристрастно да е то, не бива да се натрапват в съдбата на младите хора, за да я направляват или да я препъват. Но без разногласия решихме да публикуваме писмото, нека на К. Т. да отговорят нейните връстници; те най-добре познават тези

вълнения, своя доверчив и едновременно силно подозрителен свят. Нека сами да разговарят и спорят, да се съветват или упрекват, да защитават докосването си до това светло чувство — първата обич. Нека свикват да ценят прекрасното, да осъждат грозното в човешките взаимоотношения.

И пристигнаха първите отзуви, на листове от тетрадка ни пишеха най-смелите читатели. Дължни бяхме да ги скрием зад инициалите на имената им, просто да ги предпазим от неизбежни главоболия: родителски гняв или учителско „преследване“, махленска недомътвка или стихия от завист, рой подигравки на присмехулници и прочие.

През краткото необичайно затишие в редакцията „изострихме уши“, нали разговаряхме със самите деца за такива „неудобни“, „опасни“ въпроси: откъде ще се „гръмне“ по нас, имаме ли уязвимо място в цялата чаша добронамереност?

И възраженията не се лутаха дълго, първото беше на учителка пенсионерка:

С изумление и не без тревога прочетох написаното в рубриката ви... Моля най-настоятелно тази рубрика да бъде премахната от списанието, което иначе тъй много ми харесва с издържаното си списване.

Един възрастен ерген пък злостно се нахвърли и върху нас, и върху вас, децата; обидно е да цитирам думите му, те са противни.

Ето го и ведрия, оптимистичен глас на друга учителка:

Ти си влюбена! И не знаеш какво да направиш? Не търси отговор, мило момиче. Просто обичай!...

И така нататък, естествено е това различие в най-стрastно застъпваните мнения. Противопоставянето им само по себе си изтъкваше важността на проблема за възпитанието на децата, за възпитанието и на чувствата им.

Да си призная, и някои от читателите също бяха против този разговор; тези гласове се губеха, бяха един срещу хиляда. Болшинството винаги разрешава спора в своя полза, то блестящо защити и утвърди новата ни рубрика „Влюбих се“.

Редакционната поща значително набъбна, писмата се надпреварваха да валят — като пъrvите снежинки, плахи и кристалночисти. За какво ли не пишеха читателите, все съкровени неща: за пъrvата дружба, за промените, които редом с нея настъпват в поведението и характера им, за чистия порив, който ги кара да бъдат по-добри и амбициозни, по-благородни и мъжествени. И си задаваха въпроси, въпроси: кога започва любовта, какво е дружбата, кога родителите престават да гледат на децата си като на хлапета, коя дружба е най-трайната, може ли да се дружи с момче, което е по-малко от момичето и обратно, защо момчетата са по-потайни (или несмели), честно ли е да дружиш с приятеля на най-добрата си приятелка (да ѝ го отнемеш)... Самите въпроси се дуелираха, ставаха все по-сложни и интересни, трудни, особено когато се стигнеше до потайния триъгълник: аз, той и тя (съперничката, съперникът).

Куражът на редакцията нарасна, подкрепиха ни научни работници, педагоги, писатели.

Лично аз смяtam без колебание: трябва наистина да се разговаря с вас — честно и открыто, без залъгваници. Но не и да ви се внушава на всяка цена да обичате още в ранна възраст. Напротив — нашият разговор трябва да ви спести вредното въздействие на „уличната“ информация и циничния пример, да ви подгответи за евентуалната първа обич с цялата нейна неповторимост; и с рисковете от разочарования, разбира се.

Ами какво щях да направя, ако дъщеря ми беше влюбена на тая възраст? Често съм се питал това, винаги съм въздишал от родителска благодарност: не ме изненада, не ми създаде грижи и притеснения. Но какво се получи, какво? Тя израсна с препълнена глава от родителски съвети да бъде благоразумна, ето че сега вече бабите и дядовците ѝ тайно си шушукат и се тревожат: това наше момиче не мисли ли за женитба, няма ли да остане стара мома?...

Ха-ха, виждате ли, млади приятели: и нашите, родителските проблеми край нямат, не ни се сърдете, когато прекаляваме с напътствия или строгост. Семейството, съгласете се, е общност,

чаровна и велика тъкмо с взаимната обич; тя неведнъж е проверявана от неудържими противоречия.

И аз си харесах някои от стотиците ваши писма, реших да им отговоря по-подробно — да напиша разкази, като по свой начин изтълкувам отделните случки. Макар че моето тълкуване може да бъде едно от десетките възможни възприемания на една конкретна дружба между момиче и момче, нещо едва ли не като спорт токо?

Не, чувството на младите хора не е токо, то, огнено и стихийно, може да започне и като наивна детска дружба, но ако се обгърне с взаимна честност, копнения, разумност и достойнство, се превръща в свещена връзка за цял живот, а това не е ли в съдбата ни онай златна нишка, на която сме измислили и име! Щастие.

Е, пожелавам ви щастлива първа обич!

ИЗКЛЮЧЕНО Е, КРАСИ

С него се запознах на един рожден ден, в събота, 19 ноември.

Бе ме поканила не самата рожденичка, а нейната съученичка Маргарита. С Маргарита живеем в един блок, седмокласнички сме. От най-малки заедно сме играли. Тя е идвала у нас. Аз у тях също съм била няколко пъти, но не сме постоянни приятелки. Учим в различни училища и донякъде това ни разделя.

В събота — на 19 ноември, около два-три часа на обяд Маргарита случайно ме срещна в стълбището на блока ни. Както винаги беше бодра и енергична. Попита ме с шаблонното: „Какси, Бинче?“. „Както винаги, Марго — скучая до насита!“ — отговорих ѝ откровено и тя веднага ми предложи, ако искам, да ме заведе на рожден ден. „Дали ще е удобно?“ „Нали си с мен!“

Бяха момичета и момчета от нейния клас.

В уютен дом, разполагаха със стая и хол. Приеха ме любезно — като връстничка. Имаше касетофон с куп касети — всеки донесъл нещо по-оригинално, но и едно от момчетата — русо и слабо, иначе симпатично, свиреше на китара. И пееше, естествено. По едно време то каза с известна поза: „Съвсем соло не е добре. Търся си партньорка“. „Бинчето, Бинчето!“ — издаде ме Маргарита, понеже аз пея сносно. После — на връщане към нас, тя щеше да ми признае: между другото ме била поканила и затова — да ми чуели гласа и да си „сверя“ репертоара с Петър, русото момче, китаристчето.

Беше глупаво аз да се дърпам, те да ме молят.

С китаристчето си прошушнахме това-онова, набързо се разбрахме какво ще изпеем. Бях се преместила на дивана до него, импровизирано изпълнихме няколко шлагера. Добър синхрон се получи, ръкопляскаха ни. Имаше и „бис“ за „Кафето с усмивка не горчи“. Повторихме я, аз обичам да пея. Вниманието им към мене — естествено — ми беше приятно. Още малко попяхме с Пешо (по негово настояване трябваше вече да се обръщаме един към друг на

малките имена; той започна, но на мене до края все ми беше неудобно).

От другата ми страна на дивана се случи Той.

Тъкмо вече преодолявах смущението си да не би да съм натрапена на компанията им; да не би на някого (например — на някои момичета) да съм неприятна и дойде при мене Маргарита, дяволка е.

— Бинче, да не пропусна да те запозная лично... Това е нашият красавец... Дори името си му е такова — Краси-мир. Ние му казваме Краси. Пази се от него като от огън, казано между другото.

— Марге, не ме засрамвай и не ми прави „мръсно“!

Той вежливо ми подаде ръка, за да се запознаем. За малко погледнах очите му — наистина красавец е; бузите ми се затоплиха...

След това пуснаха рок, той ме покани да танцуваме. Първи започнахме. Танцуваше с отмерени движения, излизаше вдъхновено. Останах с впечатление, че едно момиче, което не танцуваше, го следеше ревниво. Естествено, нямах намерение да дразня никого. И нарочно не се върнах на същото място — не отидох на дивана.

Още няколко пъти Краси ме покани да танцуваме. И на един блус, беше много галантен. Веднъж усетих коляното му до моето, смутих се.

Беше най-красив сред момчетата. И най-отзовчив. Всички го уважаваха, всички. Касетофонът нещо засече. Извикаха го и той набързо го оправи, макар че неговият бил съвсем друга марка. Трябваше да се „гръмне“ шампанското. Пак той излезе най-сръчен — справи се лесно, имаше по гълтка вино за всеки, който пожела. Беше едва ли не като някаква енциклопедия: справочник по всички въпроси. И ни най-малко гордост не показваше. За минутка-две се появиха и родителите на домакинята. Само неговото име споменаха те няколко пъти. А иначе изглеждаше най-скромен. Естествено, беше неуместно да разпитвам Маргарита що за момче е? Никога не бях се интересувала от момчета, сега се изкушавах...

В едно не се съмнявах: Краси веднага ми бе харесал. Изцяло, за всичко. Бих казала: момче мечта. С дълбоки сини очи, черни вежди дъги, черна коса, на вълни, като застинало море. Сигурно, мислех си, всички момичета са влюбени в него. И последната, естествено — аз?...

Но нищо повече не е имало между нас тая вечер.

Аз съм скрит човек, не се издадох пред Маргарита. Нито на рождения ден, нито след това. Напротив, тя е рядко общителна и бъбрива. И не само че не скри нещата, ами навярно ги преувеличи, когато вече се прибрахме двете:

— Целият клас е влюбен в тебе. Без изключение...

„Без изключение — значи и Краси? Дали ѝ е казал нещо?...“

— Предупредили са ме да те каня и друг път. Пешо дори се натиска да ви направя среща, страх го било да ти предложи. Не ти го препоръчвам — лигъл е, макар че тази вечер се държа поносимо. Ще идваш, нали? Имаме си и едно сплотено ядро, все се мъкнем заедно...

Обещах ѝ. С надеждата, че и Краси е в ядрото им. И отново не я попитах за него. А и тя — като че напук на моето очакване — нищо не ми каза.

Значи никакво впечатление не съм му направила? Или Маргарита го „пази“ за себе си? Въздъхнах — със съжаление, естествено. Тъкмо сега бърбораната Маргарита ме попита:

— А какво ще кажеш за Краси?

— Всичко най-добро. Защо?

— Просто така.

Наистина ли той не се е интересувал за мене? А бях свикнала да се интересуват... Надявах се и сега. Дори съжалих, че дойдох на този рожден ден. Добре и свободно си живеех досега, но ето че синеокият красавец Краси повече нямаше да ме остави да съм спокойна, бях сигурна.

Аз и рисувам горе-долу добре.

Още същата вечер по памет му направих портрета скица. Опитах на четирийсет бели листа от тетрадка. Най-сполучлив остана първият опит. В профил, озаглавих я: „Краси“. Сътрудничка съм на някои детски вестници и списания — с рисунки. Подписах се с псевдоним — „Скорпион“, ученичка в VII клас от еди-къде си (отбелязах града на дядо и баба, там съм родена, в П. сме заселници).

Естествено, това беше моето момичешко предизвикателство.

Или намек, ако щете, го вземете; може би — предложение? Предложение с псевдоним. Толкова ми стигна смелостта (дързостта): да нарисувам портрета му, но не го изпратих никъде за отпечатване — да не би да се досети, защото Маргарита се бе раздрънкала вече и за рисуването ми.

* * *

Започнахме да се срещаме — не пропускахме нов филм, излизахме на разходка из „Пръскалото“, посещавахме сладкарници. Изреждахме ги, имахме си и своя: „Теменуга“. Дори бяхме на една акварелна изложба. По мое предложение — и на нумизматична изложба; оттогава започнах да събирам всякакви монети с женски образи.

Не бяхме сами, естествено.

Не бяхме само Краси и аз; ами и други момчета и момичета — „ядрото“.

Дано не си въобразявам, но ми се струваше, че понякога Краси ме гледаше по-продължително. Не направо, поглед в поглед. Ами отстрани, полукрадливо, изпитателно. Аз като че ли усещах погледа му върху себе си — като шарещ лъч го усещах. Да не би да се лъжа? Моментално вдигах очи и го „улавях“: наистина ме гледа изпитателно. Усмихва ми се едва ли не с някакво плахо обещание. Какво ми обещава?... Не проумявах, но и аз му се усмихвах. Не по-малко щедро, естествено. Но не смеех да му открия истинските си чувства. Какви чувства? Бях си втълпила, че го обичам...

Веднъж — беше неделя, отдохме до водопадчето. Беше началото на май. Сълнчево време с лек топъл ветрец. Встрани от нас шуртеше неукротимо водопадчето. Оттам идваше ведър хлад. Ние — цялото „ядро“, седяхме на една „скришна“ полянка. Отвсякъде пролетни дървета, гъсталак, а полянката като бродерия: силно зелена, ниска трева и цветя, цветя, толкова пъстро беше; налагаше се бялото, това е моят цвят, цветът на софийската „Славия“...

Приказно беше; така го възприемах.

Не лудувахме, както би могло да се допусне.

Напротив, пролетта ни бе разнежила. Особено момичетата, естествено. Дори се глезехме, без да прекаляваме. Попяхме си, всяко момиче си бе избрало романтична поза. Снимки си направихме. Приказното продължаваше и май на никого не му се искаше да свършва.

Поне аз исках да е така. Да стоим тука още дълго.

Макар че денят беше вече на привършване — усещаше се залезът. Решихме за „финал“ да отидем до самото водопадче. Багажът остана. Случи се, двамата бяхме последни — Краси и аз. Другите се спускаха вече по сенчестата пътечка сред буките, а той застана пред мен. Нарочно ми прегради пътя.

Намислил е нещо, предположих аз; по очите му познах.

Смутих се повече от самия него.

А едно от момичетата се връщаше. Чувах го как вика: идва, да не го чакат другите, щяло да вземе шише за вода.

— Бинче... Ти си най-хубавото момиче, което съм срещал...
Обичам те.

Нямаше време и претупа думите си, защото момичето беше дошло съвсем близо до нас, един храст ни разделяше.

— И аз, Краси...

Не го казах това, прошепнах го.

Естествено, изчакахме момичето да вървим заедно. То нищо не разбра. Разправяше задъхано и доста височко: че водата от водопада била по-студена от сладолед, може би за десети път идвало тук — изключително романтично било водопадчето, а водата — сладоледено студена.

Полата ми се закачи в клонче от трънка. Краси беше зад мене. Беше най-отзад. Веднага се наведе. Дори клекна и внимателно ме „освободи“.

Приказката не свършваше...

* * *

Чиста и нежна беше нашата дружба. Безкористна. До есента, естествено.

Бяхме започнали училище — вече осмокласници, „Ядрото“ пак излизахме (извън срещите ми с Краси). Традиционният състав, леко подновен.

Едната събота беше дъждовна.

Решихме да отидем в снекбара до парка. Отидем ли в някакво заведение, имахме такъв навик: всеки изважда стотинките си и ги оставя на масичката; обикновено аз бях най-зле, но все стигаха за един

тоник. Краси винаги оставяше два лева — банкнота. Той ги преброяваше — общите пари. Той питаше кой какво иска и никой не злоупотребяваше, естествено. Той правеше сметката и поръчваше на сервитьорката, като плащаше фъстъците от свое име. Ако не достигаха стотинки — той добавяше. Ако имаше излишък — оставяше ги на вежливата сервитьорка; миналата година тя бе завършила нашето ЕСПУ.

Така е винаги с парите.

Ако пътуваме с рейс и яко някой няма абонаментна карта, пак той дупчи билет. Той е с карта, но не остава без билети. Само пита колко души са без карта и сръчно „дупчи“. Не дава и дума да стане за стотинките. Баща му е журналист, майка му — архитектка, получавали били допълнително пари — хонорари...

За снекбарчето тръгнахме с автобус №4.

Краси пак попита още при качването ни: кой няма карта? И за първи път нещо се наруши. Разчули се — Преслава дори не се обади дали е с карта. Направо тръгна сама да си дупчи билет.

— Преслава, момент — аз имам... Ще перфорирам тук! — предупреди я Краси, а тя „през рамо“ го отряза:

— От къде на къде?

На всички ни стана неловко, естествено.

Не бяхме свикнали с такъв „език“.

Преслава е нова в компанията ни. Софиянка. Братовчедка на едно от нашите момичета. Баща ѝ е командирован за една година в завода. Може би за трети или четвърти път идваше с нас. За четвърти, да. Повечето си мълчеше. Мълчи, мълчи, пък вметне нещо — разсмее ни. Толкова пряма, че да ѝ завидиш. Остроумна. Респектира. Естествено, отначало я приехме с малки резерви. Беше ни чужд нейният маниер. Иначе — интересно момиче. Сравнително високо, много тънко, силно мургаво, с тъмни, сякаш буреносни очи. И каква черна коса! Дълга, права. Не знам дали е много красива. Може и да не е много красива. Но е оригинална. Облича се скромно, ала с вкус. Солидарна беше с нас за всичко. Така ни и казваше, когато я питахме ще дойде ли еди-къде си: „Солидарна!“.

Отидохме в снекбарчето до парка.

Не повярвахме: тя поиска бира. Нали обикновено хората предпочитат, доколкото е възможно, да скриват болестите си. Тя забеляза нашето удивление — за бирата. Понеже пиехме безалкохолни напитки: швепс, ябълка — сокове разни, тя ни каза: имала болни бъбреци, „промивала“ ги с бирата, пък и била жадна.

Хареса ѝ как правим „каса“. „Браво!“ — възхити ни се. И остави два лева. Краси от деликатност — да не ни сметне тя за авантаджии, а може би и за да защити собствения си авторитет — се опита да ѝ върне поне левче; бирата, според него — наливната, струвала четирийсет и пет стотинки. Дори си сборичкаха ръцете. Той настоява, тя не ги приема, накрая Преслава се наложи:

— Добре де, какво сега — искаш да ги скъсам ли?

Краси, ако беше сопнат поне на нейното ниво, можеше да ѝ каже например: „Скъсай ги! Ние си имаме традиции, закони...“. Но той

само се изчерви. За втори път този следобед, по нейно предизвикателство.

А ние и сега си замълчахме.

По-скоро някои се спогледахме загрижено: това момиче няма ли да разформира хубавата ни компанийка?...

Аз се чувствах най-засегната — заради Краси, естествено. Не бях го виждала в такова неудобно положение на победен. Стана ми и мъничко жал за него. Държеше се неумело, сякаш сам признаваше нейното превъзходство. Нищо, той нали е кавалер, трябва да отстъпва...

Не изпитвах неприязнь към нея.

Но не бях и безразлична към присъствието ѝ, естествено. Неволно я следях — нея, отделно Краси. Без корист и без злоба, честна дума. Тя обаче се държеше най-непринудено — каквато се и появи. Към мен не скриваше симпатиите си. Още на второто си идване с нас тя ни покани у тях. Без повод. Отидохме. Между другото ни предложи малка закуска — импровизирана. Тогава беше дошъл и Пешо с китарата — той се беше преместил в спортното училище и вече по-рядко се мяркаше сред нас. Носеше китарата си, естествено. И двамата с него ги позабавлявахме. Преслава ми се зарадва непресторено: „Какво ли не бих дала да имах твоя глас, Бине!“. Единствена тя пропусна „ч“ то в галеното ми име, звучеше ми по-добре. Попита ме дали знам „Среща в шест“. Да, само че бъркам думите. Щяла да ми ги подсказва... Не настоя, просто ме помоли да ѝ я изпълня. Извинявай — каза тя на Пешо без каквото и да е стеснение, досега не бях я забелязала да се смущава от нещо; каза му го направо: предпочитам без съпровод, мисля, че китарата ти не е добре настроена и ме дразни... Може би именно тогава за първи път ни учуди със своята бодлива прямота. Пешо се бе засегнал, естествено. Докато аз бях пяла, той незабелязано се бе измъкнал. И скоро нямаше да го видим — и без това се беше отчуждил, очевидно днес Преслава го бе примамила, уви — пак тя го прогони...

Следващия път — беше делник, пак всички се разхождахме из парка. За известно време Преслава ме води под ръка. Научих от нея, че посвирвала на пиано, но пианото ѝ засега е в София. Не можах да разбера дали знае, че дружим с Краси по-интимно. Сигурно знаеше. Жужа — братовчедка ѝ, не може да не я е информирала. Но все ми е

едно дали знае. Аз обаче знаех: рано или късно тя ще ми отнеме Краси... Не че нея подозирах в лукавство. Още нямах основание, естествено. Но не вярвах на Краси. Сам той ме караше да не му вярвам. Ето го и сега...

Сега ние още бяхме в снекбарчето до парка.

Краси сякаш се загуби.

Явно Преслава го бе заинтригувала по-издълбоко — както някога аз. Като никога мълчеше. И я гледаше с натрапчива продължителност — както някога мене? Без да се предпазва. Унасяше се да я гледа и просто се забавляваше. Тъжен. Това едва ли беше и тъга. Може би тъкмо това е истинското влюблване?

Мъчех се да не го ревнувам.

Никога не съм си въобразявала, че той някога може да ми бъде съпруг, да имаме деца и т.н. Не ми беше мъчно, естествено: защо ще ме обижда пред цялата компания? Нали в края на краищата другите също ще разберат заплесиите му!

И като че ли преждевременно започнах да се примирявам: нека върви по дяволите, насила не му искам обичта! Нека аз да си се подгответя, да не ме изненада съвсем — по-безболезнено да понеса удара му...

Дори бях по-весела и бъбрива от друг път.

От нервното ми напрежение, естествено.

* * *

Нищо не можех да променя.

А и не се опитвах.

По-рядко излизахме вече само двамата с Краси. Той се затвори, помръкна. Не че не беше още внимателен към мене. Но, изглежда, срещите ни го изморяваха. Изпращаше ме до нас и сам предлагаше, както някога: „Ще ти се обадя“. Обаче след това дълго не се обаждаше. Понякога по цяла седмица. Имахме си наш сигнал от „Може би“. Той подсвирне отдолу, аз се покажа на прозореца на третия етаж, махна му: „Слизам!“ — и тръгваме радостни нанякъде; мислила съм си: с него къде ли не бих отишла...

Но това беше някога.

Веднъж две седмици не се мянна. После все пак ме намери, мънка: болен бил. Добре де, братле, болен си бил, но не намери ли начин да ми кажеш? Лъжеше, естествено.

Една петъчна вечер му го казах.

Пак ме беше изпратил до под липата, пак държеше ръката ми. Но разсеяно. Сякаш с угрizение...

Всички в компанията ни отдавна разбраха, че той вече харесва Преслава. Дори се чудеха, че още излиза с мене. Точно така ме попита едно от нашите момчета, предишната вечер ни видяло заедно: „Ама вие още ли се лъжете с Краси?“. „Към края сме...“ — напънах се да се пошегувам, а то: „Да не ти трепка окото! Той се излага, не — ти!“. И някои от момичетата така ме уверяваха — „тайно“, всяко по само. А един следобед бяха няколко заедно: „Глупчо е — тя додина ще си се върне в София, има да си чу-ука главата... Тоя подмазвач нищо чудно да мисли и за софийско жителство!... Не съжалявай, Бинче, горе главата. Пък може би и нищо няма да излезе там, имай търпение!“... Търпях, естествено. Преструвах се на безгрижна, отивах на всички срещи, компанията ни все още живееше нормално. Но нямаше смисъл да заангажирам съчувствия, макар и на близки хора. Не съм ли права?... А как ще изживея раздялата, това вече си е моя работа!

Мисълта ми беше, че в петъчната привечер му го казах. Естествено, без да давам вид, че му се сърдя:

— Краси, моля те — ако не съм ти интересна, можеш, не, трябва да ми признаеш!

Едва ли ще ми повярвате, че в този момент разсъждавах така: нека да си е щастлив, щом харесва друга, толкова мили спомени ми е оставил, само заради тях не бих могла да го намразя, защото нищо не съм загубила с него, с нищо не ме е ограбил и затова съм му признателна, а също и за урока му, че не бива да вярвам на другите повече от себе си. Сигурно се тормозя при нашите макар и редки излизаници, като че ли е отслабнал, очите му са помътнили, не искам да го виждам такъв, не искам.

Беше късна есен, духаше немирен вятър, липата ни затрупваше с жълти листа.

Косите ни чак затрупа.

Краси пусна ръката ми. Наведе глава и си тръгна.

Не го изчаках да се отдалечи. Тръгнах си и аз, липовите листа шумяха в краката ми като тъжна (прощална) мелодия.

* * *

Обади ми се по телефона Жужи:

— Бинче, прощавай... Учиш ли? Много ми се иска да те видя. Няма да те бавя. Да дойда ли?... Благодаря ти, идвам ей сега!

Тя е братовчедка на Преслава, знаете вече.

Учех по география за „Климатични фактори“. Нещо и без това трудно „абсорбирах“ материала. Отрази ми се раздялата с Краси, естествено. „Официално“ не бяхме се разделили, но близо три седмици той изобщо не ми се обади. А все се ослушвах: сутрин, вечер...

Нищо чудно, помислих си, Жужа сега да ме осведоми, че братовчедка ѝ е „тръгната“ с Краси, да не храня повече илюзии.

И ще ѝ бъда благодарна — на Жужа.

Тъкмо ще ме избави от труден разговор с него... Ще ме избави през това свое съобщение, след като се е наела да бъде „говорител“ на самата Преслава.

Може би Преслава я изпраща?...

Може би двете са звънели и на други момичета от компанията ни — за да разгласят „достоверното“ събитие...

Не ми беше лесно вчера (снощи) да отида на събирането ни. Всички се събрахме. Пропръсваше дъжд и Краси носеше „жокейка“ — поръчка от син плат, заедно я поръчвахме. Обърна шапката си за „каса“ — друг път и шепи е поднасял. Отидохме на кино. Гледахме „Ало, такси!“. На излизане, както винаги: кой накъде е? Напоследък аз обикновено се връщах с едно от момичетата, то е по-малко — шестокласничка, от пролетта излизаше с „ядрото“. Понякога с нас тръгваше и Краси. Сега той се мотлявеше по-назад. Жужа и Преслава, забелязах, закрачиха през градинката. „Тъкмо и аз имам път натам, ще ме вземете ли?“ — настигна ги той, повече не съм любопитствала.

Това „повече“ знаеше Жужа, естествено.

— Той се помъкна с нас... — обясняваше ми вече Жужа, на масичката пред нея бях сложила локум на фитил и швепс —

мандарина.

„Ние сме дотук — спряла пред един блок Преслава, но не бил техният блок. — Има ли нещо да ни казваш, Красимира? Започвай де!“ По-нататък разговорът им горе-долу бил такъв: „Аз, Преси... Ще може ли да поговоря с теб?“. „Говори де — от Жужка нищо не крия!“ „Просто аз искам, ако ти би желала, някой път да излезем...“ „Нали току-що свършва поредното ни излизане!“ „Не, аз друго... Ако ти би се съгласила да дружим по-сериозно...“ „Чудесно, но аз дружа, при това несериозно, с друго момче. По-красиво от тебе. И по-честно. А ти забрави ли, уважаеми Красимира, че и между момичетата има етика? Поначало не ми допада подлостта. Страшно я презирям. Презирям я най-възторжено, разбиращ ли? Или да повторя...“

— Все едно с мокър пешкир го цапардоса братовчедката. Какъв кеф! Какво мъжко момиче е Преси, нали? Нали, Бинче?... И което е по-важното: тя го изльга — няма си приятел. Кълна ти се! И те предупреждавам: не знае нищо за тая моя визита при тебе, да не ме издадеш! Просто нямах търпение да не те зарадвам своевременно...

Не исках да злорадствам; нямаше защо тепърва да злорадствам, естествено. Но слушах за Преслава и ѝ се възхищавах: колко момичета биха постъпили така? Самата аз дали бих могла да го направя? Особено когато става дума за момче като Красимир; когато от това може да зависи съдбата ти, целият ти живот...

— И го предупреди почти зад гърба му, Бинче — да е спокоен: няма да пречи на старата ни славна компания, оттегля се, и то със съжаление!...

* * *

Бяхме се уточнили следващия път „ядрото“ да отидем в парка и да газим есенна шума...

Четирима души не бяхме отишли на събирането ни, ясно кои: Преслава, Жужка, аз и Красимир; другите се разотишли...

„Ядрото“ вече не съществуваше.

* * *

Повика ме — със сигнала ни, естествено.

Учех. Или по-право довършвах домашното по български език: „Обаянието на Странджата“. Обичах Иван Вазов, съчинявах с увлечение, тайно пишех и стихове, „любовни“ — посвещавах ги на Красимир.

И Красимир, ето нà, изsviri сигнала ни.

Трепнах.

Първото ми отреагиране: няма ме?!...

От трепването преминах на треперене. А портрета му бях скрила, естествено. Нали още някога, в онова славно време — вечерта след запознаването ни, аз по памет му бях направила портрет; винаги стоеше на масата, на която учех у нас. Повече нямаше смисъл да е там. Мушнала го бях в албума от мои рисунки, превърна се в архив — като етап от творческото ми развитие; и не само творческо.

Той повтори сигнала.

Не беше честно повече да мълча. Не можех да лъжа. Щях да се осъждам след това, естествено.

И се показвах на прозореца; както винаги.

Както винаги той бе вдигнал глава — очакваше ме да се покажа. Махна ми с ръка, усмихна ми се. Все едно нищо не се е случвало. Как да не му завидя?

— Привет! Какво правиш?

— Уча.

— Ще може ли да слезеш за малко?

— Добре. Почакай ме на завет зад блока.

Не ми хрумна да му откажа.

Но ми хрумна, чухте ме: да отиде на завет. Понеже духаше резлив вятър, да не настине... Не съм коравосърдечна.

Вярно, позамислих се, преди да му отговоря с това „Добре“. Но не от колебание дали да му откажа; ами дали не е по-уместно да го поканя той да се качи у нас... Десетина месеца бяхме дружили с него и съм му била покорна. В смисъл: каквото той предложи, приемам го. Защото ми се е виждало приемливо: ще сме заедно, а щом сме заедно, има ли значение къде ще бъдем?... Нали дружим честно и се обичаме! Навярно отчасти ми е влияело, естествено, и неговото „енциклопедично“ превъзходство по знания. Или моето чувство за

малоценност: кой друг ще ме иска (обича), след като баща ми е в затвора за злоупотреби в службата си.

Намъкнах отгоре шлифера си.

Студено ли ми беше, от вълнение ли — тръпките ми се засилиха. Въпреки че бях подгответа и за точно такъв вариант: ако ме потърси, как да го изпратя...

На стълбището срещнах Маргарита.

Спомняте ли си я: тя ме заведе на оня рожден ден, в съботата на 19 ноември миналата година. И пак тук се видяхме, на стълбището... Беше влязла в езиковата гимназия, беше си намерила в нея приятел (първия), опита се да го въведе в нашата компания, но той държеше на своята и така я загубихме. Маргарита си е Маргарита — бърборана, бодра:

— Сладур, как сте с Краси?

— Добре е.

— Защо „е“, а не — „сме“? Той май тебе чака долу. Разстроен като бричка.

— Ние скъсахме.

— Тогава — къде?

— Да му го кажа, естествено.

— Е, дерзай все пак. Знаеш, животът е колело, не спира и в това му е чарът!

Наблизо до блока ни е стадионът, Красимир, изглежда, натам искаше да ме поведе — както много пъти ме е водил. Но аз спрях още при розите, вдигнах яката на шлифера си.

— Извинявай. Много ми е трудна програмата за утре.

— Изпълзваш се?... Добре — тогава кога ще се видим пак?

— Никога, Красим... Никога повече!

Не скрих: без да съм тичала да разпитвам някого, случи се, осведомиха ме за „развръзката“ му с Преслава. Не скрих и това: колко много съм била щастлива с него. Че ми е бил като слънце. Но и той, като всяко слънце, уви, прави сянка. Студено ми е в сянката му...

— Е, да — аз сърках. Невъзможно ли ти е да простиш?

— Прощавам ти, естествено.

— И ще започнем ли всичко отначало?

Виждах, че от спомена за Преслава го боли, тя още го влече, но и като рикошет го връща амбициозен, без да е загубил напълно обичта

си към мене. Естествено, чувствах, че и аз още го обичам. Навярно дълго щях да го обичам, кой знае докога. Не бях себелюбива и злопаметна, не, но трезвостта ми надделяваше изцяло. Бях се съвзела достатъчно и въпреки че глупаво треперех, почти с твърд глас му казах:

— Не. Изключено е, Краси! И го правя не от манията да изравним огорченията си. Хиляди пъти съм го премислила през това време и такъв край, естествено, е най-разумният. Сбогом!

Подадох му ръка, но той не я пое. За втори път го виждах такъв: да си тръгва с наведена глава.

Отгоре на това и ми се сърди?!

Не, не ми беше весело, никак — естествено. Но се затичах. От тичането изпитвах някакво удоволствие: просто бях свободна. Да можех да полетя, да се шурна в простора — насам-натам, нагоре и надолу и пак нагоре, както — виждала съм — в ранна есен летят младите лястовици, усетили, че им предстои полет с ятото, дълъг полет, в който трябва да разчитат и на своите сили и умение да летят.

КУРАБИЙКАТА

Няколко денонощия валя сняг — слабо, като бял прашец, но натрупа до над глезени; очертаха се криви пъртинки.

И тая сутрин валеше, колко тихо беше пред прозореца на кухнята ни. И безветreno, като при стаяване на дъх. Брезата — върхът ѝ стигаше до нашия втори етаж — едва издържаше снежния си чучул. Клоните ѝ бяха огънати, но не се пречупваха; по най-високите от тях чирикаха врабчета — никак изплашено, от студ.

Още закусвах, макар че минаваше девет часът.

Ако бях на училище, да е започнал третият час. Сряда беше, това значи — математика, ужас!... Не мога да свикна, че съм във ваканция; неестествено ми се струваше и излежаването (събуждах се пак в шест часа), и мотаенето ми по цял ден. Не можех да се организирам...

Чирик-чирик...

Да не би врабчетата да викат от глад? Да ме наблюдават как закусвам, ами че да-aaa... Стига де, чух ви — ей сега! От няколко филии хляб направих трохи, посипах ги по перваза на прозореца, направо върху снега.

Отначало врабчетата се предпазваха. Бяха недоверчиви, изчакваха; изпратиха на перваза двама разузнавачи, те скоро се върнаха при ордата си. Всички се сговаряха известно време. После се нахвърлиха лакомо върху трохите, дори често се спречкваха от лакомия и твърдоглавство. Всяко мое движение ги плашеше и реших да оставя масата неприбрана — лесно оправдание за мързела ми?

Преминах в хола, нощес спах не в стаята си, а тук и не бях оправяла. Отвън някой почти ритмично стържеше с лопата — навярно чистеше тротоара от сняг. А отгоре — от горния апартамент — едва-едва се чуваше музика; доколкото улавях — „Сарагоса Бенд“.

Тъкмо в тоя момент се сетих, че през ваканцията непременно трябва да прочета „Дъщерята на партизанина“ — за читателската конференция, бе ми поръчано да се изкажа.

Ние я нямахме.

Ние изобщо малко книги имаме, за сметка на фонотеката ни — над 500 плочи. В училищната библиотека ме бяха изпреварили други ученици. И ми дойде в ума, защо да не попитам Светлин? Те сигурно са си я купили, майка му е учителка.

Бях по дълъг пеньоар и само стегнах колана му. Още не бях се сресвала, но косата ми се понасяше. Колко съм небрежна, ех!

Светлин живееше точно над нас, наистина слушаше „Сарагоса Бенд“. Посрещна ме леко изненадан, беше по панталон и бяло поло, бос, по чехли. Чехлите му — пухкави, в ръждиво жълто. Вежливо ме покани да вляза, о, не, не, аз само за минутка — и му заобяснявах коя книга търся и защо я търся.

Той се смущи.

Така и очаквах, понеже е прекалено срамежлив; поне повече от другите момчета, които познавах. И преди още да го чуя, вече знаех със сигурност: значи я нямат, жалко — къде ли ще я търся?

— Жалко... Едва ли ще мога да ти услужа. Просто защото помня, че и за себе си още през лятото я взех от читалище „Светлина“. За всеки случай ще проверя — да не би да бъркам. Заповядай, моля те.

Влязох в антрето, външната врата не затворих напълно: нали казах, че само за минутка съм дошла.

— Влизай, влизай — аз ей сега...

— Благодаря, тук ми е добре.

Учудих се: как могат толкова чисто да поддържат; у нас оставил хаос невъобразим. Виждах библиотеката им — беше на цялата южна стена; точно там ние сме сложили телевизора и грамофона с двете стереоколони. И книги, книги, незапомнено много книги — почувствах се чужда. А Светлин набързо се порови в цял кът от библиотеката, ровеше все пак внимателно — дори само по това си личеше, че цени книгите.

— Наистина я нямаме — само тук са ни детските книги!

Смешно пощипваше бузите си, разбирах: от неудобство, че не можа да ми услужи.

Извиних му се, той ме изпрати до стълбището.

Чехлите ми бяха с високи токчета, чукането им отекваше. Чак когато наблизих нашата площадка, чух, че най-сетне горе се затвори врата. Не му тежи на Светльо да е възпитан.

Приятно момче е, не отричам.

Скромен и честен, незабележим сякаш. В някои отношения е наивен от доброта, а физически е добре развит, скиор — средно висок, със силни рамене. И симпатичен е дори — мургав, с нос на древен грък. Усмивката му е нежна, а очите — зеленикави; те като че ли винаги са преуморени. Доколкото знам, отличник е. Връстници сме, шестокласници, но той учи в старото си училище; блокът ни е нов.

Откъде дойде това настроение у мене: засвируах си.

Врабчетата никакви ги нямаше, бяха изкълвали трохите. Следите им по снега на перваза сякаш бяха печатчета на благодарността. Душички, поне през ваканцията ще ви храня редовно...

През двата вакационни дни досега се събирахме момичета и момчета. Около единадесет часа, в училищния двор се събирахме. След това отивахме при „Акациите“ зад жилищния комплекс — пързалияхме се на шейни, учехме се да караме ски. Не е ли време да тръгвам? Преди това все пак трябваше да сложа някакъв ред в нашия апартамент. Колкото и да ми беше неприятно; не бях свикнала една носна кърпа да си опера...

Откъде да започна?

Мебелите ни са скъпи, но е разхвърляно още в антрето. И това невинаги ме дразни, дори така се чувствам по-удобно. И мама не е по реда, а като реши да чисти, изплезва език — един път в месеца. Татко пък късно се прибира от ресторант (келнер е), нищо у дома ни не го интересува; него повече го интересува с колко пари ще се приbere и какво има да довърши на вилата. От мене никой нищо не иска, освен да съм силна ученичка. Понякога самата аз не мога да се понасям толкова разглезена.

Горе, чух, Светлин пусна запис на Висоцки.

* * *

Петък сме вече, дори спането ми омръзна.

Още снощи дуhausenе топъл вятър и ето че осъмнахме без сняг. Последно ми остана да прибера пеньоара си и се позвъни на вратата. Мушнах пеньоара съвсем не на място — в салонния бюфет. Кой ли може да звъни? У нас все аз първа се хващам за телефона, аз отварям вратата. Ако е късна вечер, майка се сърди: защо не питаш кой е, може

да е бандит? Бандит, глупости — тя не пропуска филмите на Студио „Х“ и те я омагьосват. Иначе е продавачка в ГУМ, завършила е само десети клас и ме е родила, когато е била на осемнадесет години...

Не можех и да предположа, че е той.

Беше Светлин от горния етаж, носеше книга; да не би да е „Дъщерята на партизанина“?

— Извинявай, може би звъня в неудобно време...

Зашо, удобно си е времето, казах му, а той ми подаде книгата:

— Не ми беше трудно, между другото, да я намеря. Макар и със закъснение. Дали ще ти послужи?

Притесняващо се и мигаше по-силно от нормалното.

— О-ooo, Светльо! Колко ме улесняваш... — искрено се зарадвах, с две ръце взех „Дъщерята на партизанина“. — Да знаеш само колко съм ти благодарна!

— Нищо, нищо, Рони.

Като че ли се канеше да си тръгне, все пак нещо го задържаше още.

В същия миг си дадох сметка: ние за първи път се обръщахме един към друг на име, при това гальовно — както ни казваха по-близки хора; иначе аз съм Роксандра. Като по изключение у нас днес беше подредено, подмамих се да го поканя:

— Колко съм заплесната... Заповядай!

— Да не те притеснявам нещо.

— Сама съм, чудя се как да пропилея времето си.

— И аз. Просто се удавям в свободно време.

— Значи трябва да умееш да плуваш.

— Уча се... От Яна разбрах, че обичаш джазовата музика. Аз — също, любителски...

Яна живееше на петия етаж, а този разговор Светлин и аз го довършихме в хола. Искаше ми се да се представя като учтива и опитна домакиня, попитах го, както мама питаше колежките си гостенки: коняк ще пиеш ли? Ами! Водка? Моля ти се! Понеже уиски нямаме в момента... По-добре, ако си решила да черпиш, което е много мило от твоя страна — чай. Чай?! Да, какъвто и да е чай, да ти помогна ли? В никакъв случай, мога и сама...

Как ли наистина се прави чай?

Много важно, ще погледна в готварската книга... Малко познавах Светлин, сега ми хареса — естествен в езика и държането си, има нещо (без да дразни) от маниера на по-възрастните. Такова си му е възпитанието, моето куца, куца...

Пуснах му на грамофона Карел Гот и отидох в кухнята. Намерих само чай от бъз, върнах се да го попитам дали ще е по вкуса му. Той седеше прилично във фотьойла, окуражи ме:

— Разбира се, бъзовият чай е разкошен!

И все оглеждаше с длан косата си, не е лоша косата му — чуплива.

Върнах се в кухнята и тъкмо да включва котлона, сетих се: ето къде е скитосвал!... През последните два дни изобщо не дойде при „Акациите“. Всички забелязаха, че го няма, защото той единствен донасяше ски, стари. И всекиго учеше да ги кара, с това го бях запомнила — че се раздава, без да се мъчи да изпъкне; самият той не

стъпяше върху ските. Снощи срещнах майка му на стълбището. Стана ми неудобно да я отмина само с „Добър вечер“ и я попитах: „Светлин не го виждам — да не е болен?“. „Ами, болен — въздъхна майка му, възпълна е и спря да си отпочине. — Сутрин излиза рано, вечер се връща късно. И паспорта ми е «реквизирал» — обикаля библиотеките, никаква книга много му трябвала...“

О-ooo, два дни е мислил за мене?!

Книгата бях оставила върху шкафчето, тихичко я взех и потърсих печата върху нея: читалище „Пробуда“, но задраскано, а на гърба: антикварна цена 1,80 лева.

Стигнал е до антикварната книжарница?!

Заради мене?

Изтървах една порцеланова чаша в мивката, не се счупи. Дано Светльо не е чул, да не ме сметне за непохватна; каквато съм всъщност. Колко ли бъзов цветът да сложа във водата, за да му хареса чаят?... Два дни да търси книгата, никое момче никога не е правило нищо за мене — специално. А той защо ли го направи?

Кълна се: неговото присъствие оттатък вече ми действаше като слънчице, едва-едва показало се иззад тъничък облак, когато ти е леко хладно... Вълнение ли е това, или наистина туткавост, щом коленете ти не те държат здраво и подносят трепери в ръцете ти, а от чашите се разлива чаят, разлива се, проклетият.

Изглежда, се бях престарала, бях сложила много бъз и поне на мене ми горчеше, пррр. И силно изгорих устните си, отказах се от този горчилак. А и бях забравила, че щом не е в пакетче, чаят се прецежда — в чашата ми като пияни се лутаха бъзови цветчета. Но Светльо изпи сладко-сладко своя чай, поиска и да му долея — как да го забравя?...

За киното стана случайно, ето как...

Светльо ми разказваше за едно свое „изтърсане“ със ските, понеже аз се заинтересувах скиори като него падат ли. Когато бил в Родопите при една бабуна два пъти направил „салто“ и пак се намерил на ските си, но извън пистата и станал Снежния човек... Аз още не бях довършила смеха си, той внезапно се изправи и каза изискано:

— Ето че взех да ти досаждам с бъбливостта си. Много ти благодаря за хубавия чай, за приятната компания. Тръгнал съм да си взема билет за кино. От приятели разбрах, че „Главата на професор Доуел“ не бил лош.

— О, чуден е.

— Гледала ли си го?

— А, не... Яна ми го похвали, но се канех да го гледам...

Още не мога да разбера не излезе ли така, че сама се натрапих.
Защото Светльо, нали бързо усеща работите, веднага каза:

— Страхувам се да не ставам нахален... Но ще бъда сам. Ако искаш, Рони, ако имаш време и ти е приятно, да го гледаме заедно?
Лично аз ще бъда много доволен.

— Добре... Светльо, само секунда да ти дам пари.

— Хайде стига сега!

Изпратих го, щеше да ме чака пред киното в два часа без пет минути. Още не можех да повярвам, че е истина. На кино често отивахме цяла тайфа от момичета и момчета. Но сега щяхме да бъдем само двамата — той и аз. Никой досега не бе ми предлагал. Светльо го познавах от две години, понякога ми се е виждал смешен с тия негови префинени думи към момичетата специално; с момчетата е обикновен, дори съм го чувала да псува — поносимо. Има си компания, момчета от неговото училище. Доколкото съм разбрала, и те са спортистчета. Честно казано, не съм го харесвала кой знае колко: симпатичен, възпитан, но има и по-симпатични от него, по-оригинални. Срещнем се на стълбището, поздравим се и толкова. Уважавала съм го, признавам. Много дори. Но като че ли още повече уважавах майка му. Тя е спокоен, благороден човек, с гласа си, с усмивката си те кара и ти да си спокоен, добър човек; поне в нейно присъствие. Все едно не живеят хора над нас — рядко ще се чуе слаб тропот. Когато имат гости, тя ще позвъни (нямат телефон), за да ни предупреди и да се извини — ще шумят по до късно. Вдовица е — мъжът ѝ е бил алпинист, загинал е. И нашите я уважават. С двете стереоколони нашият грамофон е мощен и татко неведнъж ме е молил: намали го, хората горе спят. Винаги споменава за хората „горе“ и никога за хората долу или до нас!

Отпуснах се на „неговия“ фотьойл. Примижах, а виждах него. Преповторих си разговора ни, бях го запомнила. Започнах да се тормозя: аз съм флегматична, а той — пъргав, подхождаме ли си? На ръст няма нищо обезпокоително помеждуни. Дали да се похваля на Яна? Тя е дъщеря на професор и е по-сексапилна от мене...

Защо ли Светльо именно с мене предпочете да бъде на кино?

Ето тута бяха неговите длани, ей така ги държеше.

Отлично знам какво е оригиналното в мене — очите ми, сини са като планинско езеро. Така веднъж ми каза един осмокласник, бе се доближил до мене, все едно да се огледа в очите ми: „Хей, езерце!“ — и ме боцна по носа с показалеца си. Много момчета са ме подкачали, нито едно досега не ми е определяло среща; с какво ли ги плаша?... Е, не се измъчвах от това. Катето от нашия клас дружи с един ревнивец от VII-г, следи я на всяка крачка — живее ли се при такъв тормоз още отсега? А татко например е „пуснал“ майка (имам нейните очи), изобщо не я контролира. Тяхна си работа, не им се бъркам!

Не, нищо няма да казвам на Яна.

* * *

Към един и половина тъкмо отворих вратата да изляза и телефонът ме върна, помислих си: да не би да е Светльо? Но беше майка, ядосана недоумяваща: какво правя още вкъщи?

— Почти не съм вкъщи. Тръгнала съм на кино.

— Ти да не си се чалнала? Нали ни чака чично ти Коле!

Съвсем бях забравила; снощи майка наистина ме уговоряше за такова нещо.

— Вече ме чакат пред киното приятелки.

— Ти чува ли се? Роксандро, вземи такси и след десет минути да си тук! Не те е срам...

— Ще закъснея малко, към два и пет поне нека да е...

— Само да смееш! Тръгвай незабавно — с баща ти сме пред болницата.

На нея никой не ѝ се бърка в живота, но тя — домашната разпоредителка! Мъничко противна ми стана, какво се е развикала като зарзаватчийка на пазар? Как контрастира на Светльовата майка!... Позвъних у Светльови — да го предупредя, но го нямаше. Хукнах надолу, сетих се: по парапета, като по лифт...

Помолих шофьора на таксито да минем покрай киното.

Да, но напразно: защо Светльо трябва да бъде там двайсет минути по-рано? Шофьорът нямаше дребни пари за ресто, подарих му повече от лев — семейството ни изобщо си е по бакшишите.

И какво се получи?

Поговорихме си с чичо Коле, никакво завещание не получих.

Нека им е на нашите: ще има да бълнуват жълтици... Петнайсет жълтици бил имал чичо Коле, нашите се страхуваха да не би да ги е подарил вече на любовницата си — една шейсет и пет годишна бабка, той е на осемдесет и пет. Човекът отдавна всичко им е приписал по документи, за да го гледат: едностаен апартамент и в „Препека“ вилно място с лозе. Вчера се обадил по телефона на майка, помолил я: преди операцията му да ме заведат при него — и се разплакал. Мама светкавично съобщава на татко, татко е човек със замах: една бутилка уиски и чрез лекаря урежда свидане за днес по никое време. Излезе чист старчески сантимент — чичо Коле просто искал да ме види, на тръгване хвана ръката ми и я целуна, но за жълтици — нищо. Стар ерген е — брат на дядо, татковия баща, който почина наскоро. „Виждал съм ги, точно петнадесет, с образа на оня брадат козел Фердинанд, от 20, 50 и 100 лева са. За стотачките един нумизмат ми гарантира най-малко по една хилядарка...“ — така между другото снощи и татко ме убеждаваше, за да подкрепи майка: на всяка цена да отида в болницата, ако съм умно момиче.

Е, умна ли бях?

Мама се бе разфучала като ураган, ругаеше по стълбището на болницата:

— Склеротик... Кухавел! Оная лалугерка ги е омотала за дъщерите си, язък, мама му стара...

Хора я чуваха, нея не я интересуваше; ако я чуе Светльо, какво ли ще си помисли и за мене?...

И тримата — всеки за нещо си сърдит на цялата вселена — тръгнахме на три различни страни: мама в ГУМ-а, татко на вилата, аз отидох направо пред киното.

* * *

Половин час чаках, докато свърши филмът, надявах се, че ако Светльо сам го гледал, ще го срещна, ще му се извиня. Беше застудяло, измръзнах във велуреното си яке — изпрочетох всички афиши, некролози, съобщения за квартири под наем. Е, свърши филмът и Светльо дойде при мене, но не откъм киното — някъде

отвън. Аз се бях свила, с ръце в джобовете и танцувах, за да се сгрявам. Не се усмихваше, личеше си, че ми е обиден. Мълчеше си и ме гледаше огорчен и с укор, но не и зъл; очите му както винаги — уморени: да не би да е бил отсреща в библиотеката?

Смята ме вече за несериозна, хвърчаща, лекомислена?

Гледах го непрекъснато — виновна, с молба да ме разбере. Зъбите ми тракаха — и от студ, и от вълнение; не обичах нечестните работи, а излезе, че ги върша.

— Светльо, и да ти об-бясня, няма да ми пов-вяр-ваш...

— Защо смяташ така, Рони? Утешава ме самият факт, че се срещнахме именно тук, по това никакво време...

Още не се усмихваше, но поне се опитваше да не е нацупен. Аз му разказах с няколко фразички за болницата, доста несвързано.

Лукавство на обстоятелствата, заключи той, извади от джобчето на спортното си яке двата билета. Значи не бе и влизал в киното; не бях се излягала, да, в библиотеката е бил, според както ми спомена. Питах се смутена: аз дали щях да постъпя като него? Да се откажа от филма... В същия миг, признавам си, го почувствах особено близък, възхищавах му се.

— И защо не го гледа?

— Защото преди това няколко часа мислено се виждах в киносалона с един друг човек...

Започна да къса билетите. Бавно, като някакво отмъщение. На много малки парчета ги накъса.

— Смятах да ги пазя като горчив спомен. Хм, и като урок...

Светльо ми прости.

Бил ме търсил и у нас, каза, беспокоял се за мене: да не би да ми се е случило нещо лошо? Чак като ме видял жива-здрава тук, превзела го обидата и се нацупил. Говореше и се мъчеше с разкопчаното си яке да ми пази завет, защото точно пред киното духаше като през дефиле.

Затрогна ме още повече, никой външен човек не бе се грижил така за мене; заслужавах ли?

От четири часа след обяд даваха друг филм — глупав, разбрахме се така: утре ще дойдем пак от два часа. И той веднага купи нови два билета, погледна ме със закачливо предупреждение: да не се повтори мизерията? И гальовно ме побутна по гърба: да вървим...

Не го попитах къде, нали щяхме да бъдем заедно.

Заведе ме в сладкарницата, тя е на гърба на киното, откъм градинката. И ме запозна с приятелите си — момчетата пиеха битер-лимон, поръчаха и за нас. Направиха го културно, ето това запомних. Бяха весели и забавни момчета, симпатична компанийка — не можех и да ги сравня със съучениците си. Хлапета по вид, а с привлекателни обноски и едновременно естествени, всеки със свой чар; говореха за книги, записи, спорт и все пускаха духовитости, смееха се от сърце. Към мене се отнасяха подчертано внимателно, знаех: правеха го повечето заради Светльо.

Глупави са такива откровения, но не крия: бях щастлива; по-скоро — не бях на себе си.

Край, окончателно „хлътнах“ по Светльо.

Дори още там, в сладкарницата започнах тайно да се тревожа: има ли с какво да задържа вниманието му?... И едва ли не го гледах с преклонение, бях почти сигурна вече: обичах го, обичах го.

* * *

Все още се колебаех дали да съм с пола и блуза или с панталон и поло — бяло, като неговото. Пробвах полото и пак се позвъни, ууу!

От двайсетина минути телефонът звънеше през три-четири минути — продължително. Нито веднъж не повдигнах слушалката, надминах себе си. Страхувах се да не ми се повтори вчерашният лош номер на майка, но накрая не издържах — да не би да е Светльо?

И се обадих с предчувствието, че пак сърках.

Ами че да, търсеше ме дружинната ръководителка — радостна, че ме е открила най-сетне, но и разтревожена: веднага да отида в училището, за да надписвам някакви покани; до петнайсет часа трябвало да се върнат надписани в РК на ДКМС, ударна задача.

— Нямам нищо против, другарко Бойчева, но тъкмо по това време съм неотложно заета. Честна пионерска. Съжалявам много. Искам правилно да ме разберете...

— Рони, ти разбираш ли колко е важно?

— А за мен е фатално...

— Рони, аз те моля... Единствено на теб разчитам!

И така нататък: щели да я накажат, а тя толкова ми вярвала, не била намерила други ученици, направо критично било положението й, още ли не мога да я разбера, ще отида ли?...

— Добре... Идвам!

Не можех да ѝ откажа; бях член на дружинния съвет, имах „калиграфски почерк“ — тъкмо за надписване на покани. В училище към мен тя се държи като сестричка, не бях забравила и добрината ѝ: намери ми учител по математика, отличен учител, идващ чак у нас, до секунда точен. Станах отличничка и по математика, татко, разбира се, умееше да се отблагодарява: вместо по четири лева, плащаше му по седем; заявил ми го е: „Аз денонощно смятам, но моите сервитьорски сметки са доста грешни и не мога да ти помогна, пари обаче няма да жаля, за да станеш човек и да се гордея поне с теб...“.

Беше мрачен около обяд, мъчеше се да превалява сняг. С полото намъкнах панталон, отгоре — кожух. Позвъних пак у Светльови, нямаше го. Не виждах никакви други комбинации да го открия, отхвърлих и последния вариант: да помоля Яна да отиде пред киното и да го предупреди; нека да не я изнудвам, тя преди мен го харесваше.

Аз, изглежда, съм хладнокръвно създание, когато поискам.

Още щом се съгласих да отида в училището, прежалих филма — приех всичките последствия. Не се упреквах — едно от двете приятелства така или иначе щях да изгубя. Просто не ми върви... А имах чувството, че отвътре сякаш се топях — като захарен памук на топло. Съпротивлявах се на това чувство с волята си — вървях без колебание към училището, не вървях, а подтичвах...

Точно в три часа двете с дружинната бяхме в РК на ДКМС.

Зарадваха ѝ се, похвалиха я.

Но вече на излизане на нея ѝ призля — едва след като я отпусна напрежението. Поседнахме в коридора, тя ме помоли да потърся в чантата ѝ валидол. Дадох ѝ хапче валидол — жал ми беше за нея: младичка, а прекомерно изпълнителна и със слаби нерви. Като се съвзе, изпратих я до квартираната ѝ. Няколко пъти ме целуна — дори ми стана неудобно. Бях по-малка, обаче с по-сilen дух — с нищо не показах огромната си мъка за изпуснатия филм; дори взех да си вярвам, че изобщо не ми е мъчно.

И пак, сякаш довята от вятъра, се намерих пред киното.

Не допусках тук да срещна Светльо, отидох ей така — себе си да проверя: безразлична ли съм вече към него?

Свърши филмът, помотах се още малко — не, никъде го нямаше. Убеждавах се: няма смисъл да го търся повече, да му обяснявам неща, които са необясними; да му се извинявам и да се надявам, че и сега ще ми повярва на истината, която звучи като чиста лъжа... Аз ако бях на негово място, също нямаше да повярвам. Хайде де: единия път — както и да е, но два пъти за два дни да се случат чак толкова спешни работи?

И все пак какво съм виновна аз?

Ама че съм човек с лош шанс!... Ще се защитавам до последно! — мобилизирах се внезапно.

И се напъхах в сладкарницата, гледах смело, дръзко.

Нямаше го, знаех си.

Бяха приятелите му — на тяхната маса. Не ме забелязаха, но ми подвикна Taxo:

— Рони, ела при нас, ако си сама.

Седмокласник е, мене всички ме познават в училището — отборът ни по хандбал е окръжен първенец благодарение и на моя „ракeten“ удар... Беше с Мати, съученици и приятелчета си. Пиеха някакъв жъlt сок. Поблагодарих им: страшно бързам, друг път — с удоволствие. А Taxo също бе мобилизиран в училището — помогна за поканите. И той е член на дружинния съвет, беше извикан от дружинната като мене — спешно. Много добър скиор, има и някакъв медал от републиканско първенство. Вчера се поздравиха със Светльо, много уважително се поздравиха.

Отидох при компанията на Светльо, поздравих нервно и веднага попитах за него. Момчетата станаха на крака, не, няма го, казаха, изобщо не е идвал, но може би ще дойде, заповядай — всеки ми отстъпваше своя стол, вече ме имаха за „своя“ и ми говореха на „ти“. Не, благодаря, ужасно бързам, само наминах тъй... Нищо чудно той да стяга багажа си... За къде?!... Ами че утре заминаваме на хижата на тренировъчен сбор.

Не помня как съм излязла от сладкарницата.

За себе си така обяснявах ситуацията: толкова го е било яд, че не се е съbral и с приятелите си — да не би да се издаде с мрачното си настроение...

* * *

Кратък е януарският ден, вече тъмнееше.

Прибрах се у нас, но всичко ми беше неприветливо. Нашите късно се връщаха и по-добре. Никога не съм била явна egoистка, сега мислех само за себе си: защо изтърпявам такава жестокост, в същото време едно добро момче ме смята за жестока...

Хрумна ми хитрост: нищо, че не бях прочела романа „Дъщерята на партизанин“ — ще му го върна. И ще се опитам да му разкрия честно тоя мой „втори номер“ към него. Да знае, да не ме презира излишно. Няма да му се моля да ме извини, нито за нова среща ще споменавам.

Но никой нямаше у тях, днес съвсем не ми вървеше.

Голям инат съм била; слязох при входа на блока ни, там, до радиатора има пейка. Седнах на пейката и започнах да чета.

Странно, книгата ме увлече. Четох близо час, като редовно натисках електрическото бутонче да ми е светло. Минаха няколко съкооператори — задължителен поздрав, подозрителни погледи от тяхна страна.

Най-сетне се прибра и Светльо, видях го още когато беше на тротоара; станах и се подгответих — вътрешно.

Той се изненада от моята „стойка“, даже трепна. Колкото беше трепването му, толкова трая и спирането му. Веднага продължи да крачи, забързан, все едно подгонен от мене.

Нито „Добър вечер“, нито „Здравей“.

Не ме учуди; значи дълбоко ми се е разсърдил.

Не само изглеждаше сърдит или безразличен, но като че ли беше и враждебен — накокошинен, както казваше дядо. О-хо, все пак не бил прекалено притеснителен, нито прекомерно наивен...

Точно това исках да знам: как ще се държи.

Вече знаех...

Не го извиках — нарочно. Не хукнах след него — какъв ми е в края на краищата? Никакъв не ми е! С какво ме превъзхожда? С нищо!... И въпреки яда ми, почти го оправдавах: и аз щях да съм същата при разменени роли. Да, да, дори по-зла щях да бъда... Но го и упреквах донякъде: разбра, че него чакам, това е почти подадена ръка

за извинение; какво му пречеше да се поспре? Както бих направила аз — поне от любопитство бих го направила...

Аз също съм горда, братле.

Книгата още утре ще върна на майка му!

Ужасно мъчително ми беше, не отричам.

* * *

Снощи татко — както винаги, късно се прибра. Беше на „малък градус“; след приключването на работа в ресторана на „Балкантурист“ той си пийва чашка-две с колегите си. Оставил пред мен спестовната ми книжка, каза с родителско доволство: „За рожденияти ден. Ронче — още две!“.

Още две хиляди лева ми бил внесъл.

Трудно ми е да почувствам истинската стойност на тези пари, но го целунах по челото; колко бръчки имаше вече... Татко попита покровителствено: „Е как, ще празнуваме ли утре, къде?“. „Не!“ — отговорих му, а той: „Дори без бандана?“. Имаше предвид „дечурлигата“ — момчетата и момичетата около нас; както е ставало обикновено. И без това, помислих си, през ваканцията никога не успях да събера класа на рожденияти ден, случайните лица не ми се канеха вече, а на чичо Коле, „постоянното присъствие“ за всеки наш семеен празник, му бяха направили операция... И потвърдих: „Никого, татко. Абсолютно!“. „За всеки случай — ето тук...“ — той оставил пред мен десетолевки, да са ми „подръка“.

За себе си обаче обявих пълен траур.

Траур в деня, когато навърших 13 години; наистина фатално ли е числото 13? Глупости... Вместо джаз — моята слабост, слушах тъжна музика без ясен ритъм; тоя път хаосът на симфониите — мамините любимки, допадаше на хаоса у мене.

Сама бях, с изключени „приематели“ за света.

Седях във фотьойла, на който бе седял Светльо. И като циклон в главата ми често-често нахлуваха въображения, рисувах си невъзможни картини: ту го водя под ръка, в костюми с еднакъв цвят сме; ту махам косъм от рамото му — косъм от моята глава; ту съм допряла чело в неговото и като очен лекар се мъча да проникна чак в

дънцето на душата му: обича ли ме, съжалява ли за надутата си поза от по оня ден?... Ту го виждам да се спуска със ските, слалом, умирам от страх да не падне, пръв е, републикански шампион, не, на второ място е след Стенмарк, лично Стенмарк му стиска ръката...

Ще откача...

Вече трети ден Светльо е на хижата, аз не съм излизала от нас. Едва ли не като калугерка.

Специално за днес си облякох много стари и тъмни дрехи.

Дори с това исках да си внуша скръб. Тоест — непрежалимост. С други думи: не мога да прежаля раздялата ни със Светльо.

Малко и играех на нещастна; с нервите ли не бях в ред?

Много добре се познавах: ще ми е нужно време, за да се „излекувам“ постепенно. Имала съм и други разочарования, от по-друг характер. Например когато разбрах, че майка е приятелка на учителя ми от началното училище... Досега поне всичко съм преодолявала. В това отношение съм самоуверена — взела съм жилавия характер на татко.

Още сутринта ми бе хрумнало да направя панихида на моята първа обич. Харесвах курабийки — най-обикновен сладкиш от брашно, сода, захар и кисело мляко. Рецептата прочетох в една готоварска книга на татко — той е започнал като готовач. Запретнах ръкавите на пеньоара и ха това, ха онова, за мое учудване курабийките станаха вкусни.

Бях се заканила да обядвам само от тях.

Вече седях в хола, в „неговия“ фотьойл, пред фруктиерата с курабийките и чаках — на музикален фон — да мине цяла вечност; да дойде обяд, за да стане панихиidata.

Бях се вдивясала, това е.

Но не бях забравила и тая сутрин да нахраня вработетата; те ме чакаха, миличките, защото сняг отново бе навалял.

И в това никакво предобедно време — браналният шум на входния ни звънец. Горкият, сякаш проплака. На кого ли съм изпотрябвала? Навярно ме викаха да сляза на игра в училищния двор; извинете ме, момичета, просто ме няма!...

Жалко само, че няма да погазя из новия сняг... Второ позвънване; интересно — и то „културно“, кратко, слабо.

Не, няма да отворя — нужна ми е самота, самота... Трето позвъняване — вече от два поредни кратки звука: вик, втори. И съвестта ми ме повдигна от фотьойла, в антресето се спънах от килимчето и с длан пlesнах в стената. А възnamерявах да погледна през шпионката, колкото и да я ненавиждах изобщо.

— Ро-ни... Рони!

Веднага го познах; той негов леко гърлен, но топъл глас бих разпознала сред хиляди други. Не се разтреперих, нищо не помислих — нямаше време, отворих незабавно.

Той непоканен влезе и запали лампата, внесе със себе си студ и снежна свежест. Беше в спортен екип, със зачервени бузи, хубав, хубав. Сякаш не бях го виждала половин година, съвсем беше променен. Носеше пет карамфила, значи бях успяла някак да ги преброя? Оглеждаше с длан косата си ту над лявото ухо, ту над дясното.

Изведнъж се сетих, че съм в глупави тъмни дрехи и се ядосах;
ето сега вече се разтреперих.

Той премести букета от лявата в дясната си ръка, мигаше начесто
и това го правеше още по-хубав.

— Рони... Избягал съм от сбора и веднага се връщам... На хижата е и Тахо от твоето училище. Снощи той най-случайно ми разказа за оная ваша тъжна събота. С дружинната ви ръководителка... Не ме извинявай, моля те. Само ми позволи да ти честитя рождения ден. Да ти пожелая занапред среци преди всичко с добри и несебелюбиви хора... Заповядай!

Взех букета, ръцете ни неволно се допряха.

Може би ме подмами навикът да се отблагодарявам сърдечно; може би не можах да овладея радостта си и изненадата — не знам, но се наклоних и го целунах по бузата му, веднага се стреснах.

Първа аз го целунах, как не ме беше срам?

Той хвана главата ми с две ръце, приближи я и, лекичко допря устни до косата ми.

— Какво да те почерпя?

Това беше моят глас, да.

— Видях те и нищо повече не ми е нужно. Повярвай ми, Рони!

— Лично аз съм правила курабийки...

— Така ли?!... Тогава ще си взема едничка.

И наистина си взе само една.

Трябвало, каза, да хване рейса от халите в дванайсет, а сега беше дванайсет без шест минути; изхвръкна, хързулна се по парапета и на завоя едва не се преби. Изтичах по тънка рокля на балкона, ето го: спринтира, обърна се и ми махна. Няколко пъти ми махна, без да спира — стъпките му личаха върху чистия сняг.

Градинката със снежните дървета го скри, но аз още му помахвах, докога, Роксандро?

Може да съм глупава, но какво от това!

Какъв сняг валеше, ех, сякаш пред очите ми е витрина с булчин воал. Изтичах да си облека бяла рокля, но видях белите карамфили на Светльо и ги прегърнах...

* * *

Две години оттогава, за нищо повече не сме се карали, не ни се караха и родителите ни. Щастлива съм, такова щастие желая и на всички вас, мои връстнички и връстници, но помнете: то еднакво

зависи и от двамата. Ето че се сетих за нещо: оня ден бях у Светльови, за първи път влязох в неговата стая и върху бюрото му забелязах разтворена кутия с някакъв медал. До сълзи се изненадах, като разбрах, че „медалът“ беше оная моя курабийка.

СКОРО ПАК ЩЕ СЕ ВЛЮБЯ

Аз съм особена. Малко чудновата съм.
Непрекъснато се влюбвам в някого.

Започнах още от детската градина. Имаше един Симеон. Известният Мони. С коса като на мулатче. Къдрава, само че руса. И бял беше — с бяло лице. Луджо. Нямаше по-голям пакостник от него. Тъкмо затова ми харесваше — че е палав. Палав, а мене не ме блъскаше. Нито ме удряше. Никога.

Случваше се и такова нещо: дойдат ни гости. Или ние гостуваме на някое семейство. И се намерят нетактични възрастни хора, питат ме:

— Роси, ами ти имаш ли си гадже?
— Да-аа — отговарям им най-строго.
— Така ли?! Ами кой е тоя щастливец?
Пълно мълчание, то се знае.
— Мони. От детския дом.

Всички се смеят. На висок глас.

Мама подмята:

— Ако се метне на баща си...

Отново смях.

Татко:

— Хайде, хайде — не знам на кого...

И нали са пийнали вино или ракийка, не спират да се смеят.

Аз не им обръщам внимание. Попитаха ме, казах им. Тъкмо незабележимо ще си чупна от десерта на татко. И от майчиния, то се знае...

А пък сутрин мама си имаше постоянен въпрос. Към мене:

— Ще отидеш ли сама?

Питаше ме дали ще отида сама в детския дом.

Бях съвсем малко човече. И на години, и на ръст. Но си имах постоянен отговор. За всяка сутрин:

— Добре. Къде е дъвката?

— На хладилника.

Всеки път получавах от мама дъвка. За награда, че тя няма да ме води. Ами аз самичка ще си отида. Една вечер донесе цяла кутия с дъвки. И — разбира се — скри я. От мене я скри, то се знае. Изваждаше само по една.

А в детския дом ме посрещаше Мони. Редовно. Нетърпелив. И неговите думи бяха все едни и същи:

— Носиш ли?

Питаше ме на ухо. За да не го чуят другите деца.

Аз скришом му давах дъвката. Оставях я в длантата му. Така го бях свикнала. Понеже веднъж ме защити от едно друго момче. Другото момче дърпаше кофичката ми. Насила искаше да ми я вземе. Мони не го наби. Той само го предупреди: „Остави хубавата Роси!“. Другото момче се изплаши и оставил кофичката ми. И аз му подарих дъвката си — на Мони я подарих, то се знае.

— Откъде я имаш? — попита ме тогава той.

— У нас е пълно. Ще ти донасям всяка сутрин. Ако съм ти хубава всяка сутрин.

— Хубава ще си ми. Много.

И той ме погали по косата. Като братче.

Но веднъж открих хитрината му. Ето как стана... Щом получи дъвката от мене, той веднага отиде при Даниела. Даде ѝ моята дъвка. Ох, така ли? Веднага го дръпнах встрани.

— Защо я даде на тази Даниела-Маниела?

— Защото тя ми е новото гадже!

Ударих го по лицето. И той се разплака.

Значи никак не бил смел...

Няма защо да съжалявам за такъв страховитец.

И нямаше повече дъвки за Мони, то се знае.

Така приключи моята първа обич. Бях едва на четири годинки и три месеца.

После, когато възрастните хора ме питаха дали си имам гадже, аз им отговарях честно:

— Скарахме се.

И разбира се — следваше смехът им.

* * *

Необяснимо ми е. Но след случая със Симеон дълги години не мислех за момчета. Цели четири години, а може би бяха и пет — не обичам да смятам излишно. Бях пораснала — на ръст, а и умът ми като че ли беше порасъл.

И чак в четвърти клас се сетих да се влюбя отново.

Случайно, заради Ради.

Аз живея в град П., а той — в град А.; там са родителите и на майка ми, и на баща ми: двама дядовци и две баби.

Пролетната ваканция отидох при дядо Стойчо и баба Славка — маминия род. И децата от квартала ме запознаха с Ради. Още през първия ден, към единайсет часа — докато чакахме пред фурната да се изпече хлябът.

Още щом се запознах с него, неузнаваемо ми хареса.

Симпатичен е, с една година по-голям от мене. Но с много лош характер — на твърдоглавец. За нищо на никого не отстъпваше. Например съберем се децата, с велосипеди сме. Всички искахме да отидем на реката, да си накършим прясна върба и да си правим свирки. Той — не, по-добре било да се пренесем в училището, на асфалтирания двор. Никой не се съгласява с него, познават го какъв инат е. И весели и безгрижни заминават към реката, блазе им. Само аз, нали много го харесвам и обичам, се колебая. Но в края на краищата угрижена тръгвам след него. Ставам му опашка — да не е като наказан, самотник да не е.

Ради е доволен от мене.

Пътьом към училището той ме черпи лимонада от сергията пред сладкарницата. Признателен, че не съм го изоставила. На асфалта в училищния двор ми показва трикове с велосипеда си — да изпъкне, а и мене да развлеча; да не съжалявам за върбовите клони. Кара велосипеда си без ръце, с крака върху седлото, само на задното колело. Аз се смея, ахкам. Повече отколкото трябва. Само и само той да ме хареса най-сетне.

Но Ради нищо подобно не ми казва.

Пък нали момчетата първи трябва да го кажат. Нали са кавалери — първи поемат риска, пък каквото излезе...

Явно Ради не беше момче за рискове.

Не само това, ами беше разпространил неверни слухове за мене.
Фантазъор! Знаменитият измисляч... За тези страхотно обидни

слухове ме осведоми едно момиче — честно момиче, приятелка. Реших вече да не го погледна — не момичето, а Радослав.

Но и един нахален вътрешен глас ме учеше, глас на подсказвач: „Прости му, ако го обичаш“. Аз наистина го обичах, в смисъл — харесвах го. И му простих — наум. Без да му го казвам. Но какво спечелих? Нови притеснения. Защото той пак се отделяше от децата.

Още един-два пъти му вървях по капризите.

Третия път го помолих да отидем с всичките деца. Да отидем за жълта иглика на Чуката, това е в гората.

— Не! — нацупи се той, закани ми се: — Или тръгвай незабавно с мене, или...

Това вече не се търпеше, озъбих му се:

— Или какво?... Я ми се махай от главата!

— Тогава дай си ми календарчето!

Беше ми дал едно календарче. Джобно, със снимка на коте.

Единственото нещо, което имах от него. Понеже аз събирах календарчета с котета, а точно това го нямах. Той доброволно ми го даде, аз няколко пъти му благодарих... Сега календарчето беше в джоба на панталона ми, хвърлих го в очите му. Беше невъзпитано, но го направих с удоволствие. И със следните думи:

— Ето ти го прекрасното никакво календарче! Смукач...

Още не ми е ясно какво съм искала да подчертая с това безсмислено „смукач“, но то просто изскочи от устата ми.

И край.

Само след три-четири минути се питах с укор: как съм могла да харесвам такова мрачно и опако създание? Да ме има той за „пионка“ — както в шаха, как съм допускала това?

Бързо-бързо го забравих.

Без каквато и да е тъга или сериозно съжаление.

Може би защото свърши ваканцията и аз се прибрах в град П. Но по-вярно е другото: защото съвсем наскоро след прибирането ми аз се запознах с друго момче.

Никой не ни е запознавал, срещнах го.

Пак случайно, когато репетирахме на площада за манифестацията на 24 май. На репетициите се виждахме всеки ден, неизменно.

Той беше в редицата пред мене.

Толкова ми харесваше, че сигурно се бях влюбила. Защо смятам така? Защото повечето в него гледах. По-скоро се вглеждах в него и така времето ми минаваше приятно, неусетно. Веднъж се осмелих и го попитах колко е часът. Нарочно си бях свалила часовника „Луч“ — за да имам основание да го попитам. Момчето вежливо ми каза: момент — единадесет без пет. Благодаря. Моля...

Все това го питах, като предварително слагах часовника си в джоба: колко ли стана часът, извинете!

И съответният негов вежлив отговор...

На самата манифестация, преди да навлезем като „блок“ на площада, пак го попитах колко ли може да е часът. И за първи път той, сякаш открил най-сетне моето лицемерие, ми отговори не съвсем вежливо:

— Ами че вие нали си имате часовник, забелязвам, точно работи!

Ах, часовникът ми бил на ръката! Бях забравила да го сваля, ах, как се изложих. Но толкова дни наред не ми идваше в главата за какво друго мога да го заговоря! За да разбера дали му правя добро впечатление...

Колкото ми беше симпатичен досега, толкова вече ми стана противен грандоман. И гневна се питах: какво лошо и горчиво съм му направила, за да ми отговаря по тоя зядлив, пренебрежителен, оскърбителен начин?... Веднага му го върнах заяждането, с ироничен тон:

— Извинете ме, ако съм ви амортизирам или атрофирам часовника!

След манифестацията той си отиде направо. Не ме и погледна.

Хлапе! Да не съм заприпадала за него?

Все пак аз го обичах още известно време. Ден-два. Най-много една седмица. Макар че и името му не знаех...

* * *

А моите влюблования не спряха.

Пак отидох в град А., но в другия квартал — при дядо и баба от татковия род. Там си имах добра приятелка от по-рано. И какво ѝ трябваше, че ме запозна с братовчед си.

Илко се казва — деветокласник. Един смешник и голям веселяк. Още щом го видях, и веднага се влюбих в него. Не в лицето му или в нещо друго негово. Ами в гласа му — все разсмян глас. И мене ме разсмиваше, искаше ми се непрекъснато да го слушам...

Добре че след два дни Илко отиде на бригада — да бере домати. През това време, докато го нямаше, влюбването ми изчезна. А той, горкият, нищо и не знаеше. Ако знаеше, може би щеше да съжалява за моето разлюбване. Или още по-вероятното: за пропуснатата възможност да ми се надсмее?...

Бих разказвала неуморно, но жалко: нямам други подобни познанства. В момента, колкото и учудващо да е, имам кратка пауза.

Все аз се влюбвах, все аз, а досега — кълна се! — не съм имала обратния случай. Никое момче, уви, не ми е подсказвало дори за малка обич. За да мога аз да се съглася. Или да му откажа, което е по-недопустимо. Вече десет години е така, още не съм ги навършила десет. Как е възможно, наистина?

Според мама аз съм ексцентрична.

Каза ми го на една вечеря у нас. Смая ме с нейното определение, направих справка с речника — пак същото; както го казах и в началото: че съм особена, малко чудновата. Едничка съм, от майка лекарка и баща — също лекар, осемнайсет години по-възрастен от нея, професор; представете си.

Мисля си: а не съм грозна.

Напротив, красива съм — доколкото установявам в огледалото.

Не лъжа, не преувеличавам: красивичка съм, казвали са ми го и сериозни хора. Но просто не ми върви. Или може би не съм налучкала как да се държа в обществото. И по-специално — с момчетата?...

Въпреки това не се сещам да страдам, да се измъчвам. Весела съм, скуча не познавам. Но знам друго: скоро-скоро пак ще се влюбя. Сигурна съм — така, както съм сигурна, че се казвам Роси. Тогава и уроците си ще уча по-лесно, и в игрите ще съм по-силна, изобщо, влюбена ли съм, аз съм вдъхновена.

Пък може най-сетне и в мене някой да се влюби; де да знам. Не бързам.

Извинете ме, ако бях досадна.

ИЗТЪРВАНИЯТ МОМЕНТ

Домът ни за мене е като кафез за папагалче: хранят ме, показват ме на гостите си, радват ми се срещу задължението да не напускам кафеза...

През седмицата — пак добре: нали отивам на училище, известно разнообразие е. Но неделите ми са ад. Сутрин — чистене, готовене, пране; помагам на мама, нямам нищо против. Дори се гордея с това.

Но следобедите?

Наистина понякога ме пускат да изляза. След много настоявания и обяснения, че ако не отида, ще ме накажат от училището. Отивам на кино или рожден ден с класа. За точно определени часове: от — до. Само когато е светло. Да не съм посмяла да закъснея. Нещо като градски отпуск на войниците; в нашия квартал имаме казарма, гледала съм от прозореца как тичат да се приберат...

И въпреки че те — родителите ми, понякога ме пускат, после ми го натякват цели месеци: че за мене развлеченията били по-важни от уроците; защо е нужно да скитосвам на тая опасна възраст, след като имаме телевизор, при това цветен — за мене го били взели. Учи, учи, момиче, а „зей пазар“ — като порастеш! — това е философията на майка ми. Тя може да бъде деспот до садизъм, татко е безгласна буква.

А съм вече седмокласничка.

Всъщност така стегнато ме държат от година-две. Може би защото явно пораснах, за някои неща ми се наложи да попитам майка ми. Пък разни съседки й били разправяли какви ли не покъртителни истории за мои връстнички от града ни. Разказа ми ги и тя — ужасни наистина. И навярно след тайни заседания родителският ми екип настръхна, „засили контрола“.

Постепенно загубих приятелките си, не можеха вече да разчитат на моята компания. В училище все още ме уважаваха, но престанаха да ме канят за излизане — може би и от чувство за такт: знаеха моите рани.

Станах затворена, нервна, тъжна.

Да дружа с момчета?

Изключено!

Макар че можех да измисля хиляди хитрости; щях ли да бъда доволна от себе си? Добре се познавах — не са за мене авантюри.

А харесвах едно момче, по-голямо от мене.

То рядко си е в града. Има бездетна леля в окръжния град, тя, изглежда, го е осиновила. Там учи, идва си само през ваканциите. Семействата ни са приятелски, гостуват си от време на време — ядене, пиене, стари танци. Ако дойдат у нас, ще го доведат, ще си го заведат. Така става и с мене — ако ние им гостуваме. През цялото време двамата сме с тях, на трапезата — и толкова.

Много страдах.

Но всичко понасях твърдо. И много естествено — охладнях към родителите си. Може би защото те първи и твърде рязко се промениха към мене. Дори от майка си не получавах никакви ласки. Забравих кога за последен път двете с нея сме разговаряли нежно, с взаимна обич. Само подозрения, намеци и съвети, съвети, строг контрол.

Вярно, обличат ме добре, хранят ме сито, издържат ме. Но не разбират ли: убиват детството ми, създават ми противен характер.

А обичах хората.

Бях весело момиче, не пропусках никакви игри. Децата ми казваха „Нашата Емка“; понеже имаше и друга Ема, от по-далечен квартал и идваше да играе с нас.

Лошото беше това: родителите ми навярно си бяха втълпили, че вършат тези свои безобразия от прекомерни грижи и обич към мене — нямат друго дете.

И може би са прави, че съм непризнателна?

Какво изключение — през лятото ме пуснаха на лагер. Окръжен лагер за пионери — Петрово бърдо.

Как така ме пуснаха ли?

Защото леля ми, тя е учителка, беше заместник-началник на лагера. Убеди ги, без дори да съм настоявала. Направи ги на нищо: къде са ме завели някога, били ли сме поне веднъж някъде на почивка семейно, детето (тоест — аз) още не знае какво е море, какво е планина, не разбират ли, че вършат престъпление спрямо мене, а за всяко престъпление рано или късно се издава присъда — колкото покъсна, толкова по-жестока е присъдата...

Леля е жена с широка душа, мома на тридесет и три години. Дядо Васил и баба избягаха от нас, отидоха да живеят при нея. Там винаги има гости, носят се песни, лягат си винаги след полунощ. Дядо е стар бокем, китарист — знае всички шлагери, някогашните и най-новите.

* * *

В лагера бях свободна както никога, играх до насита — както преди. И отново аз си бях аз. Намерих си много приятели — момичета и момчета.

Едно от момчетата в лагера се казваше Сашко.

Русо, пъргаво — спортистче. На всичко можеше да играе, и то добре. Разправяше смешки. Пееше хубаво, още по-хубаво танцуваше. Много често ме канеше да танцуваме. Душата ми беше жадна за хора, за уважение, за обич. А той ме уважаваше подчертано силно. Приятно, забавно ми беше с него. Свикнах с поведението му. Мъничко като че ли се и привързах. И разбирах, че е така, защото нямаше ли го него, ставаше ми пусто и безинтересно, започвах да следя дали няма да се появи отнякъде; появи ли се, развеселявах се...

Той ставаше все по-мил към мене. Редовно ми отстъпваше десертите си. Веднъж ми донесе малини от гората. Все в своите отбори ме включваше за всички игри...

Изобщо Сашко във всичко ми беше симпатичен.

Не ми се прибираще у нас. А някои деца вече си заминаха — щели да летуват на море, родителите им направо оттук ги взеха с колите си. Моите родители вземат отпуските си през есента, за да правят зимнина — рафттовете в мазето скърцат от бутилки и буркани с компоти, сиропи, лютеници.

Оставаха още три дни от смяната.

Вечерта щяхме да имаме лагерен огън. Момчетата целия следобед събраха дърва, направиха ог-ро-омна купчинка на поляната.

Всеки отряд приготвяше своя програма.

Забелязах, че Сашко за дълго изчезна. От четири до шест часа изобщо не го срещнах. Обиколих целия лагер, не го открих. И отчаяна седнах на пейчицата до чешмата. В задния двор, почти до горичката.

Тук обикновено вечер се събирахме „смешкарите“ — вицаджиите. Провеждали сме и състезания за вицове на различни теми — който отбор си свърши вицовете, губи. Моите вицове край нямат, зная ги най-вече от дядо Васил. Той веднъж се пошегува: друго ако не мога да ти оставя за наследство, Емче, поне ще имаш дядовия си тефтер с 999 вица... Не е съвсем прав, крие от мене, но баба ми е казвала: внасят ми пари в спестовна книжка на мое име; баба никога не е работила, дядо е водопроводчик и пари получава не малко, ала наистина никога в живота си не е имал спестовна книжка.

Бях сама на пейчицата и Сашко ме намери.

Той изскочи иззад гъ尔ба ми, изплаши ме, а колко му се зарадвах. Непоканен ще седне, каза ми. И седна до мене. На известно разстояние. Винаги е с ножче — обича да дялка нещо. И сега държеше ножчето си — с форма на риба. Държеше и една лодка — миниатюрна, от борова кора. Много красива, имаше си и име — „Емка“.

Досмеша ме, нали се казвам Емка.

А Сашко беше смутен.

Не му приличаше тая стеснителност.

— Впрочем, ЕмВе, това скромно нещо е за тебе. Ето тук — оставям го, виждаш ли? И си тръгвам — да не ти пречат...

Тръгна си, никак препънато.

И думите му бяха препънати на тоя сладкодумец Сашко.

Разбирах го: трудно му е да върши сериозни работи. Беше с риза на жълто-кафени ивици, тесни, но не и съвсем. Като тигрова кожа. Всичките му фланелки са такива — на тигрови ивици, само че в различни цветове. Момчетата с уважение го наричаха Тигъра. Например: „Да сте видели тук някъде Тигъра?“ — и така нататък. Но може би и защото е пъргав и силен като тигър?

Единствен той ми казва ЕмВе.

Казва ми го само когато сме двамата. Това ми е всъщност „ фирмата“ — Емка Веселинова.

Отдавна не бях се радвала така на подарък. Тръпнех и разглеждах лодката, вече бях сигурна: ето защо го нямаше толкова време — правил е лодката. И все за мене ли е мислил?... Не смеех да я хвана по-здраво, толкова нежна беше. И красива. У нас винаги ще стои на бюрото ми, казвах си почти като клетва. Не можех да контролирам вълнението си. Леко се задушавах. Радостта ми преля, насълзих се.

И забелязах, че на дъното на лодчицата имаше листче. Застлано, букви прозираха — Сашко ми беше написал писмо?

Разгънах листчето. Чета го, а ръцете ми треперят като на баба. Коленете ми — също.

Еми, привет!

Глупчо! — сигурно веднага ще ме наречеш.

И до голяма степен няма да събъркаш. Но какво да правя, след като хълтнах. Не ми се смей, ами бързо ми повярвай. Ти не може да не си забелязала, че те харесвам. Че непрекъснато се мотая край широките ти поли (отиват ти, честна момчешка). Не знаех как да ти го кажа — за харесването. Срамувах се. А и думите, които си подготвях, все ми се струваха смотани; като мене. Друго нещо си е да разкажеш виц, нали? Но няма за кога да отлагам. Скоро ще се разделим. И никога ли повече няма да се чуем, Еми, и да се видим? Страх ме хваща... Тъжно е, нали? Без тебе ще ми е тъжно. Смятам, че няма да се получи пагубно земетресение, ако си пишем. Дано с нищо не съм те огорчил. Ако неволно съм направил това, значи съм огромно магаре. И моля те, прости ми. Не бъди жестока — приеми ме за приятелче. За честно приятелче — ще си пишем, ще си разменяме разни неща за колекции и така никога няма да се забравим. Дори да не си съгласна, моля те, ела пак тук — да ми кажеш. Да го чуя от тебе. И да се разделим с уважение. Чакам те след 3 600 секунди...

Сашика

Веднага пресметнах: след един час.

„Искам, Сашко, чуваш ли ме, Саше — искам, много искам да си пишем!“ — викаше до раздиране душата ми, но не се съмнявах: само да разберат нашите и ще ме направят на сурова наденица.

Освен да дам адреса си на някоя съученичка?

Не, тя ще сподели с друга съученичка, другата — с трета, все някоя ще се раздрънка.

Леля! — сетих се изведнъж, намерих я сама в стаята. Разказах ѝ за лодката и писмото. Тя ми се усмихна, помилва ме.

— Харесваш ли го?

— Много.

— Искаш да си пишете?

— Да.

— Разбирам те. И като леля изцяло те подкрепям. Само че какво от това? Научи ли майка ти, ще те оскубе като попарено пиле... Тя е просто невменяема!

— Лельо, ами... ако писмата идват до теб?

Леля сериозно се замисля.

— Би могло, Емче... Би могло, да! Но с лъжа. Нужно ли е? Нека двете заедно да решим: нужно ли е да лъжем? Или да оставим нещата естествено да се развиват! Въпреки всичките последствия — честно и доблестно, в името на чистите ти детски чувства. Защото тези неща не се държат в торбичка... И за обичта се воюва, няма значение кога се е появила. Като, разбира се, аз ще те подкрепям храбро. Но кой е този хубавец?

— Сашко. Тигъра му казват...

— Русичкото? Спортистчето?... Да-а, симпатичен е, по-скоро — приятен и добродушен, природно интелигентен. Аз съм „за“. Но си помисли.

Оставаха ми още пет минути, трябваше да тръгвам.

Тръгнах на първата си среща с момче. Едва когато преминах в задния двор, изправих глава: дали е там?

Сашко вече ме чакаше прав, притеснен — личеше си отдалече.

Препънах се от съвсем дребно камъче. Дъхът ми за дълго се изгуби.

Спрях от другата страна на пейката. Кой знае каква съм изглеждала. Като че ли онемях, не знаех какво да му кажа. И тия коварни сълзи — откъде се намериха. Само няколко. Другите вече ги прегъръщах.

— Еми, не се притеснявай... Аз те разбирам.

— Нашите, Сашко... Само да научат... А иначе...

— Благодаря ти за това „иначе“. И честно ти пожелавам, Еми, никога да не изпадаш в моето положение, никога!...

Никога не бях го виждал такъв, тъжен и свит. Въпреки това мило ми помаха с ръка. Не ми се разсърди. Намери сили и ми се усмихна. И се затича. Достигна живия плет, подстриган на около един метър височина. Не го заобиколи. Само леко се засили и го прескочи с „ножица“.

На лагерния огън го нямаше.

Попитах едно момче от неговия отряд — не знае ли нещо за него? „А, той си замина — каза ми, — замина си с рейса в 6 часа след обяд, по спешност.“

Останалите два дни от лагера бяха глупави.

А от недосетливост не бях научила къде живее. Знаех само името му. Шеговито той казваше за себе си, че е АлеГро — като музикалния термин за весело и игриво изпълнение, понеже се казваше Александър Грозев.

Можех да попитам момчето от неговия отряд не знае ли адреса му? Няколко съображения не ми позволиха. Най-вече да не изложа Сашко. А и себе си да не унижа пред другите, защото момчето може и да разпръсне из лагера. И най-важното: сетих се за една малко забъркана, но изглежда, много вярна сентенция: че изтърваният удобен момент вече не е никакъв момент...

* * *

Беше есен, една неделя леля дойде рано-рано у нас. Не бях я виждала отдавна, случи се, за минутка двете останахме сами и тя тихичко ме попита:

— Прежали ли го?

— Мъча се.

— Ще се помъчиш още малко и всичко ще ти се разясни — това е като кървав изгрев при утринна мъгла...

Леля е романтичен човек, пише стихове, някои ѝ отпечатват в учителския вестник. Тя е гордостта на дядо Васил, защото самият той понякога разговаря с хората в рими.

А наистина не можех да забравя Сашко. Лодчицата му ми беше най-скълото нещо у дома. Взех пари от баба и дядо и си накупих все „тигрови“ блузи. Писмото му помня като на касетофонен запис, преповтарям ли си го, все едно чувам гласа му, все едно виждам самия него. Моите родители съвсем се укротиха. Понеже аз изобщо не ги молех да излизам където и да било. Такава вече ме харесваха...

Леля беше тръгнала за градчето С., наложи се над родителите ми да ме вземе със себе си — да съм се разнообразила малко. Тя и шофира, има си сиво трабантче, от новите. Не скри каква работа има в

С. — понеже колекционира монети с образи на велики хора, някакъв неин колега от С. й обещал такива монети. Знам, нарочно каза за монетите; моите родители скочиха: ще може ли и на тях да вземе, сребърни, юбилейни — колкото може повече, ей сега ще й дадат пари. Леля каза, че има достатъчно пари в себе си и ми смигна — бе постигнала своето: нашите без разправии ме пуснаха с нея. Те не са никакви колекционери, а сребролюбци — трупат юбилейни сребърни монети, не знаят как да ги съхраняват и те са потъмнели...

С леля винаги е интересно и приятно.

Какъв незабравим ден беше тая неделя. Къде ли не минахме из града, обядвахме в луксозен ресторант. Накрая тя отиде при своя колега за монетите.

Аз предпочетох да се поразходя по главната улица, за втори път идвах в това градче. Определихме си среща пред киното зад градинката и тръгнах сама — всичко ми изглеждаше толкова невероятно.

И най-невероятното: пред едно щандче за книги на самия тротоар видях Сашко — никаква „тигрова“ фланелка, беше в ученически костюм и бяла риза, сресан, елегантен. Под мишницата му книга, броеше стотинки да я плати. Затова пък аз бях „тигрица“ — с блуза на ивици.

Едва не го извиках с всички сили. Ами ако отзад покрия очите му с длан? Не, просташко е. Ох, щура бях, как да му се покажа?

Успях да му се изпреча, когато той вече си тръгваше, зачен в книгата — беше стихосбирка.

— А, кого виждам?!

— Виждаш ЕмВе-то!

— Но какво правиш тук?

— Случайно съм. А ти?

Той бил от съседното село Дъбчево. Майка му и баща му били лесничети — за една година изтеглени на работа в районния разсадник; тук ще учи. Живеел задоволително — малко градче, нови приятели.

Бързаше, трябваше сама да се досетя.

Бях неузнаваемо щастлива, с неподозирана решителност се кълнях: няма за втори път да изтърва удобния момент, няма! Чакала го бях денонощия наред, като от небето ми падна сега моментът...

Не исках и да мисля за родителите си, казах на Сашко: съгласна съм да си пишем, поканих го в моя град. И спрях изведнъж, разбрах, че съм сбъркала; разбрах по това, че Сашко се притесни.

Бе си купил „Извървялото“ от Дамян П. Дамянов.

— Еми, толкова пожелания съм правил. Единствено твоето не се осъществи: никога да не изпадаш в онова мое положение от лагера...

Той виновно се обърна.

Погледът му ми подсказа: по-встрани, до количка със сладолед стояха две момичета и едно момче. Там имаше четири велосипеда, едното момиче държеше два сладоледа...

Кимах нямо, хапех устни, за да не ревна — бях прозяла докрай жестоката истина за изтървания момент... Завинаги губех това честно момче! Сашко и сега доказа, че е изключително честен и добродушен, толкова внимателно ми го каза и умно...

И двамата помълчахме, аз прошепнах съкрушен:

— Разбирам те, Сашко...

Станахме един на един...

— Еми, само когато се играе за надмощие, например в някакво състезание, може да има победа или загуба, натрупване на точки. Аз не играх — ще ми повярва ли? И ти си оставаш за мене момичето, което обичах за пръв път: Еми, Емка, Емчето. Никой друг не може да те измести.

— И тебе, Саше. Знай го!

— Няма да е честно, ако те заблуждавам: сега Женя също я обичам — за други неща, по съвсем друг начин.

— Чакат те, вече се обръщат... Желая ти щастие...

И му подадох ръка, с мисъл: завинаги се разделяме, защо дойдох тук, защо прерязах мечтите си... Ах, тия мои родители!

Той пое ръката ми с подчертана сърдечност. С двете си длани. Задържа я дотолкова, доколкото да повярвам на сърдечността му.

После дълго не можех да се избавя от усещането как ръката ми бавно се изплъзва от неговите топли и силни длани...

* * *

Сигурно ще имам и други момчета за приятели, рано или късно.

Поне още едно момче — това, за което все някога може би ще се омъжа. Ще съм добра съпруга, знам. И сигурно ще го обичам — „за други неща, по съвсем друг начин“. Но никога няма да забравя първата си обич — Сашко: симпатичен, весел, силен, внимателен; защо не намирам поне един недостатък у него?...

Стига ми това, че го срещнах и опознах; не за да го сравнявам с други, а самата аз да се стремя да бъда като него.

КЪНИ

Почти всяка събота идваше в селото ни, при баба си.
Баба Мирка.

Напоследък в съботните дни аз отменях нашите. Все аз купувах хляба. И го купувах съвсем не заради отмяната...

„Ниса“-та на АПК-то ни докарваше от училището в Трънци към един часа на обяд. Из махалите ни оставяше, удобство голямо. Аз набързо хапвах, обличах си по-хубави дрехи и с нетърпение тръгвах за фурната. Като за най-очекван празник.

Хлябът обикновено го вадеха към два часа без десет минути. И да има опашка, до два часа и нещо вземам хляб. Позавъртя се в магазина на кооперацията, да не би да са докарали нещо сладко. Отида до чешмичката под брезата, при паметника — пийна си вода, поседя на пейката. Поговоря с някой ученик или старец и времето mine.

А в два и половина пристига рейсът от град З. Вдига прахоляк още от завоя при долната чешма. Разгонва кокошки, патици, прасета. Тудутка. И на мен сърнето ми като че ли започва да танцува.

Ето защо съботата ми е най-любимият ден.

Не защото купувам хляб, ами защото чакам рейса.

А в рейса е Къни...

До грамаданските тополи при реката има занемарени букови трупи. Аз се изправям върху тях, да съм на по-високо. От вълнение побутвам с колене кафявата пазарска чанта с хляба. През чантата идва топлинка. И бузите ми леко топлеят... Взирам се напрегнато. Чувам как пърхат топловите листа на вятъра. За всеки случай с една ръка оправям косата над челото си. Ненужно. Но ми е като навик в тия минути. Най-първо го познавам по ризите му — бяла или жълта; такива са и якетата му. И вече не задържам усмивката си.

Той знае къде заставам.

Търси ме с поглед. Помахва ми сърдечно.

Рейсът полетява да завие по моста и рязко спира. Прахта го застига, но той обръща на заден ход. Спира пред магазина.

Аз не тичам.

Облягам се на парапета на моста. Около рейса се струпват хора — чиновници, мъже от ресторанта, жени от магазина; смесват се с пътниците. Едно рядко оживление тук, нещо като ритуал за посрещане.

Къни все ще се заговори с някой свой приятел.

Знае, че го чакам.

И не се бави. Тръгва към мен. Отдалече се е усмихнал — сдържано, но мило. Ръкуваме се, усещам силната му ръка. На рамото му — лявото, винаги тежи жълто-белият му сак; донася разни неща на баба си Мирка. Поема едната дръжка на моята пълна с хляб чанта. Понеже вземам хляб и за неделя, не е лека. Отначало не му давах да ми помага, беше ми неудобно. Сега и въпрос не правя. Напротив, следя го дали ще посегне към дръжката на чантата. Не забравя... И си тръгваме. Двамата. Пътят ни към махалата не е асфалтиран — чакълът е приготвен, но няма „работна ръка“.

Все ще ме попита как съм; казва ми „Цене“.

След това — веднага: а баба как е?...

Къни е добър и симпатичен. Пее и свири на китара, в инструментален състав е.

Той просто ми е един приятел. Много близък.

Както доскоро ми беше най-близка приятелка Венчето.

Вече — не.

Невяна го познаваше съвсем слабо. Понеже нашето село е от махали. Аз живея в Яворската, най-близката до Средоречката, където са пощата, ресторантът, магазините, кметството. Нагоре по реката и по баирите са Джониловата, Клинчарската, Червенобрежката и още няколко други махали. Невяна е от последната — Давидковата — и рядко се виждаме. Приятелството ни е най-вече в училището. Помалка е от мене с една година. Аз съм седмокласничка, а Къни е в първи курс на механотехникума в град З. Там се е родил, родителите му са се изселили отдавна. Но при баба си Мирка идва от малък.

С баба Мирка сме съседи.

* * *

И тая събота — първата от месец октомври — аз бях взела топъл хляб. В магазина си купувах шоколад „Кума Лиса“ и някой ме мушна отзад в ребрата.

Силно и грубовато ме мушна.

Тъкмо по това познах, че е Невяна.

— Ще си развалиш белите зъби от шоколада, ей, лакомници!

— Вземи и ти да си ги развалиш. Вземи де!

Разделихме си шоколада и тръгнахме да пием вода при брезата.

Невяна беше с бяла вълнена рокля, широка. И колан на цветни ромбоиди от мъниста. С най-новите си сандали, с високи токчета. Беше навивала косата си на ролки. Смешна ми се видя. Коланът, похвали ми се, е от прабаба й, както и пафтите. Сребърни пафти, от чисто сребро.

Не я попитах по какъв случай се е издокарала.

Не обичам да разпитвам за нещо, щом това нещо не ме засяга.

— Няма ли да се прибираш ма? — попита ме тя с високия си глас. Гласът ѝ е и дрезгав.

Все оправяше роклята си оттук-оттам. Или се обръщаше да си гледа ту петите на сандалите, ту найлоновите си чорапи. И непрекъснато въртеше очи — дали прави впечатление.

На кого да направи впечатление? Само няколко възрастни хора с хляб в торбите се мотаеха по площадчето.

Невяна дори забрави, че ме попита дали ще си тръгвам. Но веднага заразправя каква носия ѝ е оставила прабаба ѝ: сая с пояс и престилка, със забрадка и нагръдник, с бяла кошуля и чорапи на шарки...

Само че аз чувствах нужда да ѝ отговоря.

Макар и със закъснение, казах ѝ: като дойде рейсът, чак тогава ще си тръгна. Очаквах тя да се запилее нанякъде, да се отърва от нея. Присъствието ѝ щеше да ме смущава при посрещането на Къни. Нямаше да има ритуал...

Но и не можех да я напъдя.

Казано честно, до тоя ден аз я понасях. Нищо, че е много, много по-различна от мене. Малко е „дръпната“ — държи се извънредно свободно. Езикът ѝ е остьр, чепат. Не отстъпва на момчетата по буйство и тарикатщина. Нямам избор за приятелки. Изобщо в селото

ни има малко ученици. Връстнички — нито една. Макар че някога е било средно голямо село. Хората се разпилели по градищата...

— Ама, Цено! Къни ще си дойде ли пак?... А?

— Не ми е казал. Възможно е.

Понякога съм й разказвала за Къни: как се държи внимателно с мене. Колко е добър и възпитан. И работлив. А само как пее и свири на китара — да се захласнеш...

Къни си има китара и тук, на село.

— Ама, ей, Цено — не може ли и аз да го чуя как свири?

— Защо да не може. Заповядай...

Как иначе да й кажа: не?

Но ми стана и неприятно, не скривам. Посви ми се сърцето: затова ли се е направила като қукла? А и как ще й обещавам от името на Къни... Бързо допълних:

— Стига той да е съгласен.

— Брей, защо да не е съгласен?! Тая пък!

Нищо, че е по-малка от мене. Често сменя приятелите си. От осмокласниците. Няма навик да им отказва. Все някой се навърта около нея — носи й се славата. А със съученичките си се е изпокарала. И понякога в междучасията идва да ме вземе от клас. Все под ръка ме води. Най-издръжливо присъствам на някои от уговорките й с момчетата. Почти като ням свидетел съм, но не отричам: любопитно ми е... При хубаво време тя неведнъж е изпускала „Ниса“-та заради среща с някое момче. Разхождат се в горичката зад училището, казвала ми го е. Връща се с някой от рейсовете или пеша — един час с „кракомобил“. На другия ден — още в „Ниса“-та на отиване или пък в училище — ми разправя най-подробно как е прекарала... Казвала ми е също, че и мене ме харесвали някои от големите момчета. И я молили да ни срещне специално. Аз не се съгласях. Само с Къни ми беше интересно...

Невяна е красива.

Не мога да я опиша каква е, но прави впечатление. Косата ѝ е кестенява и гъста. Обича да я събира на странична опашка, с голяма бяла или синя шнола. Едно особено лице, прилича ми на монголка. Не, не мога да кажа кое ѝ е красивото. Така или иначе всеки ще я хареса.

Ако става дума за моето лице, аз — без да се хваля — съм по-красива. Такива са ми и двата рода. Но съм пълничка и доста ниска. Това направо ме отчайва.

Рейсът дойде, а аз нямах настроение.

Тръгнахме тримата. Беше ми притеснено и Къни ме попита дали не съм болна. Попита ме тихо, само аз да чуя — загрижено. Не, не съм болна...

Пак двамата носехме чантата.

Невяна се бе лепнала от другата му страна. Толкова близко вървеше до него, че на няколко пъти го бълсна с рамо. Извинявай... Нищо... Все тя говореше, голямо ломотало е. Говореше високо. С огромно желание да прави впечатление. Гласът ѝ — дрезгав, че и висок. Толкова ли не се усеща, че е като високоговорител? И маха, маха с ръце. Разправяше как веднъж, някога си, в тяхната махала дечурлигата ловили риба. С голи ръце я ловили в намалялата река, цяло приключение станало, понеже ги подгонил горският... Тримата бяхме видели под Чешлянския мост риби да играят на припека и тогава тя захвана тая история.

В същото време аз се упреквах: защо се дразня? Невяна си е такава: устата. Сама се издавам. Ревността си издавам. Не е ли това и завист?...

Реших да съм по-умна. Докато не съм разочаровала Къни.

А Къни няколко пъти се разсмя — тихо.

Не само защото тя разказваше забавно — самата история с горския беше забавна. Но — сигурна съм — и от уважение към мене: нали ми е приятелка, трябва да се чувства добре с нас. Така му я и представих аз: най-добрата ми приятелка.

Стигнахме.

За да си отиде у тях, Къни би трявало да заобиколи откъм долината. През нашия двор му е по-близо. Както винаги го поканих: хайде по-напряко. Добре... Вълчо ни посрещна с приятелски лай откъм кошарчето си. Къни отиде да остави багажа си и да се обади на баба Мирка. Между дворовете ни има портичка — през нея мина.

* * *

Аз сложих чист найлон върху масата под лозницата.

Още снощи бях набрала круши — целите червени. Сега само ги измих в панерката. Сложих на масата и шише със сироп от боровинки. Бакелитовите чаши са в чекмеджето — наложи ли се, изваждам ги.

Разказвам всичко това, защото за мене този ден е паметен.

Дойде и Къни с китарата.

Вече бе обещал на Невяна да посвири. Бе извикал и приятелите си Доноъ и Евгени. Те винаги идваха. Все четиридесета се събрахме. Сега станахме петима. В селото ни само ние имаме такива круши — целите червени. Харесаха ги. Аз отидох отзад в двора да набера още.

Къни вече свиреше...

Невяна още от началото седна до него. Взе китарата му. Подрънкаше. Опитваше се да налучка мелодия. Тя е музикантка. Свири на акордеон. Дори ни покани вечерта да ѝ отидем на гости — цялата компания. Щяла да ни посвири, с Къни щели да направят дует... Непрекъснато го питаше: къде е сол мажор, къде е еди-какво си. Колко пъти го поздрави ей така, за нищо: поздравявам те, дай си лапата!... И му задържа ръката. И се глези, и го тупа по гърба. Изведнъж ѝ стана „Къни“. Толкова се заплесна по него, че аз няколко пъти я попитах нещо, тя — все едно не ме е чула. Стараеше се да му се хареса. Правеше едни пози, ужас! Не съм и предполагала, че дотам е нахална. В нашия край казват: дебелоочлива. По едно време се изплаших: тая представленджийка като нищо ще му запреде акъла. Няма да ѝ позволя, няма!

Бях забелязала, че на Къни не му е интересна. Тайно ми подсказа, че до гуша му е дошла — покана си гушата. Това значи: до крайност непоносима. Усмихнах му се съчувствено. Той сви рамене, с раменете си все едно ме попита: какво да я правим? С разтворена длан го помолих: моля те, изтърпи я още малко, тя си е такава — перната...

Донесох круши, Къни свиреше и пееше.

А Невяна се покапа с мед. Понеже аз бях сложила голяма купа с пресен мед — от нашите кошери в Стръммол. Тя е прибързана и лакома. Като види нещо за ядене, прегъльща. Още с първото кусване се покапа на няколко места. По роклята се накапа. Скочи като набодена на трън. С коляно удари масата отдолу. Преобърна шишето и боровинковият сироп потече. Доноъ го изправи, аз започнах да забърсвам масата. Евгени ми помогаше. Къпки спря да свири.

Невяна отиде на чешмата, пусна я да шурти. Започиства новата си вълнена рокля. Доколкото знаех, медът не оставя лекета. Страшното е, помислих си, когато самият човек е леке...

Не отидох да ѝ помогна. Нека да съм зла, утешавах се, нека!

Невяна още се туткаше на чешмата, Евгени попита:

— Какво става с нашия Перчо Празноглавов?

Сложих показалец на устните си: само да не ни чуе!

Чешмата шумеше, можехме да разменим още дума-две.

— Ево, помагай! — не на шега прошепна Къни, Евгени веднага се премести до него. Той не му е връстник, мой съученик е, едър за две момчета.

Върна се Невяна, усети заговора им.

— Евгенчо, да си имаме уважението! Изпарявай се от мястото ми!

— Природата не търпи празно място, Невендуло! — отвърна ѝ Евгени, тази мисъл често ни повтаря в клас математикът Божков.

Тя започна да го бълска. Позволи си с юмруци да барабани в гърба му. Уж се шегува, но със същата шега Евгени хвана ръцете ѝ и като стана, понеже има дълга ръка, я принуди да заобиколи заднишком масата, за да седне до мене.

— Кютай сега там! Ако ти сече акълът.

— Не ми сече! И ще го разбереш!

Невяна се завря под масата. Главата ѝ се подаде между Евгени и Къни. Напираше да се промуши цялата. Евгени с широката си длан затискаше главата ѝ. Тя — като шамандура — пак се показваше.

— Къни, кажи му на тоя бидон! И се отмести малко, моля те!

Къни се опита — от вежливост — да се помести малко. Но нямаше накъде повече. Защото отначало той беше почти по средата на пейката. И тактично отстъпваше, понеже Невяна се сбутваше в него.

Изглежда, Евгени, обиден от нейния „бидон“, я бе ошипал. Тя изписка, нарече го „мръсник“ и излезе изпод масата.

По косата ѝ имаше паяжина.

Засрамих се. С метла прибрах паяжината под масата.

— Да се благодариш, че сме в тая симпатична компания! — великодушно я предупреди Евгени.

Но моята „приятелка“ не се предаде.

Беше ядосана и гневна. Приличаше ми на яре: ти го бълскаш по челото да се разкара, то пак налита... Под джанката имаше трупче. Използвали сме го и за сядане. Но от дъждовете бе нацапано от кални пръски. Тя го донесе, остави го до Къни и седна — върху калните пръски, с бялата си рокля. Наложи се! Побутваше Къни с лакът в слабините и го подпитваше. Запомнила съм:

— Къни... Къни бе, ти къде живееш в града?

— Близо до автогарата.

— И по-точно?

— Защо?

— Защото ще идвам скоро в града. Съвсем сигурно е — още тия дни. И чисто и просто ще ти се обадя. Няма да съжаляваш в крайна сметка... Ще ме заведеш ли на дискотека?

— Не ходя. Не са ми интересни... Цене, бих те помолил за чаша вода. По възможност — студена.

Къни е тактичен. Пак взе китарата, за да смекчи „атмосферата“.

— Искате ли „До свидания, мальчики“?

Искахме, разбира се.

Тоя път двамата пяха — по нейно настояване.

Къни е културно момче — накрая ѝ поблагодари. И както е редно, я погледна. А тя най-натрапчиво каза:

— Къни, що за поглед беше това?... Ще ме урочасаш бе-е, пу, пу! Ти просто си влюбен в мене.

Всички като че се превърнахме в скални човекоподобни. Най-неудобно му стана на Къни. Той притеснен ѝ отговори:

— Това ни най-малко не е вярно!

— Вярно е! Вярно е. Хваща ли се на бас?

Тя вдигна палеца си, поднесе го напред. Искаше насила да измъкне и неговия палец. Принуди го да се сборичкат, което пак беше в нейна полза. Ево я отблъсна. Тя още държеше вдигнат показалеца си. И пак предизвикваше:

— Не искаш? Значи си признаваш!

— Не измисляй, момиче, моля те. Как ще се хващам на бас за нещо, което не е вярно. Нито може да се докаже.

— Ти вече го доказа. Още като слезе от рейса и си хвърли целия белтък по мене — очите ти станаха на ластик...

— Бълнувах ли? Толкова ли не разбираш, че се мъча да съм вежлив, защото си приятелка на Ценето!

— Да де, заради нея ти е трудно да ми признаеш, че си влюбен в мене. Какво да направя аз? Освен да ти отговоря на чувствата!

Бяхме оставили Къни сам да се защитава. Вярно, ние с него не сме си признавали, че се обичаме. Но от пролетта бяхме станали по-близки отколкото обикновени съседи. Намирахме повод и време да сме заедно, това е. И сега аз бях длъжна да се намеся — да му помогна. На няколко пъти отварях уста, накрая не издържах, станах, викнах ѝ:

— Престани!

Оттатък Вълчо се разръмжа.

— О-ooo, ревност с късна дата?

— Моля те, върви си!

Тя ме погледна озадачено и хищно. Бавно си тръгна, като кършеше кръста си. Поотдалечи се по циментовата пътечка и се обърна. Клепачите ѝ наполовина спуснати — пренебрежителна и злобна:

— И все пак, Къни, ти си влюбен в мене! Излишно е да страдаш. Пиши ми. А и аз ще идвам редовно в града... Кой ѝ е виновен на Цена, че не ти подхожда? Щом се е надула като балон от дебелина! Чакам...

Тя ми знаеше болката — че съм дебела. Нарочно ме нарани, и то с какви думи. Сякаш изстенах:

— Върви си-и!

И Вълчо ме подкрепи, но нали е вързан...

— О-oo, шкембо! Още в понеделник ще цъфнеш от синини.

Само като кажа на Цинката...

— Млъкни, противно творение!

Това вече беше Къни.

Целият кипеше. Оная си замина, той все повече пребледняваше:

— Не бях срещал такова чудовище... Ево, кой е този Цинката?

— Къни, бъди спокоен, братче, за Ценето... Цинката може да е и пройдоха, само че с нас е приятел — край! — увериха го Евгени и Доњо; Доњо е борец, тази година участва в окръжната селска спартакиада и се завърна с медал. За него казват, че е по-силен от биче.

Вълчо още не можеше да се успокои.

Не беше вече подходящо да се веселим. И без това денят си отминаваше, захладня. Къни спомена, че и дърва трябва да реже. Няма да му помогат, тая работа не е бърза — поблагодари той на приятелите си, изпрати ги.

Аз заприбрах масата.

След малко Къни се върна. Погледите ни се срещнаха — тревожни, но чисти.

— Всичко е наред... — каза той, спусна нещо в джоба на якето ми и ме помилва по косата.

За първи път го направи.

А в джоба ми, знаех, пусна дъвки — дъвки нямаше в нашия магазин, нито в Трънци.

* * *

Стъмни се, а Къни продължаваше да реже дърва. Беше светнал външната лампа. Надникнах да го видя. Режеше ги върху „магаре“ — удобно скеле от дъски. После ги цепеше със секира. Беше нацепил цяла купчина. Баба му Мирка живее тук сама. Вдовица е. Не иска да се преселва при дъщерите си в града — да не им пречела. Зимата, както била един ден за хляб, се подхълзала. Беше си счупила крак. Мина й, вече върви, куца. И въпреки това си гледа къщата и градинката със зеленчук. Трета събота Къни ѝ режеше дърва за зимата.

Минах през портичката и мълчаливо започнах да пренасям цепеничките в сушинта. Там беше подредено като в магазин. Подреждах ги и аз. Приятно миришеше на прясно дърво.

— Цене, недей... Аз ще ги оправя!

— Да не съм уморена?

Къни се опря на „магарето“. Челото му беше потно. Косата му се бе разпияла. Работеше гол до кръста, въпреки че беше октомври. Раменете му — широки, силни. Мъжествен е, а иначе е добър като коте.

— Обещах на Ево И Доноо утре рано да отидем за гъби. Тук и дъжд е валял — имало млади сърнели, а манатарките — като пълнолуние... Ще дойдеш ли с нас, Цене?

— Къни, щом е с тебе...

Нареждах дърва върху свитата си ръка. В лявото ми око нещо блещукаше: сълза.

Обичах го.

Обичах го повече от всяко. Само че мълчаливо.

А той?...

МЪРЛЬОВЦИ

Аз не бях напълно съгласна, че са мърльовци.

Василена ги нарече така. Пред самите тях ги нарече. Чак мене ме досрамя, като я чух. Само че с нищо не можех да им помогна. Беше ми невъзможно — ще излезе, че съм силно заинтересована. Пък и дали заслужаваха да ги защитавам?...

С Василена сме съседки.

И приятелки сме — най-големи. Още от прощъпалника ни. Оградата между дворовете ни е от дъски. Отдавна бяхме махнали две дъски — за да преминаваме по-набързо към тях и към нас. Мислила съм си: там, до оградата двете добре утъпкани пътечки не се ли събират като две ръце, подадени за приятелство?...

Съвсем не е така обаче с другите ни съседи, отляво.

С тях никога не сме се карали, но оградата е нанизана гъсто-гъсто; като войнишка редица за парад са дъските — прави и високи, строги. Не се е налагало в тая ограда да се изтърбушва „порта“. Макар че оттатък живее Манолчо.

И Манолчо ми е връстник. Наскоро нещо се размислих: той никога не е влизал у нас. Да-да, съвсем сигурна съм: не е и стъпвал дори в двора ни. Нито пък някога аз съм била у тях. Не ми се е налагало. Не съм имала нужда. Нито пък желание или любопитство. Ей че чудно нещо, нали?

Те — Манолчови — са по-особени.

Не са лоши хора. Но не са общителни. Едни такива затворени, мълчаливи. Винаги тихи и като че ли тъжни. Все мъже са — Манолчо, големият му брат, баща му, дядото и прадядото.

Единствена жена е майка му — леля Гинка.

Само тя е по-веселичка. Като я видя, все ми се струва, че е като току-що разпукнал се маков цвят. Млада и силна: ха-ха да се усмихне най-щедро, но все се страхува да не засегне с нещо тъжните мъже. Тъжното у тях започва още от портата им: от години наред там стоят

дка некролога за двете Манолчови баби. Подменят им само найлоновите обложки отгоре...

Зашо разправям всичко това?

Няма какво да крия. Ето какво се случи...

И се случи през тази ваканция. През лятото. Беше юли, дойде и август. Горещини, горещини-иии. И аз, и Василена май се влюбихме.

Не, не. Не съм сигурна дали тази наша история изобщо може да се нарече сериозно влюбване. След като с момчетата се познавахме вече цели дванадесет години. Едното е съседчето Манолчо. А другото — неговият отскорошен приятел Веско.

Веско е по-далечен — живее през пет-шест къщи от нас. Винаги сме го смятали момче от другата махала. Махалата около черквата. Не помня някога да сме играли с него. Ние винаги играем отсам, край чешмата. Едва това лято той започна да идва при Манолчо. Отначало по-рядко. После всеки ден взе да идва.

И Веско ни е връстник.

Само че с Манолчо са от V-б клас, а ние с Василена — от V-а. Никога дори едно „Добър ден“ не сме си казвали. Минаваме сериозни един покрай друг. И отминаваме. Наистина: защо ще трябва да поздравявам някакво си момче?

Но един ден през лятото той пръв ни поздрави.

Каза ни точно така:

— Добър ден, хей, хей, хе-ей, чувате ли вие бе?

Василена и аз играехме на нашата тераса.

Терасата ни е покрита с лозница. Беше непоносима горещина, но ние си имахме сянка. Нарочно играехме по към север. По-близко да сме до къщата на Манолчови. Те нямат тераса. Само че Манолчо и Веско бяха в двора. На плочника пред къщата. На сянка — там имат круша каргия, стара и клонеста.

Ние не само ги чувахме.

През стеблата на нашата вишня отчасти ги и виждахме. По-скоро виждахме как мърдат фланелките им. Едната червена, другата — жълта. Манолчо няма жълта фланелка. Той е от ЦСКА и носи червени фланелки, червени ризи. Дори чорапите и носните му кърпи са червени. И дворната им порта е червена, прозорците — и те.

Нещо майсторяха, а ние отсам играехме на кукли.

По цялата северна част на терасата бяхме разхвърляли кукли, кошчета, книги за четене от задължителния списък, термос със студена вода и още много други работи. И ги подслушвахме. Неволно?...

Не съвсем неволно, по мъничко и нарочно беше.

Зашото в горещината и без това ни беше скучно. И много-много самотно. Пък и интересно било — казано честно — да се чуе какво могат да си говорят момчета. Щом са сами. И щом смятат, че никой не ги чува... А те си говореха за велосипеди. Кой какви велосипеди бил виждал. Надхвалваха се. И сигурно посълъгваха.

По едно време Веско каза: „Абе я стига сме се мъчили така, що не питаш оная там. Роза ли беше, Поза ли?... Дали имат френски ключ, я питай, питай я, преди малко се кискаше отвънка — като гъделичкана...“. Неговите изречения са все такива дълги, позаплетени. „Не ми е удобно“ — призна си Манолчо, гласът му беше срамежлив. Веско обаче ни най-малко не се поколеба: „Тогава аз ще я питам, на мене ми е удобно — какво толкова ще ми е неудобно?“.

Веско говореше високо.

Изобщо той си говори високо винаги.

По говоренето му ние разбрахме, че дойде още в десет часа. Сега беше дванадесет по обяд. С Василена щяхме заедно да обядваме у нас. И тя носеше нещо за хапване. Динята се студеше в коритото на чешмата. Там е сянка от друга лозница.

А Роза съм аз; не си харесвам името.

Аз наистина преди малко се бях изкискала. Краката на дървения Пинокио се подгънаха сами. И той се наведе, все едно искаше да целуне Спящата красавица. Но като че ли не посмя. И ми хрумна едно изречение от един филм: „За целувка не се иска разрешение...“. Показах на Василена нерешителния Пинокио. Припомних й за целувката, заедно бяхме гледали филма. И се изкисках. Силно и крехко се изкисках. Отчасти и нарочно го направих. Ей така: в скучната горещина защо две момчета да не разберат, че наблизо до тях има две момичета?...

И се показа Веско.

Показа се над оградата. Виждаше се само главата му с повдигнатата брада. Държеше се отгоре на дъските. Навярно беше с увиснали крака — понеже лицето му леко се напрягаше. Бяло лице и светлосини очи. Хитри... Светла коса, малко натараплежена, щръкнала.

Подвикна ни, както вече споменах: „Добър ден, хей...“. И попита дали имаме френски ключ.

— Ние обаче учим английски... — заяде се Василена. Тя обича да говори „наопаки“. — Не ви ли трябва английски ключ?

— Луда! — опита се да завърти пръсти Веско. Не успя да се задържи повече. И преждевременно се свлече долу.

Василена се засмя, вместо да се засегне от неговото „луда“.

Той пак показа главата си. Пак с повдигната брада:

— Казвам ви на чист български език: трябва ни френски ключ да развинтим едно винтче на Манолчовото „Балканче“, е, имате ли, или нямаете?

Ние с Василена се поглеждахме.

Искахме да сме сериозни. И не успяхме съвсем. Но ни беше интересно. Дори забавничко. Все още нищо не му отговаряхме. Според мен това беше глупаво. Но Василена вече ме беше предупредила с пръст: мълчи!...

— Глухонеми! — каза Веско почти като ругатня и изчезна.

Стана ни пусто; поне на мене. Що за държане беше нашето?

Сетих се горе-долу за какъв ключ питаше — татко май имаше. И го намерих в мазето. Намерих го в едно сандъче с разни железарии.

— Да им го дам ли? — допитах се до Василена, тя каза:

— Дай им го — пръстите си дано изпошипят!

Никога не бях се обръщала по име към тия момчета.

Отидох до високите дъски, почуках с ключа по една от тях. И го издигнах над оградата. Насилих гласа си:

— Такъв ли ви трябва, хей!

Чух стъпки.

Една ръка грабна ключа.

Някой каза стеснително, като хванат за гушата.

— Мерси.

Беше Манолчо — той е стеснителен.

След това Веско се показа по същия любопитен начин — с брадата напред. Тоя път попита дали нямаме и малък винт. Изглежда, имаме, казах му. Бях забелязала, когато взех френския ключ, че в сандъчето има всевъзможни винтове. Все ръждясали. Казах му и за ръждясалото. Веско ме успокои:

— Нищо, само че я по-добре аз сам да проверя, за по-сигурно!

Тъкмо сега той ни изуми: най-първо се издигна по дъските до кръста. После плавно издигна цялото си тяло, завъртя го успоредно на височината им. И скочи отсам, в нашия двор. Без да падне.

Ахнах, толкова красиво беше скачането му.

Той се поизчерви. Може би от моето ахкане?...

Беше и горд с проявата си. Стоеше още там, сред тиквените лозини. За миг си помислих: „Дано не е смачкал голямата лозина. Нашите ще ми се сърдят“.

А Веско изтърси:

— Добър ден — и се поклони. Пък очите му май хитруваха.

— Ха, нали го каза вече веднъж! Само преди десет минути... — отново се заяде с него Василена, гледаше часовника си.

Нищо повече не се случи: аз донесох сандъчето — то е с дръжка. Веско доста разбърква железата. Зарадван показа един винт.

— Ето този, ще го намажем с газ. — Внимателно прескочи лозината. И пак се прехвърли през оградата, само че по-обикновено.

Въпреки това личеше си колко е силен и ловък.

Изобщо много добро впечатление ми направи. А очите му сини, сини като незабравка; като моята блузка...

Ние с Василена се наобядвахме. Остана да разрежем динята. А оттатък, в крушата каргия се вдигаше шум. Някой я тръскаше чак към върха ѝ. По земята тупкаха круши — като конски копита. Момчетата повечето си шепнеха. И то припряно. Като че ли заговорничеха за нещо много-много важно. И неотложно?... Зашуртя чешмата им.

— Ще видиш, тия тутчовци сигурно ще ни черпят круши... — каза Василена.

И наистина позна.

Веско за трети път се показва над оградата. Изглежда, сега бе стъпил на нещо. Държеше откъм дъното кошница без дръжка. Изпълнена с най-едри и жълти круши. От кошницата се сцеждаха капки вода.

— Е заповядайте, хей, Манчо черпи, качи се и ти бе!

Изглежда, бяха пренесли пейчина. Така, изправени един до друг, съвсем личеше колко по-висок и slab е Веско. А Манолчо — нисък, тантурест. И напомпаничък, много мургав. Тъмноок и тъмнокос — косата му на къдрици.

Съвсем-съвсем различни. И по вид, и по държане!

Случи се, аз застанах срещу Веско.

Василена — срещу Манолчо.

Василена е висока и слаба, само че мургава. Аз съм ниска и излишно пълна. Много съм бяла и руса, руса. Разбираете ли?... Става дума затова: че аз се загубих при високия Веско. И Веско все трябваше да се надвесва над оградата, за да ми поднесе круши.

Вярно, круши ядохме до насита.

Само че аз си мислех за следното: по тен на мене по ми подхожда Веско, по ръст — Манолчо. Обратното е за Василена. Но тя ще стърчи поне педя и половина над Манолчо...

Фантазиращ си така.

Същия ден четиридесета много-много си приказвахме. Заедно изядохме динята. Пак така — през оградата. Оттатък имаше два реда малини и доста пострадаха. Ние с Василена по внимавахме и запазихме тиквата. И нашите, и всички у Манолчови бяха на работа. Никой с нищо не ни беспокоеше.

Някъде към четири часа след обяд си направихме обща снимка.

Преди това Веско като че се подхълзна на пейката. И а-а да падне. Ние с Василена се стръкнахме да му помогнем. Е, задържахме кошничката. Но излезе, че той просто разигра на ужким падане. Как му изпъкваха мускулите... Бил тренирал, каза ни, спортна гимнастика. При нашия учител по физкултура, другаря Гинев.

И с други работи ни изненадваше и разсмиваше Веско.

Забавен беше.

Манолчо обикновено си мълчеше. Но излезе, че той пък бил в ученическия кръжок „Фотолюбител“. Имел си фотоапарат с триножник. И приспособления за самоснимане. Набързо нагласи аппарата в техния двор.

Я, какво знаел Манолчо!

На нас ни прехвърлиха пейчицата. Ние стъпихме на пейчицата, те застанаха оттатък, пред оградата. Наредихме се така: Веско най-

открай, пък аз. До мене — Василена и... Манолчо. Той включи самоснимачката и тичешком застана открай. Забелязах го: горкият, леко се повдигна на пръсти. Нали е нисък...

— И кога ще си видим физиономийките? — попита Василена. Беше престанала да се заяжда с тях.

Едва сега Манолчо каза по-самоуверено:

— Най-много след ден-два. Нали сме тук...

Той си имал и своя лабораторийка. Можел сам да промива лентата и да копира снимки.

И аз да не зная, пък сме съседи.

Браво на Манолчо.

С Василена никога не бяхме прекарвали толкова приятно. И четиримата се уговорихме утре пак да се съберем така. Но по-отрано. И да играем на най-разни игри. Какви ли? Веско имал волейболна топка, а оградата тъкмо щяла да ни е „мрежа“. Той обеща да ни научи да играем на карти, някакво си „сантасе“. Двете с Василена излязохме много загубени — ние и колело не знаехме да караме. Обещаха ни: ще ни научат да караме колело. Манолчо имал и хилки за тенис. Знаел някаква игра „генерал“, със зарове. Имел и шах, табла...

С Василена много загубени се почувствахме. С тези наши кукли и с книгите по задължителния списък.

Дори не им признаяхме, че ние не разбираме нито от шах, нито от табла...

Нашите всеки момент можеха да се приберат. Взех да се притеснявам. И колко предвидливи излязоха момчетата: първи предложиха да развалим засега компанията. Съвсем накрая Веско взе камък. И чук, чук — откова долния край на две дъски. Разпери ги, за да покаже какъв отвор се получава. Добре ли е така? Екстра е!... После ги върна на мястото им. Уж са си заковани.

— За всеки случай, нали: вход-изход, само за свои хора... — каза. И с промушени пръсти ни помаха: чао. Все измисля нещо...

Бяха много вежливи и неочеквано занимателни днес.

Как ли ще прекараме утре, как ли?

Останахме сами с Василена. От радост, вълнение и доволство се прегърнахме. Мълчаливо и силно. Не толкова заради това, което беше. Повечето заради това, което очаквахме...

Ето така започна всичко.

Добре започна, нали?

* * *

Щяхме да бъдем на кино.

И четири мати.

На кино щяхме да бъдем от четири часа след обяд. А още от два часа с Василена се застягахме. Ту отидем у тях, ту се връщаме у нас. Изprobвахме много дрехи и обувки. Василена е малко мъжкаданка. Все с панталони се облича. Сега си сложи бяла рокля с бели сандали. И аз станах бяла. Нейната коса е почти момчешка — високо подстригана. А моята е дълга, до кръста. Василена сплита плитките ми поне половин час. На устните си сложихме по мъ-ъничко блясък — от маминия. Най-накрая още няколко пъти се проверихме в огледалото.

И тръгнахме най-сетне.

През нашия двор се изнizaхме на пръсти. Защо на пръсти — и сега не мога да си го обясня. А гривничките ни бяха еднакви.

Сребърни гривнички; посребрени де. Бяха ни ги подарили Веско и Манолчо. „Ето тука нещо увito за вас, за двете, от нас“... — каза ни вчера Веско. Каза ни го доста срамежливо. И двойно ни изненада — с подаръчетата и със срамежливостта си. През това време Манолчо си мълчеше. Но и той почервения — от срам. „Ах, колко са хубавички! Като по мярка са ни... Колко струват, ей сега ще ви дадем парите...“ — ахкаше Василена с променен глас. Веско заключи: „Не обиждайте кавалерите, това ви е за спомен!“. Как така ще ни подаяват скъпи неща? Това да не са круши... Не можехме да повярваме с Василена. Нямаше да е красиво, ако им ги върнем. А как да ги приемем без пари? — питахме се двете главно с очи. Притеснявахме се. Но и се радвахме. Ой, колко много се радвахме: имаме си първия подарък от момчета! И отново ни нападаше неудобството: редно ли е такова нещо?...

Не попитах Василена какво е правила през нощта. Нито ѝ признаях за себе си. Истината е, че гривничката беше под възглавницата ми. И преди да заспя, какво ли не си помислих. Като занесена бях...

Това ли е влюбването: да си като занесена?

Лошото беше, че на мене не ми беше ясно в кого съм се влюбила. Не се бяхме „разпределили“. Нито можехме да разберем кое от

момчетата е харесало мене и кое — Василена.

Те бяха еднакво добри към нас. Макар че все още не ни повикваха по име. Едва от вчера Веско започна да вика на Василена „адашке“. Вярно, близки са имената им. Но може би той вече си е харесал нея? Нека!... И Манолчо е симпатичен. Нищо, че е затворен.

— И как ще седнем сега? — не можех да се успокоя аз.

— Както дойде... — Василена не се вълнуваше от това.

Уговорката ни беше: билетите ще купят момчетата. Е, пък следващия път ние ще се проявим. И за друго се бяхме уговорили: че те ще отидат по-рано в киносалона. За да запазят по-хубави места, по средата. Понеже в това далечно кино оттатък реката не отбелязваха места върху билетите. Кой където седне. Това предложение изцяло си беше тяхно — да отидат по-рано...

Вървяхме с Василена и без да искаеме, се побутвахме. Спъвахме се от нищо. Като че ли някой ни следи къде отиваме. И после ще ни издаде... Нали вървяхме нещо тайно. Нашата тайна с киното не знаеше никой. Освен Веско и Манолчо, разбира се. Да, да, вървяхме нещо съвсем самостоятелно. И страшно може би? За първи път. Честна дума: за първи път!

Тръпки ме полазваха. Не преувеличавам, честна дума.

Колкото повече наближавахме киното, дланите ми все повече овлажняваха. Така беше и вчера. Вчера след обяд четиридесет по-дълго седяхме под крушата на Манолчови. Изглежда, момчетата вече се бяха сговорили, Манолчо си мълчеше. Но Веско най-ненадейно ни попита:

— Слушайте, хей, искате ли да дружим?

— Ами че ние случайно да не вражим? — засече го Василена, двамата се заразправяха:

— Да де, но по-сериозно.

— Колко сериозно?

— Ама че сте бебета: ще излизаме — на кино, само четиридесет, може и на дискотека, какво се смеете? Даже и на театър...

— А на цирк?

— Защо не.

— И на плуване?

— Ти изпитваш ли ме сега?

— А, не. Проверявам готовността ви.

— Значи иначе сте съгласни, така ли?
— Нищо подобно не е казано.
— Искате да си помислите?
— Ами че да.
— Тогава помислете си, след половин час всички тукат...
Аз и Манолчо само присъствахме на техния „дуел“.

Двете с Василена се „оттеглихме“. Отидохме у нас, на терасата. И само това повторихме: да се съгласим ли? Няколко пъти повтаряхме и подпитването си: „Интересни са ти, нали?“. „Интересни са ми...“ Няколко наши съученички вече си имаха момчета. И нищо им нямаше. Светът не потъна... Значи не е престъпление и за нас? Да опитаме ли? Дори и да си изплатим след това!...

— Мина половин час, хей! — показа се през „дупката“ в оградата Веско. Всичко той уреждаше. — Казвайте по-бързо, защото ние с Манолчо отиваме за билети в „Освобождение“.

— И защо чак там? — учуди се Василена.
— Заради филма, то се знае, да купим ли и за вас?

С Василена се погледнахме решително. И тя каза с треперещ глас:

— Купете...

Беше малко мъжкаданка, а гласът ѝ потрепери.

Ето така, след половин час мислене ние се съгласихме да дружим с тия момчета. Не си давахме сметка какво искали и защо го направихме. Просто се съгласихме да отидем с тях на кино.

Те ни чакаха вътре в киното.

В средата на салона. В средата на самия ред.

Нашите места — между тях. Бяха ги обградили. Обещаха — изпълниха. Щом ни видя, Веско ни смигна закачливо. Тупна се по гърдите: не е ли всичко както трябва? Усмихнах му се...

Бяха горещини. Салонът не беше пълен.

Имаше само момичета и момчета. Ученици. Струваше ми се, че всички гледат към нас. И следят към кого ще се насочим. Дали наистина е така?... Бях с наведена глава, но бързо погледнах в салона. Никой не ни обръщаше внимание. Май нямаше познати? Въздъхнах. Дланите ми продължаваха да се овлажняват. Държах кърпичка и непрекъснато ги бършех. Тъкмо си имах занимавка. Да не ми висят ръцете като дървени...

Пред мене — Василена.

Веско беше откъм нас, стана и ни пропусна да минем. Падна ми се да седна до него. Хванахме ръцете си с Василена. Да се подкрепяме в този труден момент.

Светна и екранът. Лампите в салона една по една загасваха.

Преди да стане съвсем тъмно, Веско ми подаде пакетче с леблебия. А Манолчо — на Василена. В нашето градче много се продава леблебия. Пък нашите кавалери приятно ни изненадаха... Вече беше тъмно, с Василена пуснахме ръцете си. За да си взимаме зърна леблебия. В целия салон се хрупаща леблебия...

Филмът беше италиански — „Другата жена“. Не всичко разбрах. Понеже още в началото усетих до крака си маратонката на Веско. Не разбрах дали той я пъхна неволно или нарочно. Не се дръпнах, за да не го обидя. Но се притеснявах да не нахалства повече. Той нищо повече не направи. Значи случайно си е бил пъзнал крака? Толкова му бях благодарна. Стана ми по-близък. Като имаше нещо смешно във филма, той се смееше крехко и искрено. Например когато съпругата метна възглавницата по съпруга си. Подла мисълчица веднага ми мина: ще се смее ли така, ако някога аз съм му съпругата и мяtam по него възглавници?... Стори ми се, че май-май лекичко съм го заобичала. А той дали ме харесва? Ставаше ми жал и за Манолчо: ами ако той вече ме обича? Нищо, че не му се чува често гласът — очите му са кротки като на хамстерче...

С такива мисли скакалци нищо не разбрах от филма.

След филма Манолчо и Василена тръгнаха да излизат отляво, Веско — отдясно. Аз се поколебах, но тръгнах след него. Помислих си: такива ли ще са ни „двойките“?

Четиримата се събрахме пред будката за пуканки. Веско пожела да купи пуканки.

Василена и аз не се съгласихме: имаме леблебия. Бяхме си приготвили стотинки за билетите. Подадохме им ги. Те обидени не ги приеха.

Тръгнахме по улицата.

Момчетата все се обръщаха. Като наплашени.

Василена и аз търсехме сянката на чернициите по тротоара. Понеже още беше горещо. Стъпяхме някак неестествено и това си личеше. И ме мъчеше. Укорявах се: защо се превземам? А мълчахме.

И момчетата си мълчаха.

Те пък вървяха на слънце. Още си бяха такива: като наплашени, проушнаха си нещо...

Стигнахме реката. Преди да минем моста, двамата пак си проушнаха нещо. Бяха встриди от нас. Спряха и Веско ни каза най-неочаквано:

— Сега ние ще вървим отпред, а вие — на десетина метра след нас, нали ще може?...

— Ха, от къде на къде! — спря засегната Василена. Тя не само е силно честолюбива. Но и бързо-бързо може да се опомня в такива моменти. — Какво значи това?

Двамата продължиха да се разправят — Веско и Василена.

— Нищо не значи... Но възрастните вече излизат от работа, може да ни видят нашите, имаме и съседки разни-безобразни...

— Какво, какво-о? Срамувате се да вървите с нас?!

— Защо, не се срамуваме, напротив...

— Тогава ви е страх! Да не ви набият заради нас? Понеже ние сме бацилоносни. Слушайте, шегувате ли се?

Веско не приличаше на себе си.

— Ти знаеш ли, хей, знаеш ли какъв е баща ми, държал ме е на тъмно в мазето цели шест часа. При плъховете и дъждовниците, за нищо. Защото развързах панделката на една първолачка до нас и тя му се беше оплакала лично...

— Жалко, че ви смятахме за съвсем други. За съвсем-съвсем по инакви...

Василена цялата кипеше. Ядосана и разочарована. Нервно свали гривничката си. Посегна и за моята.

— Розе, дай тука... По-бързо. И — край!

Гривничките и стотинките за филма тя хвърли в краката им. След това с вдигната глава изгледа презрително момчетата.

— Трепетлики!... Тях ги страх, а нас — не, нали? О-ooo, ами ако трябва живота си да дадете за нас?

Не бях виждала по-смутени момчета.

Василена ме хвани за ръка. Дръпна ме да вървим. След няколко крачки се обърна, подметна с пренебрежение:

— Мърльовци!

Повървяхме, още беше гневна:

— Ние ги обичаме, моля ти се, а те — все едно сме им непознати: да вървим на десет метра след тях! Побъркани ли са?... Изпотрябвали са ни такива мърльовци.

Завидях ѝ: тя е решителна, с характер.

Аз съм съвсем друга. Струваше ми се, че Василена беше малко и несправедлива към момчетата. Какво чак толкова лошо ни направиха? Малки са, страх ги е от бащите им. И мене ме е страх... Мъчно ми беше: всичко ли свърши толкова печално? Не бях съгласна да скъсаме така изведенъж. Какво хубаво нещо мога да очаквам вече за утре?... Страшно ми ставаше... Но как да разубедя Василена? Нали ще се скараме! Заради никакви си момчета. А и те — не можаха ли нещо по-тактично да ни предложат. Наистина са мърльовци... Симпатични мърльовци!

— Едва сега се сещам... — не можеше да се успокои Василена.
— Уж да ни запазят по-хубави места в киното, нали? И то чак в кино „Освобождение“! А те са се страхували. И са се срамували да вървят с нас през махалата... Такива като тях колкото искаш. Защо са ни? Само обич за обич! А обичаш ли, трябва да си готов за всичко... Може и стара мома да си остана, но мърльовци не ми трябват! Трябват ми смели, решителни, истински момчета. А пък ти както искаш... Ако искаш, върни се при тях. Но не ти препоръчвам...

И аз не знаех какво искам.

Като се прибрах у нас, веднага намерих снимката. Манолчо ни бе дал по една снимка още на другия ден след снимането ни. На нея, ето на, всички сме усмихнати. Поплаках си... По едно време чух: отвънка някой нещо ковеше. По оградата откъм Манолчови се ковеше. Отидох до прозореца и видях: Манолчо по-встрани стои прав и смутен. А навсярно долу, ниско, Веско заковаваше двете дъски.

И още по-силно се разплаках. Спуснаха дъските. Все едно се спусна завесата на никаква сцена. Свърши ли се представлението?

Всичко ли е така: едно малко представление?

И как да си намеря в него роля?

Точно в сряда се сближихме. Утре е нова сряда...

Тия мои сълзи, не спират.

Хора, мили хора! Помогнете ми: може ли, нормално ли е момиче в пети клас да се влюби? При това аз наистина още не зная: в кого всъщност съм влюбена?...

РИЦАРЯТ

Колко тормоз съм изтеглила в това наше училище „К. Фотинов“!
И пак обичам да играя на асфалта в двора му. Щом е хубаво времето и
съм свободна — там съм. И не само аз. Много деца идват — кое как
може. Все от квартала. Дори непознати...

Наскоро видях едно съвсем непознато момче.

Със спортно колело беше. Кормилото извито като рога на овен;
овен с рога бях видяла на село при леля. И силно нашарено. Старо, но
боядисано в ярки цветове и правеше впечатление. Поне на мене. И не
само колелото.

И момчето ми направи силно впечатление.

Сигурно най-вече защото беше къдрокосо. Не мога да търпя
момчета с прива коса като на глиган, дивеят ми. Докато в къдравото
има нещо благородено, така съм си внушила още от малка. А бях вече
седмокласничка.

Момчето беше с голяма коса, стоеше му като перука. При това —
черна. С червено поло, а с къси панталони от синьо кадифе и бели
маратонки с бели къси чорапи. Личи си: с вкус е.

Лицето му пък — незапомнено.

Може да е нескромно, но и аз съм красива.

Честно казано, в квартала нямам съперничка.

Известно време ме нямаше. Бях на село само за десетина дена.
Като си дойдох, беше към шест часът след обяд. Докато да се изкъпя и
след един час — привечер вече — бях в училищния двор. Щом
къдрокосото момче внезапно се появи, аз попитах Акси — тя е от
нашия клас, Аксиния й е истинското име:

— Кое е това соколè?

— А, един от нашия блок... В съседния вход са — на мястото на
една пенсионерка. Размениха нейния тристаен срещу тяхната
гарсониерка с доплащане. За осми клас е, сестричката му е за трети...

И попримигна.

Беше ѝ приятно да разправя...

Останах с впечатлението, че и тя го харесва. Бях длъжна да я попитам:

— Междувременно нещо по-завързано имате ли си?

— Ами-иии, Нелче! Ти пък... Толкова е важен...

„Нелче“-то съм аз.

Момичетата се бяхме събрали до единия баскет. Още не играехме. Аз се бях опряла на баскета и тупах топката; не знам чия беше. Тупах топката и разговарях с Акси, три-четири момичета ни слушаха. Чакахме да дойдат поне още две-три и да играем, както винаги, на народна топка. Едно мъниче — по мое нареддане бе отишло вече да ги вика. Бях се сетила за близнаките от нашия блок и едни други седмокласнички, мъничето ги знаеше.

А оттатък, както обикновено, имаше момчета.

По към училищния вход бяха. Цяла тайфа. Тоя път не ритаха футбол. Повечето бяха с колелета. Не повечето — ами всички. Бяха се скучили за нещо. После взеха да щуреят из двора. Да правят кръгове. Колокрос. Надбягване... Около нас кръжаха. Някои оригиналничеха. Например: караха без ръце. Или стъпваха върху седлото, без да въртят педали. Или силно и внезапно натискаха спирачките при оствър завой. И с крак стържеха, наклонени почти до падане. Искаха да ни смаят с факирство? Циркаджийчета...

Толкова са ми безинтересни!

Макар че нямах причини да се оплаквам от тях...

Вярно, и онова момче караше с тайфата. Само че по-встрани или по-отзад. Караше силно, но плавно. Направо казано: все едно летеше, като красива червена птица. И ми беше приятно да го гледам.

Все в него гледах.

Моята мечта за момче винаги е била ей такава: на всяка цена да е красиво, елегантно, мъжествено. Хем да е мъжествено, хем да е фин кавалер. С изтънчени обносци. Културно, тоест.

Може би защото самата аз съм малко дива?

За компенсация, един вид.

Тъкмо такова ми се стори новото момче. От пръв поглед. Ужасно много ми хареса. Наистина беше момче мечта. С парашут спуснато за мене? По специална поръчка...

Такъв късмет!

Досега не бях имала момче за приятел. Много момчета, особено осмокласници, са ме закачали. И гимназисти. Дори един студент ми предложи да ме заведе на студентския им празник. Все съм отказвала. По най-различен начин — според това как се закачат и как ми предлагат. Понеже аз се държа малко по-нахакано, в смисъл — поддръзко, по-свободно, някои смятат, че всеки ден си сменям кавалерите. Защото и спрямо „кавалерите“ се държа нахално. С някои се и бия...

Все съм се питала: защо са ми тия рошльовци?

А на село братовчедка ми ме „тушира“. С една година е по-малка от мене. Не бях я виждала близо година. А тя пораснала за тази година. Един бюст оформила... И от зимата започнала да се занимава с момчета. Всичко ми разказа: колко сладко все пак било да се целуваш с момче и т.н. Колко сладко? — питам я лукаво, но съм и любопитничка: — Колкото сладко от смокини?... Глупости, то е съвсем друго... Все едно целуваш майка си?... Спукваш ме — опитай, за да разбереш... Дори ми предложи да съм опитала с едно нейно съседче, то ме било харесвало. Предупредих я: точка по тоя въпрос. Гледах я, чудех ѝ се: горе-долу три момчета има в цялото село и тя вече си избрала приятел. Изпотрябвали са ми нейните ухажори тука. След като край мене се мотаят хиляди момчета...

Но тайно си обещах още на село: ако срещна някое божествено момче, защо да не излизам с него? Тъкмо да проверя колко е сладко да се целуваш с момче...

Не съм момчемразка, изключено.

Но ме беше страх ли, срам ли: ами ако е нахално, както мъжете в някои филми? Как да се държа, след като го обичам? И си съчинявах куп варианти. И най-честият, най-сигурният вариант: ще го смачкам от бой...

Значи все пак вече мислех за момчета!

Божествено ли беше новото момче със спортното колело?

Според мен — почти да!

Мъничето се върна и каза: след мъ-тьничко всички щели да дойдат за игра. Станах неузнаваемо разсеяна. Момчетата правят кръгове, аз уж тупам топката, но вече не съм облегната нехайно на баскета. Вече се въртя — след момчето, моето. То изпъкваше с червеното поло.

Не отричам, че винаги съм била хитричка.

Издебнах такъв момент: когато тайфата им наближи, топката уж ми побягна. Нарочно я пуснах към тях. И веднага викове: „Стига ма, ей, ще ни пребиеш!“ „Нело, ти с всичкия ли си?“ „Знаеш ли като ти дойда?“ Ето това са нашите момчета — сами се характеризират.

Новото момче беше поизостанало, педала си оправяше.

Всъщност аз към него отправих топката. Съвсем не исках да го спъна. И стана точно така, както исках: момчето удари спирачките. Не от страх да не се пребие. Ами се наведе, взе топката, тупна я веднъж — просто да я изпробва. Подложи я на длантата си. И подкара крачка-две колелото си. Поднесе я:

— На кого е? Ваща ли е?... Заповядайте!

Топката не беше моя. Но нали аз я изтървах, излязох напред. И с две ръце я взех. Кой знае как ми дойдоха тези думи:

— Много сте мил. Трогнати сме!

И усетих как се изчервих.

Толкова рядко ми се случва това, аз се смяtam за сурова душа. Момчето не си тръгваше. Гледаше ме очарователно.

— Много си хубавичка.

— О-оо, моля ви се сега!

Простовато ми прозвучаха моите думи. Ядосах се на себе си: култура ли ми липства, умствен багаж? И още по-силно се изчервих. Сега вече от гняв. Сама себе си бях разгневила.

Момчето догонваше групата — напряко.

Аз бях като замаяна. Какви сини очи имаше. А гласът му плътен, почти мъжки. Но с нежни тонове.

„Влюбена съм, дявол ме взел!...“

Езикът ми е грубоват, дори цапнат. Нарочно се стремя да съм такава. Да съм сурова. Да приличам на момче — нагла, независима.

А излезе, че съм била и сантиментална душа.

Жадна за ласчица...

Смъкнах толкова лесно грубиянската си маска. Като че ли ми призля. Нещо като звездички заизскача пред очите ми. Зевнах за повече въздух. И таз добра: сълзи припариха бузите ми. Какво се развърнувах толкова? По-бързо да скрия сълзите! Уж мушичка е влязла в едното ми око. Така изльгах момичетата. И им дадох топката. Те поискаха да ми помогнат — да били извадили мушичката. Аз се измъкнах с лъжа:

— Ще изтичам до нас да си сложа капки...

Не се върнах в училищния двор. Мъничето дойде да ме извика, аз се престорих, че окото ми е зле: бях сложила кърпа върху него.

— Ау, пожелавам ти по-скоро да оздравееш, како Нели! — натъжи се мъничето и си тръгна.

Жалко, че нямаше с какво да го почерпя.

* * *

Написах му писмо.

През нощта му написах писмoto.

Беше точно един часът и десет минути, когато се събудих. Бях го сънуvala: никакво колоездечно състезание, някъде си, пък сякаш е в училищния двор и той пръв финишира, аз крещя „Браво“ и се надтичвам с други хора първа да го поздравя...

И се събудих неочеквано леко, разбрах, че гледам.

В стаята беше задушно. Щракнах нощната лампа и за втори път от снощи ми стана ясно: аз го обичам. Ето на: като че ли наистина съм тичала, задъхвах се.

Аз си бях господарка на стаята.

И ми хрумна да му напиша писмо. Понеже иначе нямах смелост да му кажа... Станах, измъкнах листове от една тетрадка. Беше тетрадката по омразната ми физика. Тъкмо се натъкнах на бюрото, сетих се: почеркът ми е невъзможен, дали ще го разбере?

Аз лесно решавам нещата.

Нетърпелива и вироглава съм.

И веднага реших: ще му напиша писмoto на пишеща машина.

Да стана машинописка — това е моята малчуганска мечта. И още не съм се отказала. В училище не съм процъфтяла. Всичко най-обикновено е при мене. Момиче без особени амбиции. А може би и без заложби?... Каквото излезе най-сетне! Но поне като знам машинопис,

мога да стана секретарка. На някакъв шеф — например директор, министър... Не скривам, обичам и да повтарям: красива съм. Скарана съм с мързела. Е, тогава: не съм ли подходяща за секретарка? И защо да не бъда аз, ами някоя повлекана! Често се виждам зад луксозно бюро, телефонът, машината, встрани — канапето за посетители, бюофетчето със сервизите за кафе и другите дрънджолийки, хладилникът, срещу мене — кожената врата на шефа, хой, хой!...

С майка ми не се разбирам.

Причините са много, основната е: защото ме е оставила без баща. Уважавам я, понеже е работяга. Тя е касиерка в едно търговско предприятие, но знае и да пише на машина. И машина си има. Почти всяка вечер след работа пише у нас. На най-различни хора, включително и на писатели. При нея реклами за лоша работа няма. И не минава без бакшиш. Отделно — по еди-колко си стотинки на страница. Веднъж за един роман взе триста лева. Но поне се носи по последна мода. И мен не ме оставя без хубави дрехи и пари.

И аз се научих да пиша, изобщо схватлива съм.

А през въпросната нощ, без всякакъв шум пренесох машината от хола при мен. Настървено сложих бял лист и веднага написах:

Здравей, Димо!

Защото той се казва Димо.

Моята мисъл не е тромава, специално по български език и литература съм някъде сред факирите.

Аз съм момичето с жълтото поло. Спомняш ли си?

Снощи ти на мен подаде немирната топка...

Представих си как ще държи същото това листче, как изумен ще чете тези мои семпла, но искрени думи, после ще ги препрочита...

Ето че мама цъфна на вратата, беше ме усетила. Двете повеждаме разговор...

— Ти луда ли си?

- Не съм.
- Тогава престани да озвучаваш навред край нас — хората спят.
- Утре ще им се извиня. Ако претендират де...
- Какво те е прихванало спешно?
- Ами че-еее... Бях забравила, че за утре сутринта ми искат материал за новата учебна година. За стенвестника на класа...
- Тогава по-тихо. Сложи възглавница отдолу...
- Е, сложих възглавница — родителката да е спокойна.

Искрено ти признавам: ти си не само красив, но и като по ноти възпитан. Не скривам, че изведенъж ми хареса. Да оставим настрана физиономийката ти. Ами маниера ти ми допада. Винаги съм мечтала за такова момче. Като тебе. Искаш ли двамата да станем по-близки? Аз не знам как точно. Нямам никакъв опит. Но хей така — да сме по-често заедно. Да си доверяваме всичко. Изобщо — да бъдем истински приятели.

Крайно неудобно ми е, че аз първа ти предлагам това. Но не мога и да чакам. Дано само правилно ме разбереш...

И те моля от сърце: не ме издавай на никого!!!

Ако не си съгласен — нищо. Поне ми отговори на телефон 31-20-63.

Нека всичко да си остане между нас, нали така?...

Подписах се с химикалка — „Канелия“. В скобка: Нели.

И се нарисувах. Не знам какво друго мога, но мога да се нарисувам само с няколко щриха. Наследство най-щедро от татко. Той е художник.

Писмото сложих в плик, отгоре — „За Димо“. Пъхнах го под възглавницата си, въздъхнах: „Ще му поискам и снимка...“.

Аз съм доверчиво човече. Стига сърцето ми така да подсказва. Одеколон никога не бях употребявала. Но се сетих и от антрето взех маминия „Мазуми“. И допълнително напръсках плика. Заклех се; това ще е моет мириз и той винаги ще го познава...

Легнах си, да заспя — невъзможно.

Мислите ми са верни приятелчета. Започнах да си въобразявам: как ще изглеждам с Димо, до Димо... Разни сцени — все поетични, разбира се. Като в немите филми... Бях си втълпила от по-рано: мъжът ми трябва да бъде образцов. Фигура, отделни черти. Може да е пияница (у нас), да е мързеливец (у нас), може дори да ме бие (у нас). Но никой да не знае. Излезем ли — под ръка. Все едно нищо не е имало. Ние да вървим, след нас да се обръщат. Развните клюкарки съседки да се самовзвивят от тая гледка. Тоест — от завист...

Колко искам да ми завиждат!

Дотегнало ми е от полусемейство. И от съседски злонамеци. Искам да имам поне три деца. И те да не се срамуват от мене.

В това отношение смятам мама за нещастница...

* * *

Не мога да се побера в кожата си.

Отново се размислих: толкова момчета ми бяха предлагали да излизам с тях. С чисти чувства или само за залъгалка — не ме интересува. Не съм ги броила. Не са по-малко от няколко десетки. Умни момчета или празноглавци. Отказвах им и не съжалявам. Не бях длъжна да приемам. Но на всички, повтарям, съм отказала най-безобидно. Повечето на шега. За да не се огорчат. Да ме разберат: малка съм, не ми се занимава с такива сериозни работи. Ами като пораснеш? — питали са ме също на шега. Казвала съм им: винаги ще съм си малка. Игра на думи и настроение. Но нито едно от тези момчета не ми е сърдито. Напротив: повече ме уважават. Близки са ми — всичките момчета, колкото и момичетата. Нали заедно играем, учим. Освен някои по-ограничени, с тях по-трудно се контактува.

Не мога да се примиря и това си е. Бясна съм.

Веднъж и аз да се решава за приятелство с момче и той така грандомански да постъпи. Толкова съм разочарована от Димо! Колкото не може да си го представи човек — разочарованието ми. Ами че на него му липсва и грамче човечност. Аз изрично да го предупредя, на два пъти.

А той?...

Всъщност ето какво се бе случило: привечер пак се събрахме момичета и момчета в двора на училището. И аз — уж играя, а все Димо следя: беше в нов екип от бяло поло и черни кадифени панталони. Фукльо ли е? Какъвто и да е — такъв го харесвах. Такъв го обичах. Измъчвах се: защо не си тръгне самичък? Ще го настигна още зад книжарницата и ще му предам писмото. Веднага ще избягам — да не го чете пред мене...

Всички момчета бяха без колелета. Понесоха се нанякъде.

С тях — и Димо, жалко.

Дадох писмото на Акси. Помолих я да му го предаде. Тя да си намери начин как. В краен случай да му позвъни у тях, но още тая вечер той да го получи. Запечатан плик. Акси е честно момиче. Обеща ми. Не ме и попита какво е писмото. Навсякърно се е досетила.

Побързах да се прибера у нас. Кога ще си дойде майка ми, никой не можеше да ми каже. Сама бях, искаше ми се да съм сама. Дежурех до телефона. И мислех само за Димо: дали вече е получил писмото?... Друг път си пусках музика, сега ми трябваше тишина: да не би Димо да ми позвъни и аз да не чуя...

Позвъня се не по телефона, а на вратата.

Жалко, беше Еmil.

Еmil живее на горния етаж, току-що се прибираше. Осмокласник. С него подчертано се уважаваме. Най-вече като хора от един вход. Уважаваме се и от игрите, то се знае. Макар че той от година-две почти не играе с нас. Понеже тренира бокс и не му остава време. От скоро се бе издължил. Беше пораснал. И погрознял, но и като че ли е поумнял. Укротил се — личеше му и в погледа, и в движенията, в обносите. Пролетта дечурлигата от цялата „махала“ бяхме на негов мач. Викахме за него до прегракване и той победи...

— Ти откога намрази себе си? — попита ме Еmil, аз се шашнах, свих рамене:

— Не те разбирам, брат.

В антрето на съседите непрекъснато шляпаха нечии стъпки и той предложи да влезем за мъничко у нас, в антрето. Поканих го в хола. Отказа. Мене вече ме загризаха тревоги. Може би защото той ми се видя загрижен, ядосан.

— Слушай, Нели... Не ти се бъркам в личните работи. Не смятам също, че си толкова малка, за да не можеш да се влюбиш в

някого. Вярвам, няма да си помислиш, че дойдох при тебе от луда ревност. Ние с тебе се познаваме от джуджефърелци... Но ти си изпратила любовно писмо на това леке Димо. И нямаше да има нищо лошо, ако той наистина не е леке: преди малко четеше твоето писмо пред всички. В училищния двор. Аз случайно минавах... На мен лично нищо лошо не ми е направил. Но твърдя, че е подлец. И ако ставаше дума за някое друго момиче, щях да го отмина. Ти обаче си от нашия вход. Още си глупавичка, прощавай за израза ми. Съветвам те само да си помислиш: има ли смисъл вече да се надяваш на тоя човек? Докато не те е направил смешна в целия квартал... Довиждане!

Нито дума не можах да отроня.

Емил ми махна и си отиде, не помня как си отиде. Кой знае какво студенокръвно създание съм, щом не припаднах. И нито сълза. Нито гняв. Гневен и възмутен беше самият Емил. Не можех да допусна, че ме е излягал. Но не ми се искаше да му вярвам напълно. Свят като че ли започна да ми се вие. Побързах да седна на дивана. Започнах да се залъгвам: възможно е Димо да се е похвалил... Радостен е бил, похвалил се е на всички...

Хареса ми тази моя измишльотина, успокоих се отчасти.

Аз лесно решавам нещата. Веднага реших: ще му напиша второ писмо. Със собствената си ръка — ръкописно.

Скоро писмото беше готово: че съм била сигурна в неговата кавалерска честност, затова съм му се доверила; и отново го моля да ми отговори лично: иска ли да се сближим двамата? Други хора да не знаят, защото е обидно... Горе-долу това беше.

Вече се беше стъмнило. Реших този път аз да занеса писмото — ще го пусна в пощенската им кутия.

И отидох, той живееше през три блока.

На уличката пред блока деца играеха на дама — момиченца. Сетих се: не му знам фамилното име! Реших да изпратя писмото по някое от момиченцата. Избрах си едно — с големите бели панделки, ой че беше красивичко. Извиках го и то дойде при мене любопитно и усмихнато.

— Сладуранченце, в този блок живее ли един батко Димо?

— Да, какичко — на последния етаж. Ей там горе...

— А ще изтичаш ли да му предадеш ей това писмо?

— Разбира се, како Нели. Ей сегичка. Той току-що мина оттука.

— Излезе?

— Не-еее, влезе.

А мушморочето ме познаваше. Сигурно защото на всяко училищно тържество аз съм патентованата декламаторка.

Помилвах го, колко беше добричко.

То се мушна във входа, аз бързо се отдалечих. Грозни и алчни съмнения ме заизмъчваха. Предчувствах, че нещо лошо ще ми се случи. Упрекнах се: сбърках ли за втори път? Защо не послушах Емо? Обърнах се: беше късно да догонвам момиченцето.

Не ми се прибираще у нас.

Отидох чак до киното и си купих сладолед „Ескимо“. Заобиколих откъм стадиона. Нещо ме болеше тъпло — сърцето? Чувствах се нищожна: вече всички момчета знаят, че аз се натрапвам, а Димо ме е отрязал. Явно или скришом някои ще ми се подиграват. Ще ме е срам да играя с децата. Как ще отивам на училище? Оставаше ми единствената надежда: дано Димо само да се е похвалил за писмото и ако наистина станем добри приятели, тогава нека знае целият свят...

Не се стърпях и пак минах покрай неговия блок.

Дечурлигата вече не играеха на дама, бяха се събрали в светлината на електрическия стълб. Високо спореха за нещо. От тях се отдели русичкото момиченце с големите бели панделки. Пресрещна ме виновно.

— Како Нели, той, бате Димо... аз го срещнах на стълбището и веднага прочете писмото ти. „Глупости!“ — каза, и още нещо добави, не разбрах добре. И го скъса на дре-ебни парченца. После парченцата пъхна в голямата кофа за боклук на тротоара. И ме посъветва: „А ти да бягаш от тази любовчийка!“. Чуха го и другите... Не постъпи честно!

Всички деца гледаха към нас, шушукаха си. Целунах момиченцето и се затичах.

Опомних се в градинката. Дърпах косата си, за да ме заболи; ах, защо не послушах Емо, защо, защо! Какъв кристализиран подлец излезе Димо. Защо трябваше да ме разнася? Все едно аз съм най-пропадналото момиче. И децата дори ще ме сочат с пръст. А аз не съм и мислила за момче досега. Как ще се браня от клюката?...

Ах, ти, мерзавецо!

Вярно, харесвах го допреди малко. И може би съм го обичала, не знам. Но вече го мразех, бях сигурна — мразех го със силата на вулкан.

Ненавиждах го. Защото не постъпи честно с мене. Непочтено момче, лигльо... Надут мухльо!...

О-ooo, да можех да му отмъстя.

Бих могла да му нанеса едно кроше в брадата и да го сваля, после отгоре да тъпча, да тъпча... Или с камък главата му да пукна. С игла целия да го надупча. Какво от това, че той може и да ме смаже от бой... Не, не става. Колко е моят юмрук за такова безжалостно отмъщение... Да имах брат, братовчед.

Да имах при себе си баща...

Ах, тая моя майка egoистка!

Никога няма да й простя, никога.

Още се лутах из градинката.

По-вдясно беше алpineумът с поточе и в ниското — плащаща върба с мостче под нея. Момичетата си бяха измислили, че е мостче на въздишките и щастието — на него се целуваха за пръв път. Момчетата бяха разбрали слабостта им и нарочно ги водеха да минат оттам — полесно да си получат целувката... Никога не бях мечтала за такова нещо. Но сега и аз минах през мостчето. Пожелах си: дано най-скоро си намеря такъв силен и смел приятел, че той да отмъсти на Димо!...

И се разсмях, въпреки всичко: колко съм глупавичка.

Все пак ми поолекна, нали беше минало малко време.

Избистри ми се главата. И с ужас си помислих: самотна съм. Не ставаше дума за момента в градинката. Изобщо — в живота. Ясно, нищо друго не мога да му направя на този подлец. Но поне това мога: когато утре вечер дойде в училищния двор, при момчетата, ще отида, в очите ще му кажа: „Подлец!“ — и в същия миг дланта ми ще се залепи за бузата му с всичката моя сила и ненавист.

Не защото ми отказа да сме приятели, не.

Ами защото, въпреки че го помолих, ми се подигра публично.

Докато обмислях отмъщението си, изглежда, умът ми пак се беше замътил. Защото по едно време се видях, че съм стигнала нашата улица. На ъгъла до липата и електрическия стълб. На двайсетина подскока до нашия вход.

Кърпичката ми беше мокра — значи доста съм си поплакала. От безпомощност? Във всеки случай, казах си, няма да се прибирам с подпухнали очи — мама си беше у нас, светеше в кухнята ни. Разбира се, че нищо няма да ѝ кажа. Кога и какво ли съм ѝ казвала от две-три години? Освен още да се поразходя. Докато ми се върне нормалният вид. Ще отида пак в градинката — на чешмичката ще си измия очите...

Бях се настървила.

От главата ми не излизаше заканата: зверски ще замахна, за да залитне чак от удара ми... Тъкмо сега някой изтрака иззад гърба ми. На ъгъла на нашия блок е трафопостът, покрит с дебела ламарина. И мине ли се оттам, тя се огъва, трака.

Не успях да се скрия зад високите рози.

Показа се Емил, спря изненадан. Прескочи ниската роза и се намери при мене.

— Какво се е случило, че се давиш в сълзи?

Нищо няма да скрия от него, нищо! — обещах си, иначе ще се пукна като детско балонче. И без това той знае половината история.

Разказах му злополучния финал.

А може би трябваше да си премълча? Да не се получи, че клеветя, че се оплаквам. Все едно го обвързвам насила с моята история...

— Нищо де. Поне сама си разбрала що за тип е. Макар че можеше да си спестиш този един тон огорчения... Слушай сега, непослушнице: утре привечер аз съм зает, но ще си намеря начин и време да дойда в училищния двор. Искам ти да си там. А сега ела да си освежиш очите на чешмата в общата пералня долу. И да се прибираме. Моля те, глупости разправяш: ти и шамар. Нищо няма да му правиш, казах ти вече. Ела на чешмата...

Гледах го и умът ми не го побираше: и Емо доскоро беше като всички други момчета, кога израсна такъв? Какви очи бил имал — синкави и хубави, добри очи...

* * *

Отидох в училищния двор без настроение. По заповед.

Какво ти настроение, страхотно се притеснявах: що за разправия е намислил Емил?

Направих се на болна и не играх на народна топка. Дебнех момичетата: нямаше промяна в държанието им към мене. Може би още не знаеха всичките за Димо? Или от съчувствие не ме подкачаха! Използваха ме при „кавгаджийски“ топки, да ги помирявам.

Момчетата пак бяха там, до училището. Бяха събрали три пейки и някои играеха на карти. Други, естествено, зяпаха.

При зяпачите беше и Димо. С онова, червеното поло.

По едно време откъм стадиона с колело пристигна Емил. Той си няма колело, доколкото знам. Значи бе взел нечие? За да дойде по-бързо! Нали ми бе казал, че е зает тази привечер. Но е намерил време и начин. Както ми бе обещал.

Момчетата се размърдаха — да му направят място по-отпред. Уважаваха го. Той не седна.

След това двамата с Димо се отдръпнаха.

Чак до училищния вход стигнаха. Крачеха бавно и сериозно разговаряха. Само веднъж Емо погледна към нас, момичетата. Димо — напротив: стоеше гърбом.

Завиха зад училището...

След десетина минути видях как Емил си отиде през една от страничните врати. Отначало тикаше колелото, после му се метна...

Димо изобщо не се появи.

До вечерта — никаква информация. Не издържах. Качих се на горния етаж и позвънях у Емилови. Бях си приготвила думите: „Прошавай, какво стана днес?“. Но не ми потрябаха. Той ме посрещна вежлив, нахлузи чехли, прибра езичето на секретната брава и затвори вратата.

Слязохме на площадката между етажите.

— Всичко е наред — каза ми, не му се говореше.

Мълчах, но и не си тръгвах. Очаквах още нещо да чуя. С поглед си изпросих по-нататъшното му обяснение:

— Не ми се разправя, но... Слушай сега! Опитах се по мъжки всичко да приключим. В смисъл: в квартала момчетата и момичетата, казах му, досега сме живели честно, изобщо между нас всичко е било почтено. Ето защо той, като нов, трябва да се съобразява с тези наши „закони“. Това значи: трябва да ти се извини пред момчетата, на които

е чел писмото ти. Той накрая се съгласи, но да ти се извини насаме. Между другото: и той те харесвал, но хора го били осведомили за майка ти и така нататък... Аз държах на своето: независимо каква е майка ти, да ти се извини пред тези, пред които преди това те е оскърбил незаслужено... Непочтен е! И му го доказах. Не ме разпитвай как, моля те. Изобщо можеш да бъдеш спокойна, да не му се плашиш. А обидата ще я прегълтнеш. Това е.

И си тръгна.

От объркане сигурно не му и поблагодарих. Като някоя тулушка. Не можа да разбере колко му бях признателна — за отмъщението. Дори не се съмнявах вече: аз го обичам. Но с друга обич — като към по-голям и силен човек. Като към закрилник. Нещо като към брат, макар че аз никога не съм имала брат. През цялото време го гледах в очите — синкави и хубави, добри очи.

Ако ми беше предложил да отидем заедно на кино или на екскурзия, щях да се съглася. От неудобство да му откажа. Да не ме сметне за неблагодарница. Защото иначе никога не ми е харесвал кой знае колко по външност. Просто не ми допадат такъв тип момчета — колкото и да са добри, дори с къдрава коса да са.

Но Емил беше не само добър.

Той излезе и умен. Не ми предложи такова нещо. Може би защото аз също не му допадам? Или той също се плаши от „името“ на майка ми, само че не се издава...

И още повече, тайно го заобичах. Както се обича по-възрастен и силен човек, който се грижи за тебе. Дори в момента го обичах по-силно от баща си. Защото баща ми никога не бе се грижил за мене истински, както други бащи. И той не беше виновен...

Майка ми го изгонила, била съм почти бебе. Родителите на баща ми купили апартамента. Но не на тяхно име — добри хора били. На развода съдът ме дал на майка ми. С мене — и апартамента. Съкооператорите били на страната на баща ми — най-вече заради родителите му; не са одобрявали и морала на майка ми. Изобщо с майка ми никой не разговаря в блока. И тя никого не търси. А към мене всички се държат добре. Може би от съжаление. Или защото към всички съм вежлива. Не пропускам трудов ден. Ако някоя жена носи тежък багаж, помагам й...

А татко живее в София.

Не го помнех. Едва преди две години го срещнах сякаш за първи път. Понеже по-рано майка ми му забранявала да ме вижда, но именно тя го извика. Бях се разболяла и лично татко ме заведе в Париж — всичко ми бе като насын... След оздравяването ми отидох в София на гости при татко. Той живее с друга жена. Чужда ми беше. Но тя се държеше много естествено с мене. Уважавах я заради татко. Той настоява да кандидатствам в Софийската художествена гимназия — при тях съм щяла да живея. Дори е предплатил на един възрастен художник от нашия град да ходя при него на частни уроци. За да не го огорча, ще трябва да вземам тия уроци. Но не съм се отказала да ставам машинописка...

Тази вечер майка ми нямаше да се прибира. Магазинът им щял да бъде нощно дежурство. Но и да си е у дома — какво от това? Заедно сме само понякога на вечеря, понякога — пред телевизора. Иначе всеки си е в своята стая. С други думи — на самовъзпитание съм.

Моят свят е още мъничък.

Това не ми пречи да обичам живота. И си ми личи. Веднъж една учителка каза, иронично, разбира се, пред целия клас: „Нели да си на тоя свят!“ — дори прозвуча като завист. Защото бях получила двойка на класното по геометрия. Имаше много двойки и тя, за да развесели класа, предложи някой да разкаже някаква смешка. Аз с удоволствие разказах не една, а три смешки...

* * *

На другия ден Димо не дойде в училищния двор...

Но преди това — някъде около обяд беше, намерих в пощенската кутия първото си писмо. Ясно-о! Скъсах го на малки парчета — и следа да няма от него.

Почти веднага го срещнах пред бакалията. Успях само да си помисля: няма ли да ми начупи ребрата от бой, ако смята, че съм го наклеветила на Емо. И забелязах синини по лицето му... Само крачка преди да се изравним, той повдигна глава и каза хладно:

— Здравей!

Смънках нещо и аз.

Домъчня ми, не преувеличавам. Понеже нито ме наби, нито направи сръдлив фасон, а ме поздрави, затова ми и домъчня. Нали си бях внушила, че той е единственият човек, когото мога да обичам за цял живот. После отидох на другия полюс: намразих го, понеже ми се подигра. У дома си навсярно е изльгал за синините: уж е паднал от колелото. И не се е оплакал на директора на училището. Все пак му прави чест...

Вярно, в един момент ми домъчня за него. Но бързо ехидна усмивчица размърда тънките ми устни: така му се пада! Не съжалявах, че му е отмъстено.

Лоша ли съм?

Не знам как се получи тъй, но като го отминах и отново се почувствах напълно самотна. По-самотна от всеки друг път. Да-а, ясно: дълго трябваше да изплащам лихва на своето лекомислие с писмата...

* * *

Бях тръгнала за откриването на новата учебна година.

И на стълбището срещнах Емил, но как? В носилка на „Бърза помощ“. Той не ме видя. От майка му разбрах, че е получил възпаление на апендикса.

Веднага го оперирали.

Дойде и четвъртъкът — четвъртият ден от операцията. И аз му отидох на свидъдане. Беше удобен момент да докажа своята признателност.

Той много ми се зарадва.

Дори ме помилва по косата. Хем там бяха майка му и баща му, сестричката му също беше.

И какво: помислихте си, че кой знае какво се случи след това?

Нищо не се случи!

Емил просто се показва като истински рицар; нали може да се нарече рицар едно момче, което е отмъстило за жестока несправедливост към момиче?

ФИНАЛЪТ

Дойде есента. Както капеха жълтите листа, така идваха при мене спомените...

Всичко започна на пионерския лагер.

Почти винаги след вечеря играехме. Все нещо измисляхме, най-рядко — народна топка, защото ни бе омръзнала.

Не целият лагер играеше; обикновено се събирахме една група. Никой не ни подканяше, всеки знаеше: след вечеря — при Стареца. Така казвахме на големия стар дъб в южното ъгълче на лагера, съвсем откъм гората. Там винаги беше заветно, имаше полянка. Получаваше се и чудновато звучаване — гласовете ни отекваха ясно, разбираеми бяха дори отделни думи. Отекваха рязко и загълъхваха навътре в гората, този скоклив ек създаваше особена романтичност. Най-вече на мръкване, когато иззад клонака като огнена птица излизаше луната рогушка; от нея се получаваха и бледи сенки...

Бяхме само два отряда — симпатично лагерче.

Иво беше осмокласник.

Ерма — също.

Аз пък — шестокласничка, тримата се случихме в един отряд. Както става в малък лагер — никой не ни бе запознавал. Познанството ни дойде от само себе си. Още при първото ни строяване. Отрядният ни излезе малко педант, строи ни по височина. Бях застанала по-назад, той ме хвана при лакътя и ме премести напред:

— Ето тук, момиче, до Иво ти е мястото! Как се казваш?

— Лена.

Погледнах да видя кой е този Иво. И веднага се смутих. Понеже момчето ми хареса. Развълнувах се — значи винаги при строяване ще бъда до него? Не беше красив, не. Красотата за мене няма значение. Той просто беше симпатичен, благороден.

Иво също ме погледна стеснително, с уважение.

Още същата вечер играхме на „тунел“, той трябваше да избира. Мене ме избра, каза ми „Хайде, Лени!“. Гледаше ме нежно, нежно

държеше ръката ми и всичко при него излизаше естествено.

Изобщо Иво беше чудесен.

През първите дни срещнеш ли го из лагера, изчервях се. Издавах симпатиите си. Той вежливо ми се усмихваше, без да се поздравяваме с думи. Стремях се нарочно да го срещна, а при срещата се стеснявах. Приятно ми беше да го отмина със сведенa глава, в същото време сърцето си едва удържах...

Един ден — беше около обяд — се проведе състезание.

Всички деца и ръководители бяхме в двора на лагера. Почти всички момчета бягаха — на групи, с класиране. Стана много шумно и весело на старта, където беше и финалът. Победителите от момчетата изведнъж станаха някак по-уважавани. лично началничката на лагера се палеше най-много и непрекъснато се чуваше възторженият ѝ глас — насырчаваше състезателите. Тя раздаваше наградите: шоколади, големината им зависеше от мястото в класирането.

Момичетата и без това бяхме малко. Но и никое май нямаше желание да бяга. Едва-едва се съгласиха четири.

— Няма ли поне още една кандидатка? От втори отряд, хайде! — питаше физкултурникът, студент по история.

Аз се обадих.

Бях по-назад от навалицата, но „нашите“ ме чуха, взеха да викат: „Браво, Лена!“ — и ръкопляскаха.

Другата от нашия отряд беше Ерма. Тя се пишеше някаква спортистка, все с анцуг ходеше. И сега беше с анцуг, син, с бели кантове. Аз обаче играех хандбал, какво пък. Защо ще допускам тя да изпъква, попитах се не без завист. И почти напук на нея се обадих, че и аз ще бягам...

И петте застанахме на старта.

В последния миг се сетих, че джапанките ще ми пречат. Без тях, разбира се! Тъкмо сега физкултурникът наду свирката си — сигнал за тръгване. Все пак аз събух джапанките, от благоприлиchie трябваше и да ги оставя по-встрани от старта.

Тръгнах последна.

Ерма водеше, това ме потискаше, но ме и амбицира. При първия завой все още бях последна, на десетина крачки от другите. Тъкмо тук дойде за мен великата изненада — чух приятен глас:

— Давай, Лени — стискам палци. Давай!

Беше Иво — кога бе дошъл тук? Най-напред го познах по обръщението му — само той ми казва „Лени“. Леко се обърнах — да не би да се лъжа, но той беше, той. Сега вече широко му се усмихнах, дори понамалих крачките си. Той обаче припряно запляска с длани и сам тичаше не по пътеката, а между дърветата и ми подвикваше строг, настойчив и в същото време като че с молба:

— Давай, Лени, не се отчайвай — давай!

Тичаше дори по-бързо от мене. Притесних се да не си навреди нещо на коляното. Едва днес разбрах, че е футболист, но при контузия коляното му започнало да бере вода и нас скоро му правили операция — личеше белегът. Още го пазеше от пренатоварване, ето защо не се реши да участва в това състезание.

— Добре, но ти спри, чу ли! — казах му и той ме послуша.

Глупав е този израз, но точно така стана с мене: кръвта като че ли ми се разигра. Почувствах незнайни сили. Вече бягах толкова силно, че виждах само пред себе си.

Виждах кривата пътека и гърбовете на другите момичета. Но аз носех със себе си оня сърден глас на Иво: „Давай, Лени!“. И „давах“, без да се жаля. Без да знам колко са силите ми — никога не бях бягала на дълги разстояния.

Тук-таме пътечката беше груба и ме боцкаше жестоко, но стисках зъби. Първата цел постигнах: изпреварих последното момиче от другия отряд, ура!

Аз бях най-малката, всички други бяха осмокласнички.

Но какво значение имаше това?... Давай, Лени!

Иво все едно още беше пред очите ми... Като на екран, когато се застъпват два кадъра. Защото истинската картина пред мен беше следната: двете момичета от другия отряд почти едно след друго, а най-отпред, сякаш полетяла, водеше Ерма. Ту я загубвах на завоите и започвах да се измъчвам: „Дали ще се откъсне повече?“; ту я виждах на правите отсечки и си казвах като вик, като команда: „Ще я настигна, нищо че е като лъвица!“.

И нито секунда разколебаване или мисъл за отказване.

Изпреварих и другите две момичета.

Но това не ме задоволяваше. Все едно ми беше те как ще се класират. Друга беше моята амбиция: Ерма да не е първа!

Ерма не скриваше, че харесва Иво. И му се натрапваше. И се отнасяше грубо към мене, само защото Иво ме уважаваше. Той не ѝ обръщаше внимание, макар че избягваше да я нагрубява или обижда — все пак двамата са от един град, от едно училище. Аз с нищо не ѝ пречех. Тъкмо затова не можех да ѝ простя онова нахалство... Седяхме на новата пейка при Стареца. Иво и още няколко момчета я бяха направили — седалката ѝ от изплетени лескови пръчки. Голяма пейка, можеха да се сместят поне десет души. Беше веднага след вечеря. На пейката седяхме две момичета и между нас — Иво. На известно разстояние един от друг. Дойде и Ерма. Още мляскаше ябълка. Хвърли огризката през главите ни, обърса пръсти в антуга си — при хълбока, размаха разперена ръка пред лицето ми:

— Сукалче, я мръдни да седне кака ти, че имам разговор с Ивето.

Място имаше, но тя ме избута, за да седне до Иво. От обида ми загорча, разкашлях се чак. Добре че Иво ме разбра — наведе се напред, с очи ми каза: *не ѝ обръщай внимание!* След малко той, уж иска да види гравюрата на гривничката ми, стана и седна от другата ми страна.

Ерма едва не се спука от яд.

Не мога да кажа, че я намразих оттогава. Но ми стана още по-неприятна, защото още отначало тя си ми беше неприятна с тоя оствързик и разпуснато държание — като че ли светът е само неин.

Чувах шляпането на момичетата след мене; тежко дишаха.

Интересно: силите ми като че ли бълбукаха отвътре. Все повече скъсявах разстоянието между мене и Ерма. Още шест, още пет крачки...

Ерма се обърна, видя ме и невероятно много се засили.

Опитах се да я последвам. Потръгна ми. Но ето че краката ми започнаха бързо да натежават. Някъде ниско отлясно нещо като че ли взе да ме дърпа, още малко и май ще ми се заповръща?

Край, всичко беше дотука?!

Никога не бях изпитвала такова отчаяние: като че ли ме бе хванало за гушата и ме отблъскваше назад; като че ли стъпях все на едно място. Но все още с Ерма бягахме „в крак“ — леви, десни, леви, десни. Отстрани — тъмни стени. Загубих способността да мисля...

Някакво нанагорнище.

И тъкмо тук, по нанагорнището нещо страшно се промени. Погодбре усетих краката си. Разся се дрямката ми. Пред очите ми се разясни. Ето ги дърветата, чух и песен на птица. Сепнах се: вече имам сили, трябва да задмина Ерма. Тя май изостава, още малко, още половин крачка.

Ерма нарочно ми се изпречи вляво.

Нека, няма да се разправям — ще мина влясно. И минах наистина, о, прекалява — и тук ми се пречка, но все това! Преминах пак вляво, по-отдалече: да не би да ме бълсне, да ми подложи крак. „Дръпнах“ амбициозно и вече на върха бяхме изравнени.

Там, долу видях лагера.

И нас ни видяха, гръмнаха гласове — скандираха имената ни. Не мога да кажа чие име повече — моето или нейното. Или и двете еднакво.

Бях на някакви си сантиметри пред Ерма. Но оживлението в лагера ме насърчи. Там е и Иво, помислих си. И се разбеснях. Едва усещах допира си до земята. Или ако усещах нещо, това беше някакво изтласкане напред. Не исках да се обръщам. Но ушите ми ме информираха: откъснала съм се от Ерма. Първа ли ще съм? Дано само някакво нещастие не ме сполети: да се спъна например. Дано, дано! Толкова очи ме следят сега. И Иловите...

„Иве, няма да изложа отряда... Знай, заради тебе бягам!“

Много бях засилила „оборотите“. Спринтирах, опиянена от вдъхновени мисли. И към самия край започнах да се уморявам отново и внезапно бързо. Пак натежаха краката ми, почти загубих гледката, но чуха окурожителните викове.

Хаос беше в главата ми, в гърдите ми. Разбрах, че някой тича наблизо, може би Ерма ме задминава?

— Още малко, Лени, не се отпускай! Чуваш ли ме:дишай дълбоко!

Иво беше, тичаше малко пред мене — за да ме увлеча?... Кръвта ми отново се разигра, финиширах... Прииска ми се да се просна на земята и дълго, дълго да лежа. Но земята започна да се върти, от двете ми страни ме бяха хванали момичета от нашия отряд — дърпаха ме напред:

— Не спирай, Лена, върви. Моля те, върви...

Някой ме загръщаше с якето си.

Усетих, че най-сетне успях дълбоко да си поема въздух и съвсем скоро смутът ми премина, прогледнах ясно: момичета и момчета ме поздравяваха, ето го и Иво — поднесе ми горски цветенца; просто премалях: кога ли ги е набрал?

Едва сега забелязах Ерма — по към другия отряд, обличаше якето си. Гледаше ме накриво. Не скриваше, че се пръска от яд.

Никога не съм била злоблива, сега си казах: нека се пръска. Помирихас букета: лек, едва уловим дъх...

Кълна се: бях щастлива.

За награда — голям шоколад. С него и с още три по-малки шоколада награди направихме „банкет“ при Стареца. Иво и няколко други момчета накупиха швепс от лавката при Кръстовището. Стана малък лагерен празник, бях изключително доволна.

И непрекъснато пъхах към носа си букетчето.

* * *

Веднъж при мене дойде приятелят му Пальо. Намери ме сама в пионерската стая — там четях вестници и списания; не обичах да спя денем.

Пальо впрочем беше най-интересното момче в лагера. Дори се пусна клюка, че една от отрядните ни ръководителки — студентка, се била влюбила в него. В лагера той дойде със закъснение и веднага стана „тарторът“. Най-дружеше с Иво, от един град били — макар че са много различни по темперамент. Иво е кротък, тих, неговото обаяние е в умението му да общува с хората по най-възпитан и приятен начин. А Пальо е ентузиаст, алармаджия, може с часове да

занимава една компания. Артист, здравеняга. Висок и едър — все едно е гимназист. Но иначе добродушен. Понякога — наивен. „Ох“ да кажеш и бърза да ти помогне. Такава си му е природата. А културен. Домъкна със себе си цял куфар книги, те станаха нещо като лагерна библиотека. Не ги е домъкнал, а баща му ги докара с кола. Баща му е офицер...

Пальо седна срещу мене, обичаше да сяда нехайно. Целият му вид е такъв — нехаен: рошав — има чуплива коса, разкопчан, с отпуснати ръце...

— Слушай, Лен — не го измъчвай повече...

Да не съм измъчвала повече Иво, който ме обичал, но не смеел да ми го каже и т.н. Разбрахме се с него.

Вечерта — „дискотека“. Откакто дойде Пальо — имаше огромен касетофон — всяка вечер танцувахме. Отвън, на циментовата площадчица пред столовата — деца и ръководители, и персоналът.

Още на първия блус Иво ме покани. Танцувахме по-открай на „дансинга“ и аз го попитах: вярно ли е всичко това, което днес ми каза Пальо — че ме харесва.

Той наведе глава и отрони:

— Да... Но аз не съм го пращал, Лени, моля те — повярвай ми!

— Вярвам ти, Иво.

И без да искам, сърдечно стиснах ръката му.

Той ми отговори по същия начин.

Тая вечер място не можах да си намеря от радост. Какви ги разправям? Мястото ми беше все до него — непрекъснато бяхме заедно.

И през останалите два дни от смяната — пак. Не обръщахме внимание на подигравките на едно-две момичета, приятелки на Ерма. Особено на подигравките на самата Ерма. Ние разговаряхме за най-обикновени неща: за книги и за филми най-вече, а завистниците и клюкарите си мислеха кой знае какво...

Последната вечер с Иво си обещахме: никога няма да се забравим... Бяхме отишли в гората — по пътеката, където беше финалът на онова състезание. Вървяхме бавно и разговаряхме. В тъмното Иво беше по-смел, попита ме:

— Лени, ти мечтала ли си каква да бъдеш някога като съпруга?

— Не — признах му, въпросът му ме изненада.

— А аз почти знам какъв ще бъда...

— Какъв?

— Като татко: внимателен, всеотдаен, изобщо татко е един идеален съпруг и баща. Не е нужно човек сляпо да подражава, ясно ми е. Но е хубаво, струва ми се, всеки да си има някакъв пример в живота...

— Съгласна съм.

Тогава и не допусках, че тази вечер изобщо ще ни бъде последна... Повечето Иво говореше, аз го слушах ненаситно — той разсъждаваше като възрастен, пък иначе беше чист и светъл като истинско дете.

— Благодаря ти, че се съгласи да се поразходим в гората. Аз винаги ще се държа честно с тебе. Разбирай го както искаш...

На раздяла си разменихме адресите.

За всички лагерници от неговия град вече беше дошъл специален рейс. Сутринта ги изпратихме. Всички — те и ние — махахме ръце, но само аз и той се гледахме непрекъснато. На няколко пъти усещах как аха и ще се насълзят очите ми. До Иво седеше Пальо, от вътрешната страна. И когато рейсът тръгна, той размаха кърпичката си и нали е смешкаджия, с нея пребърса очите на Иво, уж пребърска сълзите му от раздялата...

Мъчех се да се смея и все пак не се разплаках; благодаря на волята си — не правих сцени.

* * *

Пред очите ми умираха листата на дърветата и тази тъжна картина напълно ми допадаше. Защото и в душата ми — като есенни листа се стелеха едно подир друго все тъжни неща...

Иво не изпълни обещанието си да не се забравим.

Почеках една седмица дано той пръв се обади — нали е кавалерът. Уви! През половин час проверях, щом съм си у дома, дали няма писмо. Ни-що. Тогава аз, въпреки неудобството, първа му писах.

Четири писма му изпратих и на нито едно не получих отговор.

Въпреки това не вярвах, че ме е забравил. И страдах, без да мога да го намразя. Но станах мнителна. Какво ли не допусках: намеса на

родителите му, приятелска завист на Пальо, „мръсната“ роля на Ерма — в техния град е сполучила да го „превземе“...

И в същия миг отричах подозренията си: добрият, искреният, лъчезарният Иво не е способен на подлости!

Тогава защо мълчи?

От лагера се бях върнала изключително жизнерадостна, навярно и доста променена. Мама веднага забеляза, че съм като цъфнала роза — така ми каза веднъж. Но след това забеляза и другото: че съм станала, необяснимо защо, мрачна, сякаш есенните слани, които вече падаха нощем, и мене попарват. Попита ме: изживявам някаква мъка в училище или това, което е по-вероятно — разстройва ме несподелена детска обич?

Тъкмо това ми трябваше — доверието на близък човек. И през сълзи разказах на вълшебната си майка всичко — за Иво.

Тя не ме обвини, че съм побързала да се влюбя.

Напротив, каза ми, че трябва по-търпеливо и спокойно да изживявам първото си увлечение, за да запазя чистотата му; за да ми остане то като въодушевяващ спомен от детството, независимо от края му... Обеща ми дори, че ако е нужно, лично ще отиде до град Н., за да поговори най-откровено с родителите му, като запази достойнството и на двете семейства; изобщо да съм разчитала на нея, най-важното: горе главата!...

* * *

Все по-често взеха да духат ветровете, да брулят остатъка от жълти листа по дърветата, да издигат вихрушки от тях, да свистят край прозорците и да напомнят шума на страшни виелици... В такива моменти, обзета от притъпен страх, съм си мислила за неговата снимка: навярно все някога, когато и да е, ще трябва да я скрия или унищожа. Мислила съм трезво, с цялата жестокост към самата себе си: нали не съм вдовица, все някога ще се омъжа може би за някого; не съм затрита и окълцана и все някой ден той — евентуалният ми съпруг, ще ме попита: кой е този тук, моля?...

Да, тази снимка, ако не бъде унищожена, поне трябва да бъде скрита. Виж, по-друго нещо е химикалката — нея бих могла спокойно

да имам за цял живот.

Неговата химикалка.

Даде ми я лично майка му.

От татко всичко бяхме скрили. Но аз и майка отидохме в неговия град Н. Майка му беше пожелала да ме види... Потърсихме Пальо и той ни заведе у Ивови.

Колко плач. Всички плакахме: двете майки, аз, Пальо. Труден, мъчителен разговор — не, не трябва да го повтарям. Това е рядка човешка трагедия: Иво им е бил единственият син...

Самата аз нищо по-трагично не бях изживявала досега.

Ами раздялата с майка му?... Никой нищо не трябва да знае за тая раздяла. Колко издръжлив е все пак човекът!... А химикалката приех. Майка му ми я предложи — навярно, каза, с нея ми е писал писмoto. Към тази химикалка бил особено привързан, имал си я за спомен от екскурзията му в столицата. Още от пети клас. И само нея използвал...

Иво изцяло бе взел нейните външни черти — на майка си.

Колко съм й признателна на жената, че ми предложи неговата химикалка: често я държа, представям си как развлнуван е писал писмoto до мене... Писмoto му го зная наизуст:

Здравей, Лени!

Аз съм имал хубаво детство. Но никога досега не съм се чувствал толкова щастлив. Още не мога да се опомня: няма значение къде съм, у нас или из града, сам или с хора — все за лагера си мисля. Знам, че ще минат дни, месеци и този лагер ще бъде само един красив спомен, все по-далечен и затова — по-мил...

Наивен ли съм?

Вярно е! Нищо, че съм момче — аз съм твърде сантиментално човече. Дори нощем съм с онова дребничко охлювче, което веднъж ми показа при поточето, аз го поисках, а ти ми го подари — слагам го под възглавницата си, сутрин — отново е в джоба ми...

Честна дума: вече съвсем друг е животът ми, щом зная, че и тебе те има, че сме си обещали никога да не се

забравим. Нека си пишем по-често, моля те!

Лени, за пръв път изпитвам такова вълшебно чувство,
но съм сигурен: това е обичта.

Обичам те...

Цели четири листа от бяла тетрадка, с четлив почерк, без правописни грешки или задрасквания... Той имаше фотоапарат в лагера. Бе ми изпратил с писмото шест снимки, последната — как съм се устремила към финала...

И една своя снимка бе сложил: с пионерска връзка и със знаме, навсярно знамето на дружината или на училището му. Именно тази негова снимка, която бях целувала неизчислимо много пъти, ме беспокоеше, когато в душата ми нахлуваха виелици, подобно ония вихрушки, които навън, в тъжното есенно време извиваше западнякът.

* * *

За мене нямаше нищо по-свидно от това: да стоя в стаята си, да си припомням летния лагер, да мисля за Иво.

Писмото му получих чак на третия месец. Беше неразпечатано, с марка без пощенско клеймо и поставено в друг плик, по-голям.

В другия плик беше писмото на Пальо:

Лена, привет!

Едва вчера излязох от болницата.

Ще повярваш ли колко тъжно, колко дяволски адско ми е? Все пак нямам право да премълча...

Тогава с Иво бяхме двамата. Изобщо след лагера ние бяхме още по-близки приятели, почти целия ден след пристигането ни бяхме заедно. Вечерта той ти беше написал писмото. Сутринта ме извика от нас да се поразходим. Най-първо до пощата, ми каза. Беше много щастлив.

Разговаряхме, естествено, и за лагера, за тебе.

Иво беше весел, дори прекалено възбуден. Носеше писмото в ръка. Разгледай го: надписано е като от калиграф. С една страшно хубава (пъстра) марка.

Поисках да видя марката.

Ние вървяхме по тротоара на булеварда край градинката. Почти бяхме стигнали центъра, пощата ни е в центъра. Аз разглеждах марката, а Иво изведнъж каза някак затаено или може би изплашено, сега не си спомням, във всеки случай нещо зверски го беше възмутило:

— Тоя идиот май спи!...

Не можех да прочета надписа на марката, беше отстрани и понацапан при отпечатването, затова бях намалил крачката си. Изведнъж чух писъци на жени. Когато погледнах, видях, че огромен камион като че ли бе „гълтнал“ Иво, превземаше целия тротоар — халюцинации?... Не, не!

В същия миг с лявата си предница камионът ме джасна в гърдите, всъщност — отблъсна ме и гневно нагъна дворна желязна ограда, спря с друсане напред-назад.

Това беше всичко.

Веднага скочих, беше ужасно. Струпаха се хора, спряха коли, отнякъде се намери и милиционерска джипка.

Иво веднага го сложиха в джипката.

Аз ревях на глас и исках да се кача при него, но не ме пуснаха. От рев се закашлях силно, от устата ми плисна кръв и разбрах, че се свличам в тъмнина. Знам, че вече бях сложил писмото в задния си джоб...

Изпращам ти го.

Отначало не се решавах. Мислех си: защо да те беспокоя? Детска обич, казвах си, бързо ще го забравиш; дори нищо чудно вече да си го забравила, понеже не ти е писал...

Но сутринта ме намери майка му, тя е известна артистка в града ни. Плаче, ти — говори ми, му беше най-големият приятел... Носеше твоите четири писма. Какво да ги правя, питаме, кое е това момиче? Не мога ли, пак ме

пита и не спира да плаче, не мога ли да го поканя на гости, поне да го видя...

Каква трагедия — и двамата ревем, тя ме прегръща.

Но все това — с рев не можехме да върнем Иво.

Искам да ти кажа само това: за да спаси една детска количка с бебе в нея, оставена за малко сама на тротоара пред млекарницата на завоя, Иво бе попаднал под камиона, който се е движел сам, защото онът нехайник и бандит — шофьорът, бил заспал на кормилото. Всичко това са доказали свидетели, тогава аз чух само писъците; Иво е представен от нашата общественост за посмъртна награда.

Бебето наистина бе спасено, но нашият Иво е починал само няколко минути след закарването му в болницата.

Покрай него дори мене ме вземаха за герой в болницата. Не ми оставаше нищо друго, освен да се гордея, че имах такъв приятел! Ето защо — след всичко, което се случи, реших да ти изпратя неговото писмо. То си е твое. Кълна се: не съм го разпечатвал.

И не смея да те съветвам какво да правиш.

Но искам, моля те, да знаеш едно нещо: той искрено те обичаше и може би, въодушевен от тая обич, извърши рядък подвиг, с ясното съзнание, че самият той може да загине...

Ако и ти още го обичаш, недей да плачеш!

Дръж се гордо, че си му била най-близкото момиче. А съдбата ти ще ти подскаже изход по-нататък...

Аз бях ваш общ приятел, затова, дори заради паметта на прекрасния ни Иво, ти желая голямо щастие.

За всеки случай пиша ти и адреса си...

* * *

Когато срещна момчета на неговата възраст, домъчнява ми.

Аз ги гледам жадно, иска ми се в тях да позная Иво, а някои от тях смятат, че ги предизвиквам и се помъкват след мене, предлагат ми срещи... Предпочитам след училище да съм си у дома. Нашите, изглежда, се страхуват да не се чална (и татко вече знае всичко) и се стараят да ме разнообразяват. Благодаря им, правят го внимателно, с изключителна загриженост.

След малко тръгваме на театър — някаква премиера, не се поинтересувах да запомня името ѝ. Аз съм облечена като за премиера, стоя до бюрото си. Навън е студено, сняг прехвърча и веднага се стопява — като нетраен спомен.

Гледам онай снимка: как ще пресека финала...

Мисля си: всъщност тогава истински подсказахме чувствата си с Иво, при това без всякакви думи. И толкова бързо дойде другият, жестокият финал... А Иво мечтаеше някога да бъде идеален съпруг и баща!

Ще имам ли други стартове?

Не ми се искаше да мисля за бъдещето си, то все някакво ще дойде. Засега ми стигаше чистата детска обич — дано тя ми бъде като компас за всичко, което занапред ще правя за себе си; и за другите хора...

СТРАХЛИВЦИ

Пак се бяхме събрали „На парапета“, пред градинката.

Едно време, включително и тая пролет, играехме все в градинката. Момичета и момчета от нашата улица, всички учехме в „Климент Охридски“ — старото училище. През лятото, както всяко друго лято, се разпилияхме, а като се върнахме, нещо се бе променило. Отдръпнахме се от градинката, там разгърнаха игрите си следващите поколения дечурлига.

„Тайфата“ ни се запази, но стана друга.

Градинката отвсякъде е заградена с нисък железен парапет. И ние завладяхме парапета до павилиончето, лъснахме го от сядане. Кой как идва и се настанява върху парапета. Нареждахме се като лястовички по жиците есенно време, преди да отлетят на юг...

Есен беше вече, да, пред какъв полет се готвехме ние?

Разговори най-различни. Някакви почерпки от павилиончето — сироп, бонбони (някои пиеха и кафе), дъвки: кога каквото има и кой каквото предпочете. Правехме и общи каси. Е, невинаги — според случая, повода и настроението. Понякога някой ще донесе касетофона си: какъв „бесен“ запис си бил направил, малка демонстрация на записа. Хвалби кой, къде и какво е гледал (става дума за филми). Скоропостижни уговорки: дават ли го още, хайде да го гледаме! Вследствие от това: малка група е на старт към еди-кое си кино... И още: размяна на касети и книги, сдушвания на филателисти, нумизмати и разни други запалянковци. Коментарии за мачове, „ревю“ на нови патъци и дрехи — информация откъде са купени и така нататък...

Често — страшна скука.

Създаваме си опит — и скуката е традиция. А традиция е да свикнеш с нещо и да го поддържаш умишлено. Всеки, който се смяташе човек на тайфата, се стремеше поне да намине оттука привечер — да не изтърве нещо. Може да не дойдат всички, но все ще

има хора. И това наше местенце си получи свое име — „На парапета“...

Тук се оформиха и първите „двойки“ от момичета и момчета.
Не се криеха.

Напротив, получи се цяла епидемия: всеки да е в „двойка“, обаче не на всеки му провървяващ: изтънчен вкус, претенции, конкуренция, срам, неудобство, слаба решителност, изпреварване... Някои започнаха да довеждат партньори и партньорки „отвън“. Неусетно тайфата ни се прочу в квартала, дори в града. Появиха се и „прелетни птички“...

За една такава „птичка“ искам да ви разкажа.

Вече споменах, че пак се бяхме събрали „На парапета“, беше събота и дори стана малка навалица. В павилиона беше докарана кока-кола и всички бяхме на кока-кола: чашка, втора, според финансовия потенциал.

Едно от нашите момчета беше довело непознато момче, представи го за свой братовчед. Нашето момче специално ме запозна с него и то, като си подаде ръката, каза:

— Аз съм Мишо. А вие?

— Аз пък съм Анелия.

Не беше лошо момче, едро, с красиво лице и буйна коса, с бялосиньо яке на ДСО „Младост“, изобщо имаше шикозен вид. „Ще може ли да седнем до вас?“ и подобни заучени вежливости, ами че да седнат — на никого не мога да забраня. „А, количка!“ — ахна чак до захласване нашето момче, много ми е смешно когато важничат момчета и се превземат дори помежду си: с цел да минат за „много печени“. И тоя Мишо веднага взе да ме ухажва: „Колко сте красива — най-красивата сте тук, честна дума!“. Стана ми приятно, нещо такова аз и без това си знаех, но се напрегнах, за да мога да се сопна: „Глупости!“. Леко му обърнах гръб: какво си представя той манекен на „Младост“, дошъл е на лов за момиче — шаблонни набези... „Колко сте стройна така, отзад!“ — продължи да се закача той, с намек — че не е възпитано да обръщам гръб на человека до себе си, обаче аз мълчах като няма. Върна се и нашето момче.

Ясно — кавалер: носеше кока-кола в три пластмасови чашки, гроздно зелени, едната за мен. Благодаря, имам си (и е вярно, държах своя чашка, бяла), но в края на краищата трябваше да приема — настояха, хайде, казах си, да не се правя съвсем на дива.

Стараеха се в разговора.

Остроумничеха, на моменти като по трениран вече сценарий. Разказваха уж смешни случки в техния си клас. Разпитваха ме за това-онова. Забавно беше общо взето, но аз се притеснявах: а какво ще си каже Димитър, ще се намери някой (някоя) да ме наклеветят, че зад гърба му се развлечам с други момчета, и той ще ми се разърди; пък и никой да не ме наклевети, честно ли е от моя страна?

Що за внушения у мене с такъв старомоден оттенък?

Но такава съм.

Поблагодарих им за кока-колата и компанията, станах внезапно, извиних се, че имам бърза работа. Да ме били придружили, ще може ли? Не, довиждане! Ох — „до-виж-да-не“, значи ни обещавате, че пак ще се видим — кога, моля, къде? Заплеси и нахалници — това не им го казах, естествено, помислих си го. И си тръгнах ядосана, дори съжалих: защо трябваше изобщо да идвам тази вечер, след като Димитър е на курс по италиански език?

Бях най-малката от тайфата — единствената петокласничка. Открай време се бях лепнала към по-големите, по-право те са виновни — сами ме викаха, защото в игрите съм била пъргава като живак. С тях в края на лятото преминах и „На парапета“...

Тук именно „се намерихме“ с Димитър.

Една привечер беше — облачна, хладна, ветровита. Още в началото на учебната година. Бяхме дошли само три момичета и три момчета. Нещо рядко, почти знаменателно — като състав. И наистина стана знаменателно: заваля дъжд и момчетата стеснително ни предложиха да гледаме „Ну, погоди!“ в „Ученическото“. Аз тайно си харесвах едно друго момче, от големите, а тези бяха шестокласничета, още смотанички. Между тримата Димитър беше най-привлекателен. Не знам те как се бяха разбрали помежду си, но всяко момче извади по два билета, като категорично не ни приеха стотинките. В киното Димитър седна до мене, не, обратното: погледна билетите и каза, че моето място било до неговото. Уж случайно. Наивно, но нямах нищо против, и аз желаех това. След филма, по улиците пак вървяхме така — двама по двама, всеки кавалер изпрати момичето си, в самия вход на кооперацията Димитър плахо ми предложи да сме били все така близки. Такова нещо предвиждах и бях си помислила из пътя как да постъпя. Съгласих се не без чувство за страх: не върша ли

престъпление? Повече от подражание го направих и мъничко от завист към по-големите момичета. После истински се привързах към Димитър, постепенно, вечер след вечер. Димитър се държеше много прилично с мене, уважаваше ме, кавалерстваше ми за всичко. „На парапета“ все един до друг сядахме и там бяхме равностойна „двойка“ наред с всички други. Сутрин се изчаквахме на улицата, за да отидем заедно на училище, често и заедно се връщахме, в зависимост от часовете ни. Или да обобщя, както ни учеше в часовете си нашата литераторка: ние дружахме честно, съвсем-съвсем по хлапашки.

Не твърдя, само предполагам: навярно вече и обичах Димитър.

Може да звуци наивно, но обстановката тая вечер преценявах по следния старомоден начин: ако обръщам внимание на разни нахалници като Мишо, аз все едно изневерявам на Димитър, пък се бяхме клели завинаги да сме заедно и животът ни да бъде същинска приказка...

Аз, когато обичам, обичам докрай, и то само един!

* * *

За всички у нас съм Ани — заради баба ми Ана. За тайфата обаче съм Нели.

— Нелче — заобиколиха ме Сашка, Диidi и Светла. — Знаеш ли с каква радост ще те бомбардирате сега?

И трите са ми приятелки осмокласнички, нещо като покровителки, а аз седях самичка по-открай на парапета и чаках да дойде Димитър. Замигах любопитна: радост — за мене?!

Каква била радостта: че Мишо искал да „ходи“ с мене.

Мишо беше оттатък, в другия край на парапета — с братовчед си и по-големите момчета, едно от тях по-рано си харесвах тайно, тяхна по-интимна компания сега бяха Сашка, Диidi и Светла.

Най-първо ме учудиха с акъла си: нали знаят за Димитър?

Казах им разочаровано, но и крайно рязко:

— Не ме интересува никакъв Мишо!

Не можех и да си помисля, че някога ще се разделя с приятеля си, и то по този начин; с него се разбирах много, нямах нужда от никакви други момчета.

— Будаличка си ни! — започнаха да ме „навиват“. — Изобщо и сравнение не може да става между двамата! Баща му — професор, четиристаен апартамент, вила, кола, при това единак... Такъв шанс ти се открива и да го изпуснеш? Заради някакъв си монтьорски син, спръжка... Не-е, мило Нелче — ние затова сме ти приятелки: в решаващия момент да сме с тебе!

Да повтаря: в тайфата аз съм най-малката, затова всички ми дават съвети. Свикнала съм ги: да съм послушното Нелче и толкова. Каквото кажат те — това да е. Само че тоя път съвети не приемах — съобщих им го:

— При този вариант ще съм вироглава, много съжалявам. Защото не става дума за вещ или някакъв сладкиш...

Предупредиха ме, че ако не се съглася, ще ми се разсърдят.

Заканваха ми се?

Представях си как със сигурност са обещали на Мишо, нещо такова: готово бе-е, Мишка, Нелчето си е наше момиче, няма начин да ни откаже!... Понеже съм по-малка, защо да не съм им и кукла с конци...

Огорчиха ме.

Стана ми криво — чак и устните си кривях.

Те май ме съжалиха, временно отстъпиха:

— Добре де, помисли си до утре!

Нямаше какво да мисля.

След малко дойде Димитър и ме попита какво ми е. „Нищо... Зъб ме боли!“ — изльгах го от добри намерения, помолих го да отидем до аптеката за аналгин. Нищо не му разкрих, нямаше смисъл. И се наложи да гълтна едно аналгинче, без да ме боли зъб, Димитър настоя. После направих всичко възможно да не се върнем „На парапета“.

* * *

На другата вечер трите мои приятелки зверски ме шантажираха.

И то как! — извикаха ме по домофона да сляза за малко. Слязох по чехли, защото не бях си доучила, а и те ми обещаха, че няма да ме бавят.

Като слязох долу, пожелаха да минем отзад. Отзад е съкооператорският ни простор, има пейка и няколко храста рози.

Добре, щом настояват.

И бях сразена: на пейката седяха двамата — Димитър и Мишо.

Съперниците...

Какво ли ги бе сближило?!

Крача, а по мене пълзи предчувствието за някаква подлост... и стискам юмруци, готова съм да се превърна на взрив и да взривя всяка възможност! Дори съм нетърпелива:

— Какво има?

И започна шантажът.

Започна публичният разпит. Водеше го Дида (между другото тя е приятелка на Мишовия братовчед, подмазва им се или се прави на всесилна героиня):

— Слушай сега, миличка... За да не се водят задкулисни разговори, ние, приятелките ти, се постарахме да ги съберем и двамата ти кандидати. Сега ти на всеослушание трябва да признаеш: всъщност кого от двамата обичаш?

Хрумна ми да избягам, но в същия миг се отказах.

От възмущение сигурно бях доматеночервена: от къде на къде ще им давам такива отговори, с нищо не съм им задължена! Да не си въобразяват, че ще им бъда пумпалче!

Погледнах към Димитър.

Той седеше с наведена глава. Сякаш съм издигнала над главата му меча на палача...

Тъкмо сега почувствах колко силно го обичам — него, скромния, тихия, трудолюбивия Митак. За първи път, макар и мислено, го нарекох с прозвището му. Иначе винаги съм се обръщала към него с пълно име — „Димитре“. Може би защото съм хладнокръвно създание, което не обича да прави панаир с чувствата си.

Панаирът го направиха други хора.

Понеже всички чакаха моята дума, най-внезапно се сетих: защо да не им отговоря? Напротив — дължна съм: заради Димитър, заради себе си, заради нашето общо щастие с него. И им казах твърдо и безпрекословно:

— Начакахте ли се? Е, добре тогава — заявявам ви, че обичам САМО Димитър!

Тогава Мишо се разплака и си замина.

Колко жалък ми се видя тоя изнудвач. Лигльо — плаче, защото може би за първи път му е отказано. Себелюбец. Садист — а дава ли си сметка за чуждата болка? За честолюбието на другите?... Дано се спъне и главата си да пукне. Инфаркт да получи. От света да изчезне!

Докато кипях от зълъч, приятелките ми се изнизаха.

Изнизаха се през задния изход на двора, покрай другата кооперация, към другата улица. Сърдити? Понеже разруших без остатък посредническата им мисия...

Как другояче да постъпя, след като сърцето ми е ледено за тоя техен галеник Мишо! Сковано от арктически лед...

Я, къде е Димитър?

Най-интересното беше, че и Димитър го нямаше. Опитах се да го оправдая: за да не усложнява неудобството ми, и той си е отишъл отзад, преди „приятелките“ ми...

Изведнъж се почувствах толкова безпомощна, че успях само да плюна сухо натам, накъдето се бе завлякъл серсемът Мишо.

* * *

Развалих си успеха — от 5.90 (петицата само по рисуване) го свалих на 5.20. И едва ли ще го задържа на това незавидно положение.

В спорта — също провал, голям, почти фатален.

Започнах да отсъствам от тренировки, защото Мишо винаги ме чакаше там. Помъкне се с мене, аз бягам — сцени... Понякога букети ми поднасяше, със сила ги завираше в ръцете ми, аз ги хвърлях незабавно още в първото срещнато кошче за боклук. Като момичешки девиз си повтарях: ще умра, но тоя нахал няма да пречупи волята ми!... И за да се отърва от него, престанах да тренирам. Според треньорката ми, имала съм била надежди да стана и национална състезателка по художествена гимнастика. И-иии, жалко за националния ни отбор!... Опитвам се да се шегувам, но не ми е до шега: всъщност автоматически губех и възможностите си да ме приемат в спортното училище, съвсем се разбърква бъдещето ми.

На нашите — все още нито дума.

Останах сама на тоя свят? Нищо, ще издържа...

Вече не се мярках „На парапета“.

Приятелките ми — нацупени, не искат и да ме видят. Всички ми се пишат доброжелатели — цялата тайфа, че дори и Димитър: да съм приятелка на Мишо.

Той пък — Димитър, той защо ли не ми говори?

Ще ви разкажа нещо невероятно...

Беше на другия ден след оня шантаж в двора на нашата кооперация. Привечер аз все пак отидох „На парапета“. И какво? Край мене — хлад. Така ли? Купих си един сладолед от павилиончето — имаше „Ескимо“, седнах си най-открай на парапета.

Лесно разбрах присъдата им над мене: пълна изолация!

Канех се да си тръгна, защото не обичам на никого да се натрапвам. Утешавах се: ще изтърпя и тая несправедливост, но няма да отстъпя — да върви в пъкъла тоя пуйчо Мишо, ей го там, в центъра на компанията им е и непрекъснато поглежда насам... Тъкмо да стана и

при мене дойде едно момиченце — направо през тревата бе минало, задъхано ми шепне до ухото, а в ръката си държи малка пъстра топка:

— Какичко, вие ли сте Анелия? Чудесно-о!... Един батко ви моли да дойдете при чешмичката. С мен ли ще тръгнете? Обещала съм му никой нищо да не разбере, по-тихо!

„Сигурно е Димитър...“ — помислих си зарадвана, очевидно той не иска да дразни звяра.

От вълнение зъбите ми тракаха като при минус трийсет градуса. Хванах момиченцето за ръка и двете тихичко заобиколихме по горната алея. Не забравих да му дам дъвка, в якето си имам винаги. Оставил го при люлките, каква бърборанка излезе:

— Ето нали го виждате добре? Симпатичният батко до чешмичката. Ризата му е бяла като млечен сладолед, а мирише на ютия...

Димитър беше, да — забързах към него.

Веднага забелязах: имаше синини при дясната вежда и брадичката. Тревога разбунтува дъха ми: „Да не би оня изверг да го е бил?...“.

Познах: още снощи Мишо и приятелите му устроили клопка на Димитър и Мишо го набил, накрая — заплашваниците: „Хайде, като пробна порция ти стига, но ако не оставиш момичето на мира, ще си имаш адски неприятности!...“.

Димитър ми разказваше и въздишаше; от засегнато честолюбие.

Бузите му ту почервенияха, ту пребледняха. Очите му на приливи овляжняха. Все гледаше ниско. Или с обувките си, с върха им чертаеше безсмислици по пясъка. Стискаше длани.

Мъчно ми беше за него.

Един грубиян бе наранил момчешкото му достойнство и самочувствие. С какво друго да му помогна, мислех си с настърхнал сякаш сърце, освен с обичта и момичешката си вярност?

— Боли ли те? — опитах се да доближа ръка до веждата му.

Той рязко се дръпна — навярно го болеше?

Пламтях от желание да бъда грижовна и обичлива към него, да разбере, че тъкмо сега може изцяло да разчита на мене:

— Сигурно трябва да сложиш на синкавото някаква пудра. Не знам каква, но ще попитаме в аптеката... Искаш ли още сега да отидем и да купим? Искаш ли, М-мите?

Най-сетне и аз да му кажа „Мите“, само че той не прие:

— Няма нужда!

И мълчи, един такъв схлупен, убит, смачкан. И все се обръща, страхуваше се от моето присъствие?...

Не свалях съчувства поглед от него и мислено му обещавах: голямо чудо, няма повече да отиваме „На парапета“, двамата сами ще отиваме на други места — малък ли ни е градът? Щом сме заедно, навсякъде ще ни е интересно. Забрави завинаги тая обида, моля те — те са хулигани! Ще си намерим други приятели, аз имам братовчеди и братовчедки — ще те запозная с тях. Ако тия гангстери случайно ни нападнат пак, заедно ще се защитаваме. Сетих се: още днес ще си пусна остри нокти, като тигрица ще им издера лицата, очите им няма да пожаля, но няма да им позволя втори път да те унижат, Мите... В края на краищата не се намираме в гангстерска страна — ако не намерим друг изход, ще кажа на кварталния отговорник, ти не знаеш, но той е съученик на майка, идвал е у нас, веднага ще ни отърве от банданта...

Димитър още мълчеше.

Пак въздъхна.

Много кратко и плахо ме погледна, опитах се да му помогна:

— Искаш нещо да ми кажеш? — и съвсем се доближих до него, бялата му риза сякаш наистина миришеше на ютия; ах, това хлапе...

— Да...

Той хапеше устните си, ту горната, ту долната, а веждите му — счупени от напрежение:

— Ти знаеш моите чувства... Но при това положение... По-добре е да не отказваш на Мишо...

Не знам какво значи този израз: ударен като с мокра кърпа — от майка съм го чувала за подобни случаи. Но аз съм изпитвала едно друго болезнено чувство: когато в училище ни учеха да плуваме и ни бутваха в плувния басейн, а аз от незнание и страх се пълоснах с лице във водата... Като че ли и сега изпитах тази болка — лицето ми изведнъж стана мокро. Усетих, че капчица ме гъделичка по лявата бузя.

Машинално бях намерила кърпичката си.

Попих само капката. Дишах с отворена уста, а въздухът не ми стигаше. Почувствах се малка, колкото детска педя — нищожна. Беше

ми невъзможно да отроня и дума. Нито имах желание или нужда. Само дано не ми прилошее. И такава мисъл ме атакува: загубя ли съзнание, падна ли, ще ми се лепне етикет — епилептичка, със слабо сърце и други подобни... Не се предавай, Ано-Нели!

Забелязах пред себе си чешмичката и се сетих: водичка...

Чувствах се лека като пух, крачка, още една.

И започнах да плискам лицето си с вода, ръката ми се движеше, без да я командвам. Благословена водичка... Като че ли ми е по-добре? Намокрих и врата си, спуснах пръсти към гърдите. Прииска ми се да седна. Пейка имаше зад мен, на три или четири крачки. Ба-авничко се придвижи, седнах, настигна ме една възрастна жена:

— На чешмичката си забрави кърпичката... Лошо ли ти е?

— Не, не... Мина ми вече.

Тя бръкна в чантата си, сръчно разтвори някакво шише и ми заповяда:

— Вдишай дълбоко!

Перна ме отвратителен дъх, но изведнъж ми стана по-ведро. С немощна усмивка поблагодарих на жената, а тя ме помилва по косата:

— Преуморяват ви в училище, главите ви са като спарени кратунки. Знам ги тия работи, тъкмо пет ги имам покрай себе си — все внучки. Хайде, сладуранке — и горе нослето!

И се отдалечи; милата, погрешни са й схващанията...

Бях толкова объркана, че я разбрах така: за да ми мине по-бързо смущението, трябва да държа високо носа си; както при потичане на кръв. Повдигнах послушно глава, изведнъж се разсмях: тя го каза в друг, преносен смисъл — да живея и с малко вирнат нос, по-гордо и самостоятелно!

Тъкмо това, което сега най-много ми трябваше.

Беше чисто внушение, но бързо му повярвах и състоянието ми като че ли взе да се нормализира. За някакви секунди или минути бях забравила за Димитър, честна дума.

Но и без това него го нямаше.

Да-а, печално, но факт: Димитър се бе „чупил“. Тъкмо тогава, когато имах нужда от помощ. Значи какво: снощи не е побягнал от деликатност; снощното му бягство е било прелюдия към голямата му подлост, цъфнала сега!

Загубих и него, вече бях без всякакви приятели.

Съжалих самата себе си: едва съм в пети клас, а какви страдания ме връхлетяха. Като циклон ме връхлетяха. Всичко сама трябва да изживея и надживея, ще мога ли?

И защо трябваше да се сдружавам с момче?

При това — слабохарактерно...

Бях по-добре и ме загриза мъката — бавно и изтощително. Главата ми не проумяваше: Димитър се отказа от нашата дружба, за да се подмаже на Мишо? От страх да не го бие повече. Или от безразличие към мене? Преотстъпва ме доброволно... Продава ме заедно със своята чест — сякаш съм му била някаква собствена вещ... Какво нещо: омъжваш се за такъв човек, някакъв тип те харесва, набива го и той, съпругът ти, за да запази кожата си от нови синини, се развежда с тебе...

Добре че се получи такава развръзка по-рано, добре!

* * *

Нямах нужда от съвети.

Още по-малко — от съчувствие; въпросът беше да се напрегна и да издържа на тонажите от мъка.

Трета седмица — сама.

В клетката на собствената си съдба.

След случая в градинката не бях срещала Димитър. Допълнително ме затормозяваше следният въпрос: да не би и той да се измъчва, да не би да не се е отказал окончателно от дружбата ни, но да изчаква да се разсеят амбициите на Мишо?...

Все повече узряваше у мене решението: ще го попитам.

Защото още не можех да го прежаля, още го обичах.

И днес го причаках след последния му час. Уж случайно вървя срещу него. Той ме забеляза по-отдалече и вдигна глава като пред фотограф. Опитах се да му се изпреча, уж заобикалям локва. Името му вече беше дошло на устните ми, добре че не го повиках. Защото той, с погледа си напред, сякаш е сляп, ме отмина мълчалив.

Сърди ми се?

Ха-ха!

И в той миг изцяло схванах сделката им: няма да го посиняват още, но той им е обещал да не ми обръща никакво внимание. За него аз бях и опасна, не бива да разговаряме — страхува се момчето да не би да го следят и проверяват: дали ще удържи продажничеството си...

Ще ми повярват ли? Просто се усмихнах щастливо: какъв ахмак — как ли съм могла да го обичам!

Но наистина го следяха — пресрещна ме Мишо. За тези три седмици той бе успял да се прехвърли в нашето училище. Заради мене. Понеже и двете училища бяха сутрешна смяна, а аз нали престанах да ходя на тренировки. Пътуваше с два рейса. Сам ми беше разправил това, да разбера какви жертви прави...

Сега той ме хвана за лакътя, просто ми се примоли:

— Слушай, Нелче... Напразно се дърпащ. На мен ми гледа една много известна врачка и така, както ми обясни, аз със сигурност ще се сприятели с тебе. Рано или късно. Няма къде да бягаш от съдбата си... Разбиращ ли? Имам достатъчно пари в себе си, предлагам ти да обядваме заедно в „Балкантурист“.

— По-първо ми освободи лакътя.

Послуша ме.

Гледах го свободно. Признавам: в той момент, според настроението ми, макар и с грамче, можех да оцена положително неговата упоритост, по-скоро това грамче му се падаше за услугата, с която ми помогна да разбера що за изумително безличие и голям минус е Димитър. Разбира се, Мишо отдавна ми беше противен, постарах се да дам на гласа си добронамереност:

— За да не ми се сърдиш, искам по-напред да взема съгласието ти: какво избираш — да те запозная с другаря директор, така наречения Зевс, с когото живея на един етаж и блажените ми родители през вечер пият кафе с него, или да се изтърся направо при лейтенантчето, тоест — кварталния отговорник, тъй като връзките ми там пък са нещо повече от стоманени...

— А-а, така ли било, пепелянчице?

Мишо се усмихна накриво и се омете.

Ха-ха, малко преувеличих за връзките си, но видяхте ли — и той, побойникът Мишо, излезе страховит! Да върви за съвети при своята врачка...

Ето така идвало и самочувствието на независимия и горд човек, момичета — през премеждията!

Спомняте ли си, някъде още в началото бях споменала за лястовичките, които есенно време се нанизват на жиците една до друга; в дългия им полет в крайна сметка всяка е сама за себе си.

Разберете ме: най-важен е първият полет.

А ТИ КАКВО ПРАВИШ?

— Миро, ще може ли за момент?

Бях с приятели пред училищния бюфет, закусвахме щурделчета и на, повика ме Лидка от VI-a. Отдръпнахме се с нея и тя ми предложи, ако искам, довечера заедно да отидем на хокейната площадка „Славия“ — така и така, каза, нали и двамата ще бъдем там да караме кънки, но поне да сме заедно тоя път. Да отидем, съгласих се, разбрахме се къде да се чакаме, а тя предложи още нещо:

— Ако поканя и приятелката си, дали Баро ще се съгласи да дойде с нас? Виж я само каква кукла е, не, не, другата — до афиша, с червеното яке. Да я взема ли?

Не беше лошо момичето, с Баро си знаехме ходовете и обещах от негово име:

— Добре де, вземи я!

Ето как лесно, дори невинаги по наше особено желание двамата с Баро си осигурявахме момичета за компания; те обикновено сами ни се пласираха и ние, момчета с меки сърца, махахме доброжелателно с ръка: как да им откажем!...

Подобни сближаваници никак не ни ангажираха.

Понеже на пързалката, в цялата бъркотия, аз и Баро си имахме солидна групичка и прекарвахме весело, на някои самотни момичета им се приискваше и те да прекарват весело; пофукляват се с нас известно време, спречкаме се за дреболия и чао, след това шансът отново ни навестяваше без усилия — на някои вече и имената им съм забравил...

Не мога да кажа, че с Баро (Барона, Кеца, Дънката, Нокаута, Джили, Константин) бяхме приятели. Но учехме в едно училище, в един клас и по някои въпроси отчасти си допадахме. И съвместно вършехме някои акции, например — по въпросите с момичетата.

Между другото: ние, момчетата от VIII-б се деляхме на две групи. Едната група изобщо и никак не се занимаваше с момичета. В междуучасията предпочиташе да разговаря за индианци, за детски

филми, за филателните теми „флора-фауна — изкуство-спорт“ и други подобни.

Недорасляци!

Втората група (към която принадлежахме с Баро) проявяваше поголям интерес към момичетата — всеки за себе си, в различна степен и изява.

Какво значеше това?

Често се случваше цели междуучасия да сме заедно с момичета: разговаряме, разхождаме се, смеем се, спорим, издаваме помежду си някакви симпатии, опитваме се да оформим симпатиите си в приятелството, търсим се да повторим приятното прекарване, изобщо се стараем да се измъкнем някак от досегашната ни досадна орбита — и растяхме не само в очите на другите край нас, но и като собствено самочувствие, в очакване да се случи нещо много важно, само че то все още истински не се случваше...

Отсега заявявам, че не бяхме влюбени.

Най-напред — през миналата учебна година — аз и Баро дружехме с две момичета от нашия клас, по-късно на няколко пъти се скарвахме.

Момичетата се казваха Капка и Люси (Людмила).

През лятото изобщо не се търсихме, факт, който най-добре говори що за хлапашка дружба сме имали. В началото на тази учебна година отново започнахме някакво непринудено приятелство — сякаш си давахме сметка какво ни е липсало през това време и по-интересното: че с друго нищо не сме успели да го заменим.

Мога да нарека тези две момичета *лидерки* на класа.

В какъв смисъл: красиви, отличнички, модаджийки, активистки, популярни в цялото училище (свирият, на цигулка — Капка, на пиано — съответно Люси). Бяха горди и доста непостоянни, а на нас това адски не ни харесваше. Дразнехме се, взехме да го изживяваме сериозно. Много се стараехме, но ни беше ясно: може би не удовлетворяваме техните разбирания и изисквания за кавалери, мечтите им — също, и понеже имат всепризнат авторитет, а самонадеяност — до пресита, просто витаеха с духа си извън класа, извън училището, извън България и ние все по-често оставахме пренебрегнати.

И все пак излизаше, че нас ни предпочитат пред другите „плебеи“ в класа, имаше не един и два случая сами да ни търсят и

тъкмо това ни объркваше и пречеше да си изберем постоянна позиция: или — или! И какво:

Само се разнообразяваха донякъде с нас през времето, докато са задължително в училище!

Зашото нашето приятелство беше докато сме в училище.

Какво правят по-нататък — догадка.

А в училище се мотаехме с тях насам-натам като „квартет“, дори на моменти като отделни „чифтове“. Ние с Баро се пренапрягахме всеки ден да се представим с нещо ново, да сме духовити, да си „играем“ с всякакви теми. За някои разговори предварително се подготвяхме с малки сценарийчета, зubreхме вицове и думи от „Речника за чуждите думи в българския език“. Трупахме в главите си като в резервен склад имена на звезди в музиката (нали те са музикантки), черпехме ги щедро на училищния бюфет... И не само това.

Плахо им подавахме ръка да скочат от „второто“ стъпало на етажите и те кокетно приемаха кавалерството ни. Що репетиции сме правили (поне аз) естествено да им държим палтата, а когато са дежурни, отменяме ги — оправяме мръсната дъска, мием гъбата, донасяме тебесири, изобщо има ли смисъл да изброявам всичко?

Но се нервирахме, ако те разговаряха по-продължително с някое чуждо момче. Особено когато разговарят с някой от големите (нашето училище е ЕСПУ). И се нервирахме, защото ние смятахме така: щом са наши приятелки и ученическият свят знае, винаги и навсякъде трябва да са с нас, без да поглеждат други...

Те, изглежда, разкриха слабостта ни и го правеха напук.

Пък може би им бяхме и омръзнали.

Веднъж в голямото междуучасие ги видяхме при волейболното игрище, бяха с един десетокласник, известен спортист, а с него — и един непознат. С Баро веднага ни гризна обидата, понеже Риж (прякорът на спортиста) от време на време ги прегръщаше едновременно, като някакъв покровител. Несъмнено бе довел приятеля си да го запознае с тях, а Капка съвсем откачи — с юмрук го муши закачливо в гърдите, сякаш са кой знае колко близки; Капка, според нашето „вътрешно“ разпределение, беше на Баро...

Нарочно минахме покрай четворката им, „нашите“ дори не поискаха да ни забележат.

— Край! — изруга Баро, той бе по-засегнатият. — Квит.

— Завинаги и изобщо?!

— Изглежда... Не обичам да правя кръпки на коленете си!

Кръпките не обича, а беше пребледнял като при припадък.

Той иначе е представително момче, силен физически, хандбалист

— също популярен в цялото училище, с оригинална физиономия, подчертано елегантен (оттук — Барона). Изобщо не е момче за подценяване, самият той си има завидно самочувствие и рязък език. Учителите избягват да се заяждат с него, не прави пози на „звезда“ или вундеркиндче (петици никога не получава), но избухне ли — страшен е. Всички момчета му завиждаме как ловко и смело разговаря, но на тия неща не може да се подражава — те са си дар.

В същата минута решихме: на удара с удар — противодействие.

Набързо намерихме две не лоши момичета от нашия клас, поканихме ги да се поразходим, а те хълцукнаха от радост; нали минаваме за лидери... Изкарахме ги на двора, преди това от буфета купихме фъстъци — ядем фъстъчки, ние демонстративно ухажваме

момичетата, те — изненадани — все се кискат, шумят из двора повече от необходимото; получаваше се като по наша поръчка.

И уж неволно минахме — шумно предизвикателни — покрай ония.

Наивни работи, но ни бяха нужни.

Жалко, ефект не се получи.

„Новичките“ ги прибрахме в клас, а Капка и Люси пресрещнахме в коридора, преди чупката към класните стаи. Не хитрувахме, че сме тръгнали нанякъде. Направо ги спряхме, Баро се зае да предизвика конфликта:

— Е, честито!

— О, мерси! — Капка сякаш с удоволствие прие двубоя, стори ми се напращала от самодоволство. — Но за какво, моля?

— Как мина посредничеството на Риж?

— Милият... Да ти предам ли стенограмата?

— Тя вече е размножена в училището на ксерокс...

С Люси се споглеждахме тайно, леко усмихнати.

— Изобщо, Баро, съветвам те: не забравяй да проумееш собствения си периметър в нашето съ-у-че-ни-чес-тво! — Капка хвана Люси под ръка, обърнаха ни гръб, заминаха.

Биеше първият звънец, ние се помъкнахме като развинтени.

Не ми се искаше да съм в положението на Баро — такъв жесток рикошет получи...

А през следващото междучасие четиримата отново бяхме заедно.

Може би ни събра навикът или нашата момчешка безпомощност поне веднъж да им откажем, когато ни повикат. Бяхме заедно, да, но нямаше място за повече съмнения: приятелството ни с първите ни приятелки се превръщаше от приятелство в постоянни намеквания и остри забележки.

С Баро умувахме поне два-три пъти.

Не е възможно, съгласявахме се, като мартеници да ги зашием за реверите си, но май единственото ни избавление е да им противопоставим достойнство: и ние да ги дразним с други приятелки — да разберат какво са загубили и да ни се извинят, ако имат доблест.

Като че ли по-естествено е за момичетата да се влюбват.

Признавам не от гордост: с Баро имахме голям успех сред нежния пол в класа и извън класа. В смисъл: харесваха ни, дори от

нечии момичешки апетити се налагаше ловко да се измъкваме — ха, няма да правим километрични списъци на приятелки!...

Единствено с Капка и Люси не можехме да се справим.

Не знаехме какво изпитват напоследък към нас — безразличие, отегчение, омраза? Изобщо какво искаха още от нас? За да знаем и какво да им даваме; имаме ли го, за да им го дадем...

Иначе други проблеми в живота си нямахме — животът ни вървеше лек и приятен, както се казва: розов.

Само че около Нова година на баща ми дадоха от службата му тристаен апартамент в другия край на София и аз се прехвърлих в ново училище.

Така отпадна и единственият ми проблем — „Люси“.

С Баро изобщо не се потърсихме.

* * *

И в новото училище имах щастието да си извоювам признание.

Решим ли да отидем на кино целият клас, аз определям филма. Мястото за „тартор“ беше свободно, неусетно ми го предложиха и аз постепенно го заех. Не злоупотребявам с това доверие. Мисля, че възпитанието ми да уважавам хората е вродено. Смяtam се за добър и честен, контролирам се да съм такъв.

Тук ме прекръстиха на Слав, защото аз съм Мирослав.

Просто взеха да ме про~~СЛА~~Вят и понякога дори ми става притеснително от такава тежест и отговорност. Измина се доста време.

Този клас беше чудесен, идеален, райски; почти всяко момче си има и момиче. Беше „moderno“ да са чифтове. Страшни кинаджии — в седмицата поне веднъж отиваха на кино, традиция някаква. Имат си каса на честта — всеки понеделник парите, отпуснати от милите родители за целоседмична закуска, отиваха там, без уеднаквяване на вносоката, а после отиваха най-равноправно за всички в касите на кината.

Понеже майка работи в Киноцентъра, всички филми гледам предварително и после насочвам класа (бяхме и на няколко предпремиерни бесплатни прожекции). Сметнаха ме за бог със страховитни връзки и вкус.

Аз приех всичко това, бяха все свестни момчета и момичета.

Тръгнем колективно, а все двойки, весели, единни, понякога с песен, на празниците — момичетата и с цветя, колко пъти съм чувал други ученици да подмятат одобрително за нас: „Осми-бе пак е тръгнал нанякъде, блазе им...“.

Имах вече няколко запознанства с момичета, нищо не се получи; съвестно ми беше да ги лъжа.

А все повече наблюдавах едно особено момиче от моя клас — не много красиво, тихо, учтиво и едва ли не го смятала за „балама“. Само то или още две-три момичета си нямаха приятели, по-рядко идвала с нас, всъщност изобщо не идвала извън „мероприятията“ ни в клас.

Казваше се Н. Н.

Изглежда, аз пръв я „открих“.

Харесвала ми добротата и искреността ѝ, почти се влюбих в нея. Дълго не ѝ го казвах — проверявах себе си и нея, преценявах, обмислях. Едва сега съзнавам: имало е и малко съчувствие от моя страна, желание да я избавя от самотата...

Случи се рожден ден на наша съученичка, всички отидохме.

Нина се беше набутала в дъното на хола, все такава — свита, тиха. Отидох при нея, заговорих я. Нещо за филокартията я заговорих — тя събира картички изгледи от стара София. Проучила е купища неизвестности за нашата столица и в това отношение няма равна на себе си.

Малко изхитрувах с тази тема, за да я запала.

Попитах я дали знае къде се е намирала някога първата сграда на Първа девическа гимназия? Да, веднага се запали тя: почти със сигурност се знае — на „Левски“ и „Гурко“, ъгъла, срещу Първа градска библиотека... Кимнах признателно, макар че изобщо не си напъвях мозъка да си представя къде точно е този ъгъл.

Понеже нямаше място и за мене на дивана, тя стана; непрекъснато ни побутваха развихирили се танцьори. Не я поканих да танцуваме, ами след като я запитах вярно ли е, че някога в Градската градина е имало топ, който с гърмеж известявал на софиянци обедния дванайсети час, ѝ предложих да се дръпнем отвън, за да разговаряме по-спокойно. Добре, съгласи се срамежливо тя, само да не ти е скучно с мене... Стига с тая свитост, окуражих я, отведох я в антрето.

И там ѝ признах, че съм влюбен в нея.

Помолих я да станем приятели — каквите приятели могат да бъдат хора като нас, осмокласници... Първото ми обяснение на момиче, повярвайте ми — всичко друго е било несериозно, без признания поне.

Нина наведе глава и цялата почервеня.

— Слави, каня те на танц!

Обърнах се смутен, по-скоро леко ядосан бях: „Кой тъкмо сега се сети да ми пречи?“. Беше Огняна, уважавах я, но не бе улучила момента. Извиних ѝ се, отказах ѝ танца.

Нина като че ли се зарадва, нали заради нея пренебрегнах едно момиче. Бавно изправи глава, очите ѝ бяха объркани.

— Моля те, Мирослав... Не чакай веднага отговор.

Бях забравил цялото си име, тя ми го припомни. Това също ми хареса: предпочита сувората непринуденост, ето нещо ново за мене.

И смутена се отдалечи.

Отиде на своя крайчец върху дивана. Веднага и това ми хареса: постоянна е, не претендира излишно. Изобщо всичко нейно ми харесваше вече и се плашех: нима има идеално момиче и как така именно аз попаднах на него?

Това беше в събота.

Неделята за мене беше кошмарна: ами ако ме отритне?

В понеделник сутринта състоянието ми беше по-ужасно. Затова я дочеках още на улицата, пред техния блок и я попитах какво е решила. Тя каза: „Добре, съгласна съм“.

Така двамата станахме приятели.

След два дни целият клас пак тръгнахме на кино, той път чак в „Освобождение“. Аз и Нина, както всички други, вървяхме хванати за ръце (не под ръка). Забелязах, че всички се чудят: как мога да се излагам с тая Нина, защо се подценявам, заслужава ли тя моето великодушие?

Разбира се, тия работи само ги долавях.

А иначе никой нищо не ми каза — от уважение. Пък и не ме интересуваше тяхното мнение, щом веднъж съм решил.

Привързаността ми към Нина се засилваше от ден на ден, от седмица на седмица. Тя винаги ме изненадваше с нещо свое, например — упоритост: „Не настоявай, не искам сладолед!“. Или когато ми оспорваше мнение; досега повечето мои „приятелки“ все се мъкнеха

по мой кеф. Респектираше ме и с най-редовните си закъснения на срещите ни; една събота заради нея влязохме чак за второто действие на „Прилепът“.

И така нататък, Нина все по-убедително ми се представяше с нов образ: не била съвсем тиха и затворена, просто пред очите ми растеше, разцъфттяваше. Полека-лека покрай мене си създаде авторитет в класа. Бях доволен: помагах ѝ да се наложи в нашето ученическо общество, да разгърне самочувствието си.

Но това беше върхът ни.

Оттук нататък — буксуване.

Буксуване в такъв смисъл: Нина се разпусна, започна да се държи самонадеяно, нахално. Заредиха се полуконфликтите ни от следния род: „Не искам да мина по тази улица, фаталистка съм!“. Добре, да минем по другата... „Ако ме обичаш, да не съм те чула на Гина Амиоркова да казваш Гинче, иначе не ме търси!“ Е, ще си помисля... „Заради мене ще прегазиш ли тая локва с обувките си?“ Готово-о... „Няма да отидем с класа на кино, да почувствуващо отсъствие!“ Щом е само за веднъж, съгласен съм... „Кажи на Петър да си намери друг чин, за да дойда аз при тебе!“

За Петър вече се спречкахме.

Първото ни сериозно спречкане, тя плака, но не ѝ отстъпих. Това я вбеси — две седмици сръдня. И сдобряване, за рождения ми ден — по моя инициатива.

Една неделя, вече беше пролет, няколко приятели от класа отидохме на Витоша — естествено, с партньорките си. В трамвай №5 бяхме най-отзад, ученици от техникум „Киров“ взеха да се занасят с Нина. Тя, вместо да премълчи или да се премести, им отговаряше, напъваше се да играе с тях на остроумия и тарикатщина. Що срам насьбрах: през цялото време Нина им опонираше, поддържаше нахалството им, накрая те — всички чухме това — ѝ определиха среща.

Изтрях някак, не съм привърженик на скандалите. Аз съм и наивен човек: обидните ѝ прищевки се мъчех да приема само като черта на силен, оригинален характер...

На една приветлива полянка край хижа „Момина скала“ седнахме да обядваме. Обща трапеза, естествено е това. И уж всичко вървеше добре, ето че Нина внезапно разгъна езиковата си чепатост:

— Петре, както е тръгнало, сам ще излапаш пресните домати!

Все едно всичките ни плесна със салатата по лицата.

Пешката изтърва вилицата си, аз сбутах Нина да е по-внимателна, а тя сякаш откачи:

— Моля те, не ме ръгай — аз знам какво говоря!

Салатата остана недоядена, никой повече не хапна от нея.

Аз изобщо се отказах да обядвам, самопредложих се да донеса студена вода във войнишката манерка — спомен на Гената от дядо му. И пътъм се опитах да тълкувам поведението на Нина: държи се отвратително с Пешката, навярно защото него смята за виновен да не се премести на моя чин.

Но не я оправдавах, не.

Пък нейната дързост не намаляваше.

Нещо й бе станало напоследък, тоя ден обаче беше невъзможна с разпуснатостта си. Киката носеше китарата на брат си, попяхме. Моята „кокона“ отново се самозабрави:

— Дойчине, много силно надуваш фалшивата си тромба!

Станах, взех си сакчето и казах:

— Приятели, извинете ме, но по очевидни причини трябва да ви напусна...

Така завинаги се разделих с Нина.

* * *

Никога не бях изпитвал такова огромно разочарование от конкретен човек; с всичките ми предишни „приятелки“ още се уважавахме, аз с нищо не бях ги огорчил, нито те — мене.

Нининият случай беше уникален.

Любопитно е: Пешката по свое хрумване бе отишъл на онай среща, обявена в трамвай № 5; дошъл един ученик от техникум „Киров“, дошла и Нина... Той не скри от мене, не искаше да отслаби стреса ми — за да не се помъкна пак с нея. И колко пъти повтори „Побързо я забрави, братче!“.

Това не се оказа лесно — да забравя разочарованието си.

* * *

Измъчващ ме някаква стара неудовлетвореност, силно съживена напоследък; някаква счупена у мене амбиция.

С Нина изобщо не разговарях.

За мене тя вече не съществуваше. Бе ми изпратила писмо, разказваше се: на срещата с оня от „Киров“ била отишла на инат, защото съм я напуснал на Витоша — молеше ме да ѝ простя, кълнеше се колко силно ме обича, но всичко остана без последствие.

Не ми се искаше с никого да се съветвам.

Отново бях получил няколко обяснения от момичета, но внимателно се въздържах; хубави момичета бяха, но искрата, която трябваше да се запали в сърцето ми, я нямаше — не беше честно само да подхранвам надеждите им.

Вече бяхме в лятна ваканция.

В една от първите ваканционни сутрини видях Нина в гръб — отиваше към бакалията, аз стоях на балкона. Бях убеден, че тя получи от мене повече, отколкото заслужаваше в действителност, а ми отвърна едва ли не с простащина. И въпреки това, като я видях, се развълнувах. И тъкмо сега се сетих за едно удивително нещо...

Не, не, това нещо всъщност аз го знаех отдавна, но нарочно избягвах да го приема за истина: бях благосклонен още в началото към Нина, най-вече защото нещо с очите, профилът и прическата си тя неотменно ми напомняше на Люси, моята най-първа приятелка.

Ура, ура — вече знаех какво ми е!

Да, да, бях напълно сигурен: през цялото това време, откакто живеех и учех в новия квартал, аз тъгувах за Люси! Кой е казал, че незабравимо остава само първото искрено приятелство? Ами че той е направо гений!

Реших да отида в стария квартал — на моето детство.

Как ли съм се удържал да не отида досега?

Дадох си веднага сметка и отговор: от страх да не срещуна Люси!
Но днес трябваше да я видя, сякаш целият се стремях натам, към нея.

Тролей, рейс, трамвай.

На някогашния наш балкон — чуждо пране, като чужд ми се видя и пустият училищен двор, а зад училището, в червения блок живееше Люси, по-рано никога не бях влизал там, сега ето ме на третия етаж, зън, зън, ставам смешен с това треперене, но ме посрещна вежлива бабка...

Трамвай, рейс, тролей.

* * *

Само няколко часа ме нямаше, а и новият квартал като че ли ме посрещна отчужден. За по- пряко минах през училищния двор, рядко правех това. Вървя, сякаш съм празноглав, нервно ми е, потиснато ми е: загубил съм перспектива дори за утешния ден... Ритам някаква празна консервена кутия и от тоя глупав шум изпитвам странно удовлетворение, все по-гневно ритам, ритам, ритам...

И преди да изляза на улицата, виждам Люси.

Засрамвам се от детинщината с кутията.

Но и двамата не скриваме радостта си, здраво се ръкуваме.

— Къде така? — попитах я като с чужд глас; оглеждам я жадно, не вярвам още, че е тя: от космоса ли падна, или може би ми помогна телепатията?

— Тука... — каза Люси, никога не бях я виждал по-красива, с по-уважителен поглед към мене. — Искаш ли да ти призная всичко?

— Искам!

— Добре... От няколко дни нахална носталгия ме е обхванала. Носталгия по нашето приятелство. То за мене беше първо, допускаш ли? И единствено все още... Лично аз не мога да си обясня: защо

толкова лекомислено го прекъснахме, защо го изгубихме? Миро, защо?...

Отново чух да съм Миро, ех!

Очите ѝ сякаш бяха тъмни дълбоки кладенци, но разтворени...

— Друго не искам от тебе, само ми повярвай: не мога да си прости, че сляпо пригласях на вятърничавата Капка, нашата обща приятелка. Самотна съм, Миро — не скривам от тебе. Въпреки толкова предложения от какви ли не... Не искам да ти се пречкам в живота, особено ако това вече е съвсем безсмислено. Но нали обещах да ти призная всичко?... Тая сутрин щях да експлодирам от някаква мъка. И рещих да дойда тук, бях си втълпила, че ще те видя, и то именно някъде край училищния двор...

Очите ѝ бяха влажни.

Едновременно бяха и усмихнати очите ѝ, тя виновно ме попита:

— А ти... какво правиш?

— Люси, ще познаеш ли къде бях?

Не ми се искаше да я измъчвам с догадки, бързо ѝ обясних: търсил съм я в стария квартал.

Тя въздъхна, но внезапно счуши хитро вежди, нещо като неин си отличителен маниер, как го бях забравил, с него тя ми припомни недостижими изживявания.

— А доказателства?... Миро, извини ме — толкова съм загубила самочувствие и вяра... Не ми се сърди, моля те — приеми го като шега.

— Не, Люси, не го приемам като шега: попитай знаменитото си бабче, пред което бях като със спиртосан език, жалък, жалък...

Стояхме на крачка-две един от друг.

Заедно пристъпихме и се прегърнахме.

ЩАСТЛИВИЯТ МОЙ РИСК

Аз пък се запознах по телефона — не е ли чудно?

Бях летувала вече с уважаемите си родители, а новата учебна година се бавеше — пълен вакуум: приятелките ми на море или пръснати из страната, подивявах.

Както нямаше какво особено да правя, един около обяд реших да си поиграя. И по телефона набрах съвсем случаен номер. Тъкмо в този момент изпитах насладата от играта, в очакването: бабка, детенце, чиновничка, пиян човек — кой ще ми се обади? Обещах си, чуя ли кой е, веднага тръшвам слушалката!

За мое слисване, обади ми се момче с артистичен глас:

— Да, кой е?

Моята игра не беше честна, смутих се — с лъжовното си подвикване подмамвах някого, значи го откъсвах от занимание или почивка, повличах вниманието му. Мина ми през ума да затворя, както си бях и обещала. Но бързо бях загубила смущението си и казах безхитростно:

— Аз съм...

— Чудесно. Но коя сте всъщност вие?

— Вера.

— Хм... Май грешите нещо. Прощавайте, кой номер търсите?

Ами като забравих кой номер бях набрала?

На въпроса — с въпрос, хрумна ми избавление:

— Извинете, вие да не би да сте ученик?

— Да. Колко лесно познахте. За втори курс. И се казвам Валентин. Как попаднахте на мен?

— Най-случайно, казано честно. Просто днес няма какво да правя — нищо сериозно. И несериозно извъртях какъвто и да е номер.

— И попаднахте на човек, който също няма какво да прави. И антените му бяха вдигнати високо, като рога на охлюв, за да улови някаква връзка със света... Благодаря ви, Вера, че се обадихте...

Дълго приказвахме, може би не по-малко от пет минути.

И оттогава винаги така — нещо като парола: „Да, кой е?“. „Аз съм“...

Паролата веднага ни разсмиваше.

Свикнахме — ако не всеки ден, поне през ден разговаряхме.

Редувахме се кой да позвъни, без специална уговорка.

Дъра-дъра: сладки ученически приказки.

Взехме да си подсказваме, че няма да е лошо най-сетне да се видим някой път. Той беше с две години по-голям и отначало това ме смущаваше. Но попроучих нещата и се успокоих: нормална била разликата, дори едва ли не била задължителна...

Казвам тези неща, защото постепенно си бях внушила: май ще станем приятели с този някой си Валентин. Мечтаех си — както и всяка моя връстничка навсякъде — за голямо и честно, красиво приятелство. Щеше да бъде първото в живота ми, а се заричах: дано е и последно, единствено! Защото аз бях ле-еекичко влюбена, не е ли чудно? Влюбена в един топъл и едновременно плътен, мъжествен глас на едно момче, чието лице въображаемо си рисувах също тъй мъжествено, с благороден израз — каквите бяха и думите му по телефона.

Бяха се прибрали от летуване няколко съученички, с две от тях споделих каква беля съм си навлякла.

— Хубаво. Само че знаеш ли какъв мошеник може да е?... — не останаха възхитени те, не можех да ги виня, че ми завиждат. — Защо не си избереш приятел от нашия клас? Поне ги познаваме. И то по-добре отколкото себе си...

Какво да правя, след като не можех да си избера момче от нашия клас? Вярно, няколко съученици ми разкриха чувствата си, но така глупаво и самонадеяно, че съвсем ме отблъснаха. Толкова ми простият, особено сега, когато ги сравнявах с деликатния, възпитания, умния Валентин...

— Не мога, тъкмо защото ги познавам... — отговорих на съученичките си и те бързо ме разбраха:

— Тогава рискувай, какво пък — ако не ти хареса при първата среща, откажи се веднага!

И наистина рискувах — Валентин ме покани на операта „Кармен“, аз приех.

Вече учехме, беше краят на септември.

* * *

Облякох тъмното си костюмче с леко розовата блуза — заради розовата ми чантичка; сребърна гривна, сребърно бръмбарче брошка.

Лично майка ми участва в приготвлениято ми.

Беше доволна, че отивам на опера. Като момиче тя най-редовно посещавала операта и не лъжеше: само да се покаже нещо оперно на телевизионния еcran и тихичко заприглазя — от спонтанно вълнение, което често завършваше и с въздишка; не помня, поне от три-четири години, двамата с татко да са били на оперно представление...

На майка обясних, че на „Кармен“ ще съм с приятелки.

И друг път бях закъснявала — от театър, концерти, цирк.

Валентин ми бе казал, че ще ме чака във фоайето, зад бялата мраморна колона, защото имаше и друга, в кафяво. Интересно: зад колоната. И щял да бъде с ученическия си костюм — тъмната униформа на неговия електротехникум. Най-бързо съм щяла да го позная по „цилиндъра“ му — косата му била гъсто къдрава, едва ли не като на негър, но ме предупреди, че не е негър, нито е мелез...

Външната врата на операта се отваряше удивително тежко, сякаш бе самото „чистилище“ към храма на изкуството в нашия град. Просто се задъхах. А дъхът ми капризничеше и от предположението ми: той е вече тук, вече ме следи с погледа си, вече може би е разочарован от вида ми; бях му обяснила тоалета си... Краката ми се противяха, с върха на обувката подбрах края на пухената изтривалка, която не бях забелязала. Препънах се, върнах се да оправя изтривалката, а с длан оправях прическата си, защото при препъването главата ми се тръсна и усетих как едно кичурче ме загъделичка над лявата вежда. Много важно, не се смятах за суетна, но се ядосах: толкова смотана се показах...

Цялата пламнах, не е ли чудно?

Светът ми изглеждаше недействителен, това мое усещане подсилваше и разкошът във фоайето, блъсъкът на светлините, натрушеното малко общество.

Стеснително потърсих мраморната бяла колона, защото, макар и да бях идвала тук, представите ми за посоките изцяло се преобърнаха; загубих всякакво ориентиране. Бялата колона се намери отдясно, а аз я

знаех отляво. Но тръгнах натам, към бялата колона и го видях зад нея. Наистина най-напред открих косата му, помогна ми и униформата му, той също ме улесни: помаха ми с ръка, направи го естествено.

Беше красив, даже много.

С юнашко телосложение и чудесна усмивка...

Откъде такъв късмет за мене, мислех си и крачех като на кокили; играла съм такава роля в новогодишна училищна пиеска.

И първото ми повърхностно сепване: защо се е лепнал за колоната, сякаш я подпира да не падне, няма ли да ме посрещне?

Това още не беше разочарование.

Ръкувахме се по ученически непринудено, сърдечно — нали всъщност отдавна се познаваме? Стори ми се: неговите тъмни очиискряха катоベンгалски огън; не е ли чудно?

И аз горях, горях — най-вече бузите ми.

И той се стесняваше, подаде ми програма.

— Можем и да влизаме, съгласна ли си?

— Добре, добре.

Понесох се, все пак разбрах, че съм избързала и виновно се обърнах: той крачеше след мен с известно усилие...

А, в лявата си ръка държеше бастунче! Протестът ми блесна като мълния: защо не ме предупреди?!

Ставаше течение, дългите найлонови пердeta на остькленаata до нас стена се люшкаха. Може би те усилваха усещането ми, че ми се вие свят. Някаква тъпа мисъл ме разтърси: кой е той, защо съм тук с него?

За да прекъсна тоя ад, силно потрих очите си, стиснах клепачи, сякаш през тях да изстискам кошмарницата. И наистина се приземих: бялата мраморна колона се намери отляво, Валентин беше до мен, тъжно усмихнат:

— Извини ме... Аз малко по-трудничко... Но имаме време, нали?

Всичко в него изльчваше внимание, доброта, красота.

— Разбира се!

Бях се опомнила, помолих го да не се притеснява.

А при входа, като му направих „заслон“ да мине, гърбом се сблъсках с моята класна: не е ли чудно? Взаимни извинения, нейният заучен възглас:

— Верче! Радвам се, че те срещам тук! Много се радвам!

Класната ми не е лош човек, но като всяка жена не успя да скрие любопитството си. Очите ѝ все бягаха ту към Валентин, ту към мене: какъв е този куц младеж?

Валентин забеляза суетата ѝ, сам ѝ се представи:

— Добър вечер... Аз съм братовчед на Верчето.

Размяна на учтиви реплики и пожелание за приятно гледане. Винаги съм смятала, че в такава обстановка всичко казано е превзето и повърхностно. Но бях доволна от съобразителността на Валентин. Беше неуместно да му благодаря.

Седнахме, той сложи, по-скоро скри бастуна си между нас.
Не можех да забравя колко трудно намести левия си крак...
Какво има в програмата, кой артист коя роля изпълнява?... По
телефона Валентин беше по-духовит и развлекателен, сега разбирах

потиснатостта му. Нещичко си казахме и за самата опера и светлините започнаха да гаснат. Представлението тръгна, най-после — мислено си въздъхнах.

Гледах и слушах уж много съсредоточена, увлечена. А се упреквах: какво направих? Никога по телефона Валентин не е припидал да бъдем по-близки приятели. Но аз се съгласих да излезем заедно, дори повечето аз напирах — все от любопитство да го видя какво представлява. Ето, разбрах, че е куц, нещастен и веднага да се отдръпна? Да беше грозен, да беше пристрастен или нещо друго неприемливо — да! Какво зло ми е направил, за да подсилвам болката ми?

Да, но и от къде на къде трябва да споделям тази негова болка?

Започнах да гадая какъв може да е случаят: наследствено куц, боледувал от детски паралич, окуцял от лудории, костна туберкулоза?... Поне за такива болести бях слушала! Потръпнах...

И чух до ухoto си неговия загрижен глас:

— Ако ти е студено, да те загърна?

— О, не, не, благодаря... — прошепнах студено, не успях да превключам настроенията си, все пак ме затрогна с вниманието си.

В антрактите той пак се показва тактичен, пощади ме — останахме на местата си, а те навсярно неслучайно бяха по средата на реда. През първия антракт ми поднесе голям корекомски шоколад, през втория — същинско пъстърво яйце, а вътре — вносни бонбони.

Опитах се да откажа бонбоните, предупредих го:

— Такива големи разносци... А ние сме ученици!

— Това изобщо не те заангажира с нищо... Просто ми е приятно да го правя за теб и моля те, не ми отказвай... Благодаря ти. Колкото до парите, аз сам си ги изкарвам, повярвай ми.

Ето ти тема, а и женското у мене ме човъркна:

— Как?

Баща му бил завършил същия техникум — неговия — и двамата поправяли у дома си радио-телевизионни апарати, касетофони. По поръчка правели записи. Изобщо у тях всичко било доверие и музика...

— Понякога работим до полунощ. Не от алчност за пари, не. От увлечение, от амбиция да открием повредата, да я отстраним. Казвам

всичко това не да се похваля, разбира се. Исках теб да успокоя за дреболийките...

Имам ли касетофон, какъв е, кои певци ми допадат? Мога да разчитам на всякакъв запис, без това да ме обвързва със задължения... Този антракт мина по-забавно, второто действие слушах, без да се разсейвам непрекъснато.

Неудобството възкръсна при излизането.

Колкото и да се напрягаше да намали куцането си, Валентин се измъчваше от притеснения. Хората, бързайки, ни заобикаляха подчертано внимателно, по такъв начин ни изолираха и си създаваха от нас гледка за съчувствие.

Чичкото портиер, като го видя, вежливо му подаде букет.

— Да не си го забравите...

Валентин стеснително ми го поднесе; не е ли чудно?

— Предупреждавам те, че не те подкупвам... Ами за доверчивостта ти да бъдем заедно тая вечер!

На улицата чакаше такси с червена лампичка — заето, много хора го бяха обкръжили, но Валентин само се обади на шофьора и ме покани да се кача. Навярно предварително го е поръчал, със заявка, помислих си. А ме смути мълчанието на хората: съжаляваха ли ме, може би най-вече заради букета... Много им здраве, казах си внезапно отчуждена, дори враждебна към тях, към спокойствието им...

Вече пътувахме, лека неприязнь ме атакуваше: той, този Валентин, някога може да има, щом толкова пари печелят с баща му, и своя, инвалидна лека кола, дадена му с предимство; виждам ли се седнала до него?... Говорихме за дребни неща, няколко пъти попресилено се разсмяхме, аз се молех на не знам кого: дано само не настои пак да се срещаме...

Таксито спря пред нашия вход, Валентин — в неговия си стил — ме помоли да не ме изпраща; ясно, да не го видят случайно съкооператорите ми, да не ме злепостави. Не настоя за среща, но пожела, щом се прибера горе, да се покажа на балкона — да е сигурен, че всичко е наред.

Послушах го — махнах му от балкона, с букета бях.

В същия миг ми дожаля за него: завинаги ли го изпратих?...

Таксито тудутна и шумно си замина. Чак после щях да разбера, че шофьорът му е първи братовчед.

* * *

Ужасно раздвоение изживях.

У нас не се живееше. Майка и татко са били състуденти, в по-ранното си детство съм ги знаела като идеални родители. Те и сега (всеки за себе си) се стараят да ме глезят от грижа, навярно и от обич. Но помежду си не могат да се търпят. Почти не разговарят. Разговарят ли — значи се карат. Майка ми има един висок глас, умирам от срам да не би да ни чuvат съседите; през четири апартамента могат да ни чуят караниците, забелязала съм: когато у нас е тихо, всичко се чува какво си говорят съседите по-нависоко.

Всъщност баща ми, доколкото разбирам, е инициаторът за тяхната сегашна враждебност. Той я обвинява, че е непочтена съпруга, нарича я продажница, престъпник спрямо семейството ни. На което майка ми му отговаря, че е ревнивец садист, че той я бил направил такава. Баща ми, навярно защото се чувства ощетеният, е категоричен и като се поставях на негово място, оправдавах го, но като тяхно дете и от двамата исках да се помирят...

Обидно ми е да разказвам повече.

Тяхното поведение е цял семеен роман.

Разбирах ги: не се развеждаха само заради мен. Не мога да ги понасям — за какво ми е тяхната обич, когато убиха вярата ми в семейството ни? Апартаментът ни е голям, най-модерно обзаведен, всеки си има стая и се затваря в нея като в egoистичен бункер...

Какво детство е вече моето?

Нищо че съм още малка; отчаяно си фантазирам някога да си имам свой дом, свое семейство — безпреструвно щастливо.

Веднъж — пак мълниеносно се бяха спречкали почитаемите ми родители — така им казах: нищо повече не искам от вас, да бих могла само да се махна оттук!

Ето така почувствах нужда от друга обич, колкото и да ме беше страх от нея; не е ли чудно?

Ето защо бях толкова доверчива при моята „телефонна любов“ с Валентин и бях по-енергична от него в желанието си да се срещнем — да избягам от семейния ни кошмар!

* * *

Беше мой ред да се обадя, нали той ме води на „Кармен“.

Не се съмнявах: Валентин ме бе оставил аз да избирам. И разбирах отлично възловия момент: не се ли обадя и край!... Но какво: изплаших се за себе си, срамувам ли се от него? След като го подмамих — сега бягам?...

Неделята прескочих, така правехме обикновено — един ден прескачахме, към него имах и две нощи да премислям. И стигнах до такова заключение, доколкото възрастта ми позволява, да се опирам на свое разбиране: Валентин е добър и рядко красив, способен е — има вече свое изобретение (нищо не разбирам от техника), свири в оркестъра на техникума. Към мене е изключително мил...

Остава аз да мога да го възприема такъв — куц.

Да не се срамувам от него, когато сме сред хора.

Ако се реша да дружа с него, няма да го направя от корист и сметка — все пак не е син на министър, никой не може да ме обвини. А ще го направя от уважение и привързаност — той заслужава. Толкова общи неща можем да открием и те ще ни свързват. И куц да е, но да е истински човек: човешкото в моите родители се изпари...

Ами като е куц, но се окаже после и зъл?

След срещата ни само за него мислех, той невинаги беше в удобно положение при колебанията ми. И въпреки това го чувствах близък. Обичта ми, препъвана вече и от съображения, се бавеше, но започнах да сантименталница, само като си припомнях колко искрено се държа с мене. За каквото и да го оценявах, винаги му пишех „отличен“; не е ли чудно?

За по-интересно момче дори в книги не бях чела.

Не исках да го загубя, не исках! Въпреки че съзнавах: поемам огромен риск с неговия недъг. Все още самата аз не съм окончателно убедена как да постъпя. Ами каква война ми предстои най-напред с майка ми и баща ми, с разни роднини, близки, съученички, с цялото „мое“ обкръжение...

В понеделник издържах едва до десет часа и му се обадих.

— Да, кой е?

— Аз съм...

— Верче!... Верче, ти си, нали? Да не би... Нещо специално ли ще ми кажеш?... Не? Да би могла със силомер да измериш радостта ми. И как надигам гласа си, прощавай. От цяла сутрин дебна телефона дали ще позвъни. Знаеш ли, аз... Искам да си спокойна поне за това, че не страдам от наследствен недъг... Добре, няма да говорим по този въпрос. Верче, направил съм ти вече запис на твоя любимец Елвис Пресли — бавните му изпълнения, нали тях предпочиташ? Признавам, че никога не съм го обичал. Но сега го слушам и разбирам колко не съм бил прав...

Гласът му като че ли цъфтеше от радост.

Аз вече хвърчах...

Кой друг така неудържимо ми се е радвал? О, да — любезните ми родители! Само че те, увлечени в ежбите си, забравиха от сърце да се радват, да се смеят, смехът им просто да искри — както ги помня от някога...

Изобщо какъв контраст, Валентине: у нас пък е всичко недоверие и наелектризирана атмосфера.

Моля ти се, превърни се на юнак от приказките, хвани ме за ръка и аз ще вървя с теб до края на света!

* * *

През зимната ваканция всеки ден приятелки се събрахме около обяд — въртяхме домакинството. Веднъж стана дума за приятелите ни — кой какъв е, как сме ги открили... Не им разказах, че Валентин е куц. Но когато някои предложиха да ги съберем (предложението пропадна), аз бях твърда пред себе си: не се срамувам от него, напротив, с гордост ще го представя. С него, след „Кармен“, бях излизала още три пъти.

На другия ден, след като аз бях домакин на момичешката ни компания, Валентин ми се обади извънредно. Съобщи ми, че му се налага за известно време да отсъства. Щял да бъде на юг, на лечение.

Пожелах да го изпратя на гарата; удобно ли ще е?

От дете бях мечтала, като във филмите, да стоя с вдигната ръка на перона на гарата, а от прозорец на току-що потеглил влак дълго, дълго да ми маха любим човек...

До мен на перона беше шофьорът на същото такси, което ни взе след „Кармен“; едва сега разбрах, че е братовчед на Валентин, закара ме чак до нас.

Появявах на Шекспир, нарочно бях търсила афоризми: „Всяко препятствие по пътя на любовта само я усилва“. И на Куприн повярвах: „За любовта раздялата е същото, което вятърът за огъня. Малката любов тя гаси, а голямата разгаря още по-силно“.

Обичта наистина идвали с общите красиви изживявания!

От град С. Валентин ми изпрати четири картички изгледи.

И аз му изпращах картички. Изгледи от нашия град. Изглед от операта. От сладкарница „Бриз“. Ресторант „Севастопол“. Гарата...

Всичките места, където последователно сме били заедно. Бях си купила и други картички, щях да му ги изпратя като аванс: паркът, художествената галерия, кино „Победа“, стадионът, летището — местата, където ми се искаше да бъдем двамата...

* * *

Беше месец март.

Студ, голям сняг по улиците, поледица.

И една сутрин, преди да изляза за училище, се позвъни.

— Ало, кой е?

— Аз съм...

Не пропуснахме, както винаги, да се разсмеем приветливо.

Помислих, че ми се обажда от град С., но той си бе пристигнал. Ще се видим ли?... Разбира се, може още днес; още на обяд, след училище?... Моля те, нека да е довечера... Добре, но къде?

— След изгледа на гарата получих изглед от парка. И ние непременно ще отидем там в най-скоро време...

Значи е разбрал смисъла на картичките ми, колко е прозорлив...

— Но моля те, понеже днес случайно пак дават „Кармен“, нека да се видим там, при мраморната колона — по случай една четвърт година от първата ни среща...

* * *

Облякох същото онова тъмно костюмче с розовата блуза и розовата чантичка...

Още щом влязох във фоайето и го видях зад мраморната бяла колона: подпрян на нея, в униформата на своя техникум, с къдравата „негърска“ коса, усмихнат ми махна.

Очите му искряха катоベンгалски огън.

Ръкувахме се сърдечно, той ми подаде програма за „Кармен“ с неговия подпис и днешна дата; пожела и аз да се разпиша — искаше този ден да бъде паметен и за двамата.

— Да влизаме ли?

— Добре.

Всичко ми беше познато и мило: обстановката, думите му.

Вече имах малък опит, изчаках го той да тръгне пръв. Бастунчето си, помислих, навярно е опрял в колоната. Потърсих го да му го дам, но ръката му, която друг път държеше бастунчето, ме подхвани при лакътя — леко, като подканяне:

— Да тръгваме.

Валентин не куцаше, така силно се изненадах, че отново, както и при първото ни идване тук, като че ли ми се зави свят. Опрях се на колоната и го гледах, като се питах: могат ли да стават чудеса в наше време?... Той бе хванал дясната ми ръка, сякаш да ми даде сили.

— Вальо... как...

— Свалиха ми гипса и през това време, докато бях на юг, правих раздвижване в санаториума... За съжаление все още ми забраняват отново да скачам с парашут!

Като с парашут скочи тази новина при мен: той е състезател?!

Не смеехме да пуснем ръцете си — влязохме в залата отляво, на същия трети ред, на същите (нашите) места; не е ли чудно?

Просто се затвори кръгът на щастливия ми риск.

Какво ми предстоеше по-нататък?

Не можех да мисля трезво, трябваше ми време да повярвам на всичко, което се случи дотук; най-вече тая вечер.

Време ми беше нужно, за да мога да се преустрои.

Заштото аз бях подгответена, както си внушавах не ден и два, да прояви героизъм спрямо себе си: да приема за приятел един прекрасен, но куц млад човек. Да го приема с цялата си момичешка наивност и

възторжени мечти. Сега той оставаше само прекрасен, без да има нужда от моята саможертва.

Ще се чувствам ли достатъчно силна, за да му бъда достойна партньорка?

* * *

Той пак предложи да вземем такси, но аз настоях да повървим пешком, стига това да не му пречи.

Вървяхме все така хванати за ръка.

Колко хубаво беше всичко край нас, дори котките, които недоверчиво пресичаха пустите улици.

Стигнахме входа на нашия блок, влязохме.

Осветлението загасна, Валентин моментално натисна копчето.

— Искам да погледам хубавите ти очи... Верче, нямаш ли чувството, че дотук всичко сякаш беше телефонна шега. Аз нарочно не исках да те занимавам с моя малко трагичен случай при тренировка. Защото самите лекари не ми гарантираха пълно оздравяване — изчакваха свалянето на гипса... Всичко между нас трябваше да се изживее честно и ненасилствено. Но ти показа какво сърце имаш. Знай: през това страшно време на тежки съмнения и дори на отчаяние ти беше най-светлата ми надежда; ако не беше ти, никога нямаше да изпълнявам такива трудни упражнения...

Нека да спра.

Това бяха думи само за мен, не мога да ги разгласявам.

Те са клетва, но не от ония клетви, за които се застава пред револвер и кама, символично кръстосани. За обичта между момиче и момче навсярно се кръстосват други символи?

Не зная; засега аз просто обичам.

ТАТЯНА ЦОНЕВА

ВЕРЕН ПРИЯТЕЛ НА ЮНОШИТЕ

Влязъл скромно и непретенциозно в литературата за деца и юноши, Кирил Божилов постепенно оформя своя творчески облик, завоюва свой периметър в една много деликатна и благодатна област. Стремежът му по-пълно да разбере и помогне на младия човек, да го предпази от неправдите и злото, да запази у него най-чистите човешки качества, става за писателя съдбовност и той изцяло посвещава творчеството си на подрастващите. Още в първата му книга „Другари“ (1961) откриваме кълнове от житейската философия на автора, които по-късно, в последвалите сборници с разкази „Снежна тишина“ (1963), „Знаменити момчета“ (1966), „Чудната уличка“ (1967), „Преструванковци“ (1970), „Страшният вторник“ (1972), „Зъбчето“ (1978), „Почти по мъжки“ и „Не сме хлапета“ (1979)... избуяват и оформят творческата физиономия на писателя, доизграждат и доизясняват своеобразието на белетристичния му стил: подчертано лиричен начин на виждане и оценка на явленията и фактите, вярна интуиция за психиката на детето. Жivotът на съвременното младо поколение с цялата му неповторимост и пъстрота става отправна точка и единствена тема, която авторът претворява в своите художествени произведения. Навсякъде се чувства изострен усет към съвременното — като атмосфера, душевност и конфликтност. Героите бележат обикновено онзи прелом, при който престават да бъдат деца и постепенно се превръщат в мислещи и анализиращи живота юноши. Кирил Божилов проявява особен интерес към вътрешните процеси при формиране на характерите и осъзнаване на онези нравствени ценности, които определят поведението на героите му. Опростени композиционно, наситени с ярка образност, разказите пораждат типичната атмосфера на един интересен свят, в който разказвачът не търси изключителни ситуации, а напротив, чрез най-обикновени житейски случки създава напрежение и остри сблъсъци.

Когато един писател разработва само една основна тема в творчеството си, това крие някои рискове за известна повторяемост, ограничаване на творческите възможности и др. Но подобно нещо не се отнася за Кирил Божилов. Свързан здраво с широката съвременна проблематика, той непрекъснато търси и открива нови и нови варианти, злободневни въпроси, интересни аспекти в богатата и сложна тематика на днешния ден. Авторът поставя нашия млад съвременник в неговата естествена среда, разкрива го в разнообразни ситуации, очертава взаимоотношенията му със заобикалящата го действителност.

В книгата си с разкази „Влюбих се“ Кирил Божилов разработва нов вариант на темата — сърдечната дружба между момиче и момче, първите юношески трепети, първата обич... Това е доста трудна, сложна и деликатна област и затова тази проблематика рядко се среща в нашата съвременна детско-юношеска литература. Въз основа на отделни писма, получени в редакцията на списание „Пламъче“, белетристът художествено претворява някои вълнуващи случки.

Героите от разказите на тази книга се отличават по възраст, по интереси и съвсем естествено е да усещат тези човешки чувства по различен начин. Леко и като че ли на игра възприема всичко петокласничката Роси („Скоро пак ще се влюбя“), както и Василена и Роза („Мърльовци“), по-дълбоко и по-зряло преживяват драмите си Анелия („Рицарят“) и Лена („Финалът“).

В отделните разкази белетристът използва за изходна точка мотива за приятелството и върху него поставя силен акцент. Чистата юношеска природа се съпротивлява на всичко, което може да накърни и помрачи това благородно чувство. Силата на приятелството авторът търси във взаимното доверие и искреност. По-късно идват някои общи интереси, почувстваната необходимост един от друг и се достига до първите плахи и нежни трепети, до ласкавото докосване на пръстите на ръцете и... до все още неосъзнатата обич.

Героите ни покоряват с душевната и физическата си чистота и красота. Те са земни, незастраховани от грешки, понякога с прибързани реакции и тъкмо затова между тях се пораждат искрите на гнева и честолюбието. Те не са отвлечени, сантиментални, романтични мечтатели и затова много често определят своята активна позиция — воюват за истинското приятелство, за обичта си... Писателят обръща

особено внимание на самооценката на действащите лица и на опасното разминаване на моралните норми на възпитание с естествените потребности на детската душа. Той смело застава на страната на своите герои в защита на правдата, на накърененото достойнство, на саможертвата. Колко сила и мъжество са необходими, за да осъзнае грешката си Ема („Изтърваният момент“), или колко е трудно на Роксандра („Курабийката“), която изпълнява ученическия си дълг с риска да загуби доверието и обичта на приятеля си или какъв стоизъм е необходим на Лена („Финалът“), за да преживее още съвсем малка трагичната смърт на другаря си...

Кирил Божилов прави опит да развие своеобразието на темата в социален разрез — семейството, училището, пионерския лагер, улицата. Макар и бегло белетристът пресъздава взаимоотношенията между възрастните, които активно влияят върху поведението на младите. Едни се разкриват в типично еснафска среда, други са достигнали вече до такава фаза на общуване, че едва се понасят, трети имат леко нравствено поведение, четвърти не разбират децата си и т.н. Всичко това се отразява като в огледало върху крехката юношеска душа, която не приема подобни недъзи на нашето съвременно общество. Героите жадуват за ласка и нежност, за топъл уют и сърдечност, за отзивчивост и разбиране, за помощ в труден момент.

В книгата си „Влюбих се“ Божилов използва аз-повествованието, което спомага да се направят по-верни психологични анализи, да се предаде по-достоверно всяка случка.

Най-важното, което определя успеха на тази книга, се крие в това, че писателят Кирил Божилов е добър и верен приятел на юношите. Той умее да разговаря с тях, умее да страда с героите си, да се радва заедно с тях. Той ги обича! А това е най-важното.

Татяна Цонева

Издание:

Автор: Кирил Божилов

Заглавие: Влюбих се

Издание: първо

Издател: Държавно издателство „Отечество“

Град на издателя: София

Година на издаване: 1987

Тип: сборник разкази

Националност: българска

Печатница: Държавна печатница „Димитър Благоев“ — София

Излязла от печат: м. юни 1987 г.

Отговорен редактор: Жела Георгиева

Редактор: Ганка Константинова

Художествен редактор: Борис Бранков

Технически редактор: Костадинка Апостолова

Художник: Галина Павлова

Коректор: Цветелина Нецова

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/13983>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.